RED

Biz bu çarkı Türkçe, Kürtçe, Arapça, Farsça reddediyoruz ve kızıl rengi çok seviyoruz!

kolaj: parça tesirli

ISSN 1307-072X

9 771307 072007

Sayı 44, Mayıs 2010-5,
3 Lira (KKTC 3.5 Lira)

Akşamsefası

mantar tarlası

Bir Diyarbakır gezimde 60'lı yaşlarda sosyalist bir Kürt yanıma gelmişti ve bana "Sen kendine ne dersen de, sen de bizim için Denizler, Mahirler gibi bir devrimcisin.Zalimlerle savaşıyorsun"demişti... Rasim Ozan Kütahyalı..Elbette kendisine inanmıyoruz.. Daha ne kadar sallayacak, biz onun peşindeyiz...

Polisteçoğunluk artık, "Suçu varsa babam da olsa içeri al" diye düşünüyor.Polis, devletin diğer kurum larıyla kıyaslandığında, Ergenekon sürecinde çok büyük hamle yaptı.

Taraf'ta Emre Uslu adıyla yazan, uzun süre ABD'de kalıp Emniyet kadrosundan maaş alan, 'uçakla seyahat etmesi sakıncalıdır' raporu olduğu için geri dönmeyen, sonra ' sakınca'sı kalkan, Fethullah cemaatine yakınlığı konusunda pek çok şey yazılan, cemaat merkezi Utah'ta 'eğitim' alan eski polis Emrullah Uslu... Ya, memur arkadaşlar babasını bile içeri atarmış. Kameralar önünde çocuk kolu kıran meslektaşlarını niye içeri atmamışlar, onu bilemiyoruz...

Gençler ergenlik çağında, yetişme çağında ener jilerinin zirvesinde, doruğunda oluyor. Bu çocuk ların enerjilerinin doğru kanalize edilmesi gerekir. Sportif çalışmalar, sosyal ve kültürel etkinliklerle enerjilerini doğru yere kanalize etmelerini sağla - maya çalışmak gerekir.

Devlet Bakanı Selma Aliye Kavaf, Siirt'teki toplu tecavüz vakasını değerlendirirken, mucize bir 'tedavi' önerisi getiriyor!..

Başbakan sensin, ister asar, ister kesersin...
Tayyip Erdoğan'ın 23 Nisan'da başbakanlık koltuğunu devrettiği küçük kıza söyledikleri. İşte bakınız, başbakanlık sistemini de bir asıp-kesme müessesesi zannediyor ol..

SPAM USTA HABER AJANSI

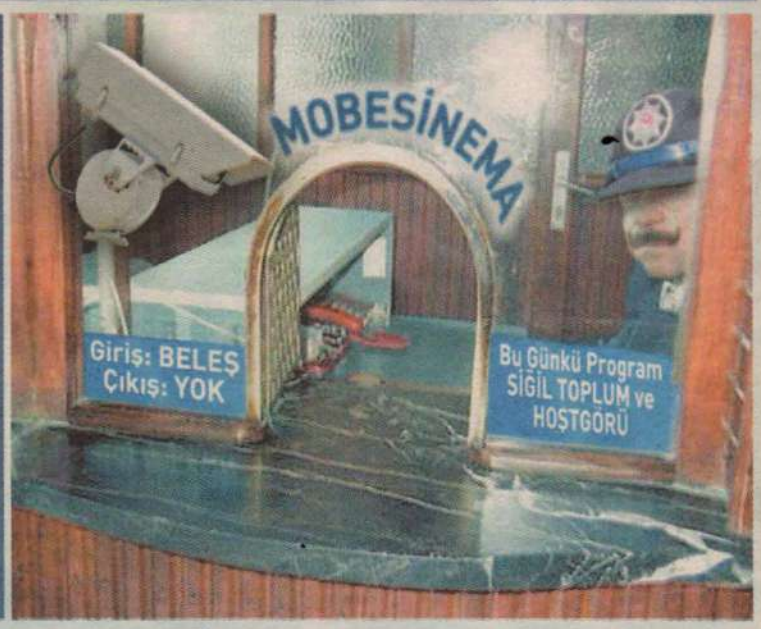
LAVANTA DEĞİL GÜL

2010 İstanbul Avrupa Kütür Başkenti Ajansı sponsorluğunda, 24 Nisan 2010'da gerçekleşen "Beyoğlu Lavanta Kokuyor" adlı etkinliğe sigil aydınlardan tepki gelmekte gecikmedi. Geleneksel kaçılım kahvaltısının kırk ikincisinde biraraya gelen aydınlar, bu konuya da değindiler. Beyoğlu'na lavanta pırtlatılmasını asla yeterli bulma dıklarını, polis tarafından kullanılan biber gazlarının gül kokulu olma sını istediklerini, Avrupa Kütür Başkenti olarak İstanbul'a yakışa nın da bu olduğunu belirttiler. Aydınların, yakında bir imza kampan yası bile başlatabilecekleri açıklandı

GÜNÜN ANISI BU SİNEMADA !

Akıllı Siğiller, "Kamusal Alanda Ne de Cicidir Kimliksel Melezlik"kördüğüm toplantısına katılmak üzere, İstiklal Caddesi'nden,cumhur cemaat Hipod rom'a yürüdüler. Başarılı çalışmaların dan dolayı CumbulReis tarafından derhal ve tekrar tekrar tebrik edilen Siğiller, günün anısı ve kamusal alan daki kalabalık varlıklarının delili olmak üzere, cadde boyunca gerçekleştirdik leri protestoyu tespit eden MOBESE kamerası kayıtlarını istediler. Reis, kayıtların, siğillere, Taraf eliyle ulaştı rılması için Aşayiş'e gereken talimatı vereceğini söyledi. Yakında bu türden kayıtların, kamusal alandaki özgürlük lerin ve demokratikleşmenin ifadesi olarak sinemalarda da ücretsiz olarak gösterilmesi bekleniyor.

Soros, Kırgızistan'daki kara Çarşamba'nın ardından, Anadolu Kültür endeksinde mor rengin bu yılki getirisinin beklentilerin üzerinde gerçekleşeceği tahmininde bulundu...

HAKAN GÜLSEVEN

Yaşasın Yunanistan!..

Bunlar ahmaktır... Kapitalistlerden, daha ziyade onların siyasetçilerinden söz ediyorum. Bir 'et fiyatları' tartışması başladı, tartışma et ithalatı kararıyla yatıştırıldı, ondan sonra 'helal et' muhabbetine geçildi ve danışıklı 'helal ihale'lerin nasıl düzenlendiğini de böylelikle öğrenmiş olduk... Evet, ortada bir avanta dönüyordu ama tüm bunlar, aslında bir çeşit ruh hastalığının günlük hayatımızdaki tezahürlerinin yalnızca küçük bir kısmıydı. Ülke tarımımızı ve hayvancılığımızı üç kuruşluk kısa vadeli vurguncuları için öldürdüler. "Kürtlerle savaş yapıyoruz, gerillanın lojistik desteğini keseceğiz," diye, binlerce köyü boşaltıp, yaylalara yasak getirdiler. O yaylalarda yayılan davarlardan daha davar idareciler, burada ayrıntısına girsem konuya yabancı arkadaşlarımızın, "Bu kadar da olmaz be!" diyeceği, fıkra gibi kararların altına imza atarak, sadece hayvancılığı değil, bu bereketli toprakların tüm gıda kaynaklarını kuruttular. Şimdi biz kıymaya dönmüş beynimizle, mahalle arasındaki kasaplara etlerin nasıl geldiğini hesaplamaya uğraşıyoruz...

Tabii yanlış anlaşılmasın, biz bugün sadece dünyanın en pahalı etinin satıldığı ülke değiliz. Dünyanın en pahalı interneti de, mazotu da, benzini de bu memlekette. Türk Telekom'u beş yıllık kârı karşılığında özelleştirdiler, şimdi emperyalistler hem telefonlarımızı dinliyor, hem de Telekom kablolarını damarlarımıza bağlamış, o kablolar marifetiyle kanımızı emiyorlar. Allah bilir, hangi müminler ne kadar komisyon aldı bu işlerden. Shell, BP ve saire çokuluslu şirketler de müminlerimizi donlarında sallıyor tabii, orası ayrı konu...

Kafası ancak avantaya, avanta için de her şeyi kurutmaya basan bir güruhla karşı karşıyayız. Şimdi dereleri satmaya başladılar. Karadeniz'in, Dersim'in sularını pazarlıyorlar. Kentlere sağlıklı su getirmekten sorumlu mümin belediyeler, bu suları leş gibi yapmayı becerdi, iktidarın dere pazarladığı 'jr' avantacılar şişeleme faaliyetine başladı. Şimdi su havzalarında kapattıkları toprakları da 'orman niteliğini yitirdi' diye imara açmak için çabalıyorlar. Yakında su için savaşmak zorunda kalacağız, şimdiden söyleyeyim, herkes hazırlıklı olsun...

Bizi nasıl bir başbakan yönetiyor, az çok herkes biliyor. Ama hakikaten bazen bu bilgi bile insanın şaşırmasına engel olamıyor. Bu adam, milletin işsizlikten cinnet noktasına geldiği, hatta sokakta önüne kim çıkarsa kafasına sıkıp cüzdanını, telefonunu gasp ettiği bir anda, çıkıp, "Herkes şu kadar işsizlik var diyor, kimse tutup da şu kadar insanın işi var demiyor," diye nutuk atacak kadar izandan

yoksun bir adam. Evet, gülüyoruz ama, asabiyetten. Ve bu adam, ve çevresi, göz göre göre 'zenginleşiyorlar'. Sırtlarını ABD'ye yaslamışlar, muazzam bir 'özgüven'le konuşuyorlar. Sırtını bir yere yaslayanların özgüveni, lügatte küstahlık olarak anılır ve bu, en çekilmez küstahlık çeşididir.

Laf lafı açıyor... Tayyip Erdoğan 1993'te, "Başkanlık sistemi Amerikan emperyalizminin bize tavsiyesidir," diye ünlemekteyken, bugün başkanlık sistemini savunmaktadır. Evet, birileri dikte etmese, Tayyip Erdoğan'ın 'başkanlık sistemi' falan gibi mevzularda müstakil bir fikri olamayacağını, bu gibi işlerin onun dağarcık sınırlarını aşacağını biliyoruz. Biz burada esas olarak ondaki pervasızlığı dikkate almak durumundayız.

Bir yandan küstahlık alıp başını gitmişken, bir yandan da her tarafı dökülmekte olan bir memleketle karşı karşıyayız. Rüşveti, yolsuzluğu falan bir kenara bırakın; mümin iktidarımız altında babalar kızlarını satmakta, okul müdürleri makam odalarında kadın öğretmenleri mastürbasyonla karşılamakta, esirgeme yurtlarında çocuklar sistematik olarak tecavüze uğramaktadır. Bir 'uzuv demokrasisi' ile karşı karşıyayız! Utanmazlık genel bir kaide haline gelmiştir...

Fethullah cemaati bu atmosferde okul, dershane, yurt ve şirket sayısını artırmakla övünerek çok isabetli bir iş yapmaktadır. Keza AKP gücünü hâlâ koruduğunu söylerken, içinde bulunduğumuz edepsiz durum bu söylemle tezat oluşturmamaktadır. Titanik batmakta, güvertedeki saz takımı ve kamaralardaki hırsızlar hiçbir şey yokmuş gibi 'çalmayı' sürdürmektedir... Batma ve çalma diyalektik bir bütünlük arz etmektedir...

Evet, bunlar ahmaktır... Dereleri peşkeş çekerek, yaylaları yağmalayarak, Kürt meselesini çözeceğiz diye 14 yaşındaki çocukları senelerce zindana mahkum ederek, tecavüzcü 'mümin' emmilerini kollayarak yarattıkları cinnet ortamında kendi çocuklarının, torunlarının da geleceğini kararttıklarını düşünemeyecek kadar ahmaktırlar. Gölgesini satamadıkları bütün ağaçları kesmeye çalıştıkları için ahmaktırlar. Titanik batarken, biraz sonra buzlu sularda yok olacaklarını düşünmeden, gemideki çatal-bıçak takımını çalmaya uğraştıkları için ahmaktırlar... Velhasıl, buz gibi ahmaktırlar...

Peki, biz neyiz?

1 Nisan'da Ankara'da, Tekel eylemindeydik. Tekel işçilerinin sendika bürokratlarınca nasıl satıldığını gözlerimizle gördük. Saçlarını 'emo' modeli yapmış, tuhaf giysili, 'macera olsun' diye Ankara'ya gelmiş kimi gençlerle –ki bunlara 'solcu' deniyor(muş)- hiçbir ortak ruh hali kuramayan Tekel işçileri, bir yandan sendikacılarına küfrederken, bir yandan da 'solcu'lara bakıyor ve kara kara akıbetlerinin ne olacağını düşünüyordu. Bu arada kimi 'solcu'lar da, polisle pazarlıklarını çoktan yapmış, ne zaman dağılacaklarını beyan etmiş ve fakat 'asla dağılmayacaklarını' bağırarak, kahramanlık nutukları atıyor ve dağılacakları saate kadar 'kitle'lerini hoş tutuyorlardı. Neticede herkes evlerine dağıldı... Reklamasyon dünyası... Biz mi? Olan bitene müdahale edecek kuvvetimiz olmadığı için, kimi işçilerle bir masaya oturmuş vaziyette ve dehşet içinde, tüm bu olan biteni izledik...

Ve sonra, 1 Mayıs'ta, Tekel direnişini satan sendikacıların Hükümet'in demokrasi şovuyla birleştirdikleri Taksim Meydanı soytarılığına tanık olduk. Hakiş bile, 1 Mayıs'ın 'bayram havasında' Taksim'de kutlanacağını ilan eden tuhaf İstanbul Valisi'ne vokal yapıyordu, daha ne diyeyim? Biz 1 Mayıs'ı senelerce dövüşerek kazanmıştık, şimdi emekçinin alın terini satan sendika ağaları kürsüleri dolduruyordu...

Bu arada, 1 Mayıs'ta Taksim'e yürüyen yaklaşık 200 bin kişinin gerçek hayatta ne yaptığı ayrıca bir merak konusu tabii. Hakikaten, tüm bir işçi sınıfı adına savunma mücadelesi yürüten Tekel işçilerinin direnişine fiilen destek vermeyen, iş bırakma eylemlerinde yer almayan bir kitlenin 1 Mayıs'ta yürümesi ne kadar anlamlıdır ki?

1 Mayıs'tan bir hafta önce, 25 Nisan'da Dersimliler, bugüne dek hiç de yan yana durmadıkları Karadenizlilerle, memleketimizin doğal kaynaklarını, sularımızı savunmak için yürürken, hiçbir sol grup ortada yoktu; 1 Mayıs'a getirecekleri 'kitle'nin hesabını yapıyor ve pikniklerde, salon toplantılarında, Taksim'e kendi kortejlerinde yürüyecek insanları toplamakla meşgul oluyordu.

Nitekim sendika ağalarının çizdiği krokilerin ardında paşa paşa Taksim'e yürüdü herkes... (Biz en azından sendika bürokratlarına yürüyeceğimiz yeri tespit ettirmedik. Gittik, bir yer bulduk ve yürüdük...)

Halbuki, 25 Nisan'da Kastamonulular köçekleriyle, Rizeliler tulumlarıyla, Dersimliler halaylarıyla bir araya gelmişti. Ya da, Tekel direnişi, Batman-Tokat-Samsun-İzmir hattında bir sınıf kardeşliği kurmuştu. Bunları atlayarak 1 Mayıs'ta kendi şovunu hazırlamak ne ola ki? Hakiki dünyanın hakiki mücadeleleri bizi hiç mi ilgilendirmiyor?..

Malum, bir yeni 'Mayıs'ı daha idrak ettiğimiz şu günlerde, 'solcu'lar açısından Deniz Gezmiş'leri, İbrahim Kaypakkaya'ları anmak da, takvim icabı adettendir... 1 Mayıs, 6 Mayıs, 18 Mayıs... Sonra da yaz tatili... Biz RED olarak bu takvim işlerini hiç ciddiye almadık... Ama şunu söylemeden geçmek yakışık almaz: Deniz Gezmişler, İbrahim Kaypakkayalar, biz kendi devrimci geleceğimize hakikaten sahip çıkmadıkça, bize değil, Yunanistan'a yakışıyorlar. Yunanistan'ın yiğit halkı, hiçbir takvime, sendikacıya ya da danışıklı dövüşe havale edilmeyen bir mücadele yürütüyor bugün. Kendine dayatılan 'kemer sıkma' planlarını reddediyor. İnsan gibi yaşama savaşı veriyor...

Anlayacağınız, Denizlerin, İboların ruhu şimdi Atina sokaklarında geziniyor...

Biz mi? Ya reklamasyonla, ruh çağırma törenleriyle oyalanacağız, ya da Denizleşeceğiz, İbolaşacağız!.. Tercih hepimizin...

Karadeniz'in ölüm-kalım mücadelesi...

Bu toprakların 'yağmur ormanları'nda yaşayan neşesi bol insanlarıyla, Karadeniz... Bugüne dek hep unutulan bu coğrafya ne oldu da çok uluslu şirketlerin gözdesi haline geldi? Sakarya Ovası'nın doğusundan başlayıp Gürcistan sınırına kadar uzanan bölge bol yağış alan, eğimli arazilere sahip, güneş ve rüzgar enerjileri için oldukça ideal bir coğrafya. Algılarımızda oyunlarıyla, neşesiyle, uysallığıyla yer alan yöreden artık isyan sesleri yükseliyor. Karadeniz, kültürünü doğasından alan, yaylalarına, ormanlarına, suyuna destanlar yazılan yüksek enerjili insanların yaşadığı bir yer...

Küresel karar alıcıların öncelik sırası üst düzeydeki ilgi alanı enerji ve onun en önemli alt başlıklarından biri olan su. Suyun bir enerji kaynağı ve başlıca yaşam gıdası olarak metalaşması kapitalizmin iştahını bir hayli kabartır oldu. İşte Karadeniz' in isyanı sınırlar ötesi, tarihsel bu sürecin başlamasıyla ilgili. Dünya nüfusunun beşte biri temiz suyun olmadığı alanlarda yaşıyor, her yıl 5 milyon insan -günde 3 bin çocuk- kirli sulardan ölüyor. 2000 yıldır dünyada yararlanabilir su kaynakları hiç değişmezken, nüfus 33 kat arttı. Önümüzdeki 20 yıl içinde dünya nüfusunun yüzde 35'inin tatlı suya ulaşamayacağı biliniyor.

Öte yandan, bir enerji kaynağı olarak su, oldukça maliyetsiz olmasına karşın bir o kadar da yıkıcı özelliğe sahip. Suyun enerjiye dönüşmesi, oldukça kısa süreli / geri dönülemez yaşam sorunları doğuran bir süreç. Sermayenin tüm yaşam alan ve araçlarını metaa dönüştürme çabası su için de geçerli. Ülkemizde kişi başı su tüketimi yıllık 1700 metreküp (20 yıl içinde 1000 metreküpe düşmesi öngörülüyor), dünya ortalaması ise 7 bin 600 metreküp. Ülkemizdeki kayıp kaçak oranı yüzde 40 civarında. Yaşam kaynağı olarak su ile ilgili rakamlar tablonun iç acıcı olmadığını açıkça gösteriyor.

Yaşamın temel kaynağı olan suya ihtiyaç hiçbir zaman bitmeyecek. Bu da sermaye tarafından bir 'meta' olarak görülen suyun değerini artırıyor. Daha önce kamu malı olarak görülen su, uluslararası sermayenin ve tekellerin iştahını kabartan bir piyasa malı haline getirildi. Suyun, özel sektörün kâr edebileceği, sermaye biriktirebileceği bir alan olarak keşfedilmesiyle birlikte, küresel piyasa aktörleri de bu alana girmenin çeşitli yollarını aramaya başladı. Küresel su tekelleri, suyun kıt bir kaynak olduğundan bahisle, iyi yönetilmesi gerektiğini, iyi yönetimin ise piyasa koşullarında gerçekl eştirilebileceğini öne sürüyor. Onlara göre, kamu adına yönetimi elinde bulunduran devlet, halktan yaptığı hizmetin bedelini alamadığı için sular israf edilmektedir! Tasarruf, ancak su kesintileri gündeme geldiğinde hatırlanmaktadır! İyi de, piyasa koşullarında 'su tasarrufu' mümkün müdür?

Devlet sermayenin arkasında...

5177 sayılı 'Maden Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun' ile şunlar gündeme geldi:

• Su havzaları madencilik faaliyetlerine açıldı.

• Petrol ve jeotermal kaynak ve maden arama faaliyetleri Çevresel Etki Değerlendirme (ÇED) kapsamı dışına çıkarıldı.

• ÇED yapılmadan verilen arama izinleri ile toplam rezervin yüzde 10'unun işletilmesine ve satışına olanak sağlandı.

• Çevre ve Orman Bakanlığı tarafından düzenlenen yönetmelikle mutlak koruma alanı 300 metreden 100 metreye düşürüldü, koruma alanları içinde yer alan yapılara af getirildi.

• İçme ve kullanma suyu rezervuarının maksimum su seviyesi noktasından 1 kilometrelik mesafeden itibaren, madencilik faaliyetlerine olanak sağlandı

Kamu yararına olması gereken ÇED raporu para ile alınıp satılıyor. ÇED Yönetmeliği'ndeki bir diğer konu ise 'toplantılara halkın katılımının' işlevini yitirmesidir. Geçmişte toplantıya katılan ve yapılacak çalışmalar ile ilgili kaygıları olan halkın, toplantılarda yaptığı itirazı dikkate alacak maddeler mevcuttu. Son durumda ise halk sadece dinlemeye gelen ve dinlediği için onaylamış olması gereken bir kütleye indirgendi. Yani ÇED'de halkın toplantılara katılması ve katılımcılık anlayışı tamamen ortadan kaldırıldı.

Milyonlarca ağaç, baraj gölleri altında can verecek. Ağaçların bölge iklimini koruyan en büyük güç olduğu düşünülürse, ağaç kesimlerinin ardından ısınma artacak. Planlanan barajların tümüyle yapılması durumunda ise enerji üretmek olanaksız hale gelecek. Suların kullanılması ve tünellere alınarak yeryüzüyle buluşmadan yok olması yeraltı sularını besleyememesi sorununu ortaya

çıkaracak. Sonuçta sular kuruyacak, nem azalacak ve tahminlerin çok ötesinde çevre tahribatı yaşanacak.

Suyun metalaşmasına karşı çabaların anti-kapitalist bir açıdan yürütülmesi gerekiyor; suyun sadece kullanım değerlerinin üretimine ve evsel kullanıma tahsisini savunuyoruz. Bu talep, kapitalizmi aşan bir taleptir, çünkü kapitalizmde kullanım değerleri değil değişim değerleri üretilir.

Toplum olarak suyumuza, yaşamımıza sahip çıkmak zorundayız. Bunun yolu, suyun ticari bir mal olmasını önleyecek örgütlenmelerden geçer. Anayasanın, uluslararası sözleşmelerin ve nihayet sivil itaatsizliğin tüm yollarını, meşruiyet sınırlarında kullanmak zorundayız.

Marx'a göre kapitalizmde doğal kaynaklar üretimin devamını karşılayamayacak kadar azaldığında metalaştırılmak zorundadır. Bugünün adeta yansıması: "Bir doğal kaynak ancak kapitalist üretime girdi olarak girip, süreklilik arz ettiği sürece bedava bir girdi olarak kapitaliste doğanın bir armağanı olarak üretimde yer alır. Ne zaman ki bu doğal kaynağın artık üretimin ihtiyaçlarını karşılama kapasitesi azalır, işte o zaman o doğal kaynağın metalaşmasının vakti gelmiştir."

Karadeniz'i isyan ettiren Hidroelektrik Santralleri (HES) suları yatağından alarak tünellerle belirli bir mesafeye taşıyıp enerji elde etme isteği gafletidir. Oldukça maliyetsiz bu HES'ler 49 yıllığına çok uluslu şirketlerce satın alınan, tüm bölgenin her türlü kullanım hakkını veren bir 'ulusal varlıkların devremülkle satılması' sistemidir. Yatağından alınan sular geri dönülemez yaşamsal kayba uğrarken devlet ÇED raporları aracılığıyla yok oluşa yasal zemin oluşturmaktadır. Günümüz liberal-piyasacı dublörlerin ülkenin elektrik enerjisine ihtiyacı var kandırmacasının ise hiçbir bilimsel dayanağı yoktur. Ülkedeki tüm dereleri 20 yıl içinde kurutsak enerji ihtiyacımızın yüzde 5'i etmiyor. Sadece şehirlerde yüzde 15 kayıp kaçak söz konusu, sokak lambalarına takılan bir güneş enerjisi aracı ile yüzde 16 tasarruf sağlanabiliyor. Santrallerin yapılması sürecinde verilen ihaleler, inşaat firmalarının ve al sektörlerdeki sermayedarların kazanç süreci HES'lerin ana amacıdıo. Açıkça biliniyor ki Karadeniz'de 2 bine yakın HES projesi küresel sermayenin temiz suya ulaşma, piyasada var olma ve fiziki toprak satın alma yöntemlerinden biridir.

BAHADIR KUNDAKÇI - HATİCE HACISALİHOĞLU

Karadeniz İsyandadır Platformu...

Bu bir çevre hareketi değil, bir yaşam hakkı savunusudur. Yöre olarak devletten ya da şirketlerden hiçbir talebimiz yok, bizim olanı, anayasal hakkımızı koruma çabasındayız. 'Karadeniz İsyandadır', ilk Çayeli'ndeki Senoz vadisi'nin HES inşaatıyla ağır tahribatına karşı köylülerin isyan etmesi sonucunda sadece iki kelimeden oluşan bir slogandı. Zamanla bu iki kelime o kadar değer kazandı ki slogan olmaktan çıkıp birleştirici bir unsur olarak konuşulmaya başladı. Senoz'un sesinin İstanbul'da duyulmasına eşlik eden direnistanbul ekoloji grubu ile Karadenizli gençlerin ortak değerlendirmesi sonucunda konunun sadece Senoz ile sınırlı kalmaması, tüm Karadeniz'i içine alan bir yapılanmaya gidilmesi gerekliğine vurgu yapıldı. Bu fikir doğrultusunda 25 Aralık'ta TMMOB Karadeniz Serbest Ekoloji Forumu'nda, Karadeniz'deki tüm sorunlara karşı mücadele edecek bir platformun oluşturulması hakkında ortak irade oluştu. Doğrudan eylemi savunan, antiotoriter örgütlenme modeline sahip Karadeniz İsyandadır Platformu'nun ilk çalışmaları o günden sonra başladı.

Pek çok girişimin de desteğini alarak 23 Ocak günü Kültür ve Turizm Bakanlığı'na bağlı Trabzon Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun Senoz Vadisi'nin SİT alanı olma özelliğini kaybetmesine yönelik kararını kitlesel bir basın açıklaması ile Kadıköy'de duyurulması, Karadeniz İsyandadır Platformu'nun kurulduktan sonraki ilk faaliyeti olup, etkinlik platformun kuruluş duyurusu niteliğindedir. Karadeniz İsyandadır Platformu şu sıralar ekolojiyi konu alan faaliyetleriyle göz önünde duruyor olsa da temel ilgi alanı Karadeniz yerelinden yola çıkarak yeryüzündeki yaşamı savunmaktır.

Özellikle Karadenizde bir direniş kültürünün / geleneğinin geliştirilmesine ihtiyaç olduğuna inanıyoruz. Doğaya ve yaşama karşı duyarlılık gösteren diğer demek ve platformların yanında olmaya çalışan platformumuz İstanbul ve diğer illerde yapılan eylemlere katılıyor. Tekel direnişine de destek veren Karadeniz İsyandadır Platformu, 'Karadeniz kültür sanat ve çevre insanları' grubuyla birlikte Ankara'ya gitti.

Diğer yandan yöreden desteğin giderek arttığını görüyoruz. Yaşamsal sorunları bulunan halkları doğayı ve yaşamı savunmaya davet etmek oldukça güç. Yaşam alanlarına bağlı olsalar da, hükümet politikalarına ses çıkarmaya, sokaklarda,- alanlarda bir araya gelmeye sıcak bakamıyorlar. Hatta bu konuda mücadele edenleri de dışlıyorlar kimi zaman. Karadeniz İsyandadır Platformu, Çemobil'den kanser olan, dereleri ellerinden alınan, vadilerine inşaat

makineleri yerleştirilen yöre halkına çağrıda bulunuyor. Doğamızın yok pahasına pazarlanmasına karşı olan insanların 'hayır' deme hakkını özgürce kullanması için mitingler düzenliyor, eylemler yapıyor, basın açıklamaları ile kamuoyunu bilinçlendirilmesine katkıda bulunuyor. Önceliğimiz Karadeniz doğasının geri dönüştürülemez şekilde yok edilmesini engellemektir. Bu coğrafya kültürünü, yaşam şeklini doğasından almaktadır. Başta HES'ler olmak üzere nükleer ve yaşamı yok eden hiçbir enerji kaynağını istemiyoruz. Bugüne kadar yaratılan tahribat, sorumluları tarafından giderilene kadar her türden direnişi meşru görüyor, sahil şeritlerimizin beton sahillere dönüştürülmesine, bir yaşam kaynağı olan sularımızın ticari bir meta haline getirilmesine izin vermiyoruz. Bunu bir mantalite, bir eylem şekli olarak benimsiyoruz.

Yaşam alanlarımız bizimdir, sermaye edilemez! Karadeniz'de önüne geçilemeyecek bir isyan başlamıştır, tamamen meşru ve anayasal bir isyandır bu. Gelecekte yaşamsal her ihtiyacın metalaşmış olmasını engellemek adına muhalefet ediyoruz. Hareketimiz tüm siyasetlerden bağımsız, yaşam hakkımıza tam bağımlıdır. Karadeniz artık isyandadır!

'Asla buluşmaz' denenler, birlikte yürüyor!..

Karadeniz İsyandadır Platformu, içinde pek çok görüşü barındıran bir yapıya sahip, farklı düşüncelerdeki insanlar bir araya geldik; bu bizim için bir farklılık değil aslında renklilik, çok seslilik. 25 Nisan mitinginde bizimle birlikte yürüyenlere baktığınızda bu renkliliği görebilirsiniz. Nasıl bir araya geldiğimiz aslında önemli değil, hepimiz kültürümüzü, tarlamızı, suyumuzu savunmak için, tarihimizi sermaye ettirmemek için oradaydık. 'Loç Vadisi' sürekli bizimle birlikte hareket eden yeni bir oluşum. Karadeniz İsyandadır'ın yapmış olduğu 'isyan konseri'nden sonra bizleri bulup toplantılarımıza katıldılar, sorunlarını anlattılar. Bugüne dek hiçbir baskıya baş kaldırmamış hiçbir eyleme katılmamış insanlardı, ilk eylemlerini bizlerle yaptılar, slogan atmayı pankart hazırlamayı bizlerle öğrendiler. Sürekli vurguladıkları bir şey var, 'canı yananlar' onlar, eylemliliklerini bu şekilde tarif ediyorlar. LOÇ Vadisi için mücadele edenler, gelecek tehlikeyi görüyor ve buna göre hareket ediyorlar, çünkü önlerinde kötü örnekler var. 25 Nisan mitingine 'Sarı yazma isyanda' pankartı arkasında, çocukları, kadınları ile geldiler onların orada olması bu şekilde örgütlü çalışması vadi için umut verici. 25 Nisan öncesi emekleyerek geldiler, şimdiden sonraki

süreçte ise koşacaklar çünkü güçlerini yüreklerinden alıyorlar.

Karadeniz pek çok bölgeye göre büyük bir tehlike altında Yuvarlakçay'da aylardır direniş var. Munzur yıllardan beri direniyor 9 proje var ama Karadeniz'e baktığımızda sadece Çoruh nehri üzerinde 24 baraj söz konusu. Bu büyük bir talan, diğer bölgelere göre çok daha fazla çalışmak gerekiyor. Artık köylerin vadilerin teker teker mücadele etmesi yeterli olmuyor, sadece bir dereyi kurtarmak yetmiyor. Büyük bir güç oluşturmak zorundayız. Bir bölgedeki yenilgi diğer bölgeleri de etkileyecek. Bu bilince sahip olan oluşumlar 25 Nisan'da Kadıköy'de bizlerle birlikte kara/mavi bayraklarımızı sallayarak yürüdü. Hemşinliler yöresel kıyafetleriyle, Artvinliler akordeon eşliğinde yürürken Karadeniz şivesiyle yazılan dövizlerde iktidarlara ve HES projelerine öfke vardı.

Herkes mitingin amacına hizmet etti yıllardan beri sessiz kalan Karadenizli belki de ilk kez bu kadar kalabalık coşkulu isyan etti. Karadeniz İsyanda Platformu'nun daha alması gereken çok yol var ve bundan sonraki süreçlerde daha yoğun çalışacağımızı biliyoruz ama desteğin artacağını da görüyoruz.

Ortak ses...

25 Nisanda bir kez daha görüldü ki, sermayenin yaşam alanlarını metalaştırmasına karşı, su bir insan hakkıdır; özelleştirilip, satılamaz. Herkese yeterince su sağlanması bir kamu görevidir; bu hiçbir gerekçeyle kişilere ve ya şirketlere devredilemez. Su kaynaklarının yönetimi doğrudan katılımcı bir yapıda olmalıdır. Su insanlarla birlikte her tür canlıya aittir. Bütün su kaynakları doğal havzalarında kalmalıdır. Kirletilen su arıtılmalı, dönüştürülmeli ve doğaya yeniden ancak böyle salınmalıdır. Yeterli temiz su sağlanması bir insan hakkıdır. Karadeniz, Munzur, Hasankeyf, Allioni... Geleneksel olarak taban tabana zıt görülen coğrafyalar dahi, söz konusu yaşam alanları olunca birlikte ortak ses çıkarabildiler. Yaşam alanlarımız var olmalı ki, mücadelesini verdiğimiz düşlerimiz gerçeğe dönüşecek topraklara kavuşabilsin. Sana ait olmayan bir yerde nasıl olurda kendini ifade edebilirsin? İmkanı yok...

Dersim'in 'hes'i*, HES'e karşı...

Nehirimin üstüne, HES dedi damladı
Tayyip baraja, doymadı doymadı
Veysel baraja, doymadı doymadı
Munzur Baba canınızı, alacak alacak
Munzur sonsuza, akacak akacak
Dersimliler

Munzur Suyu'na yapılan ilk barajın su tutmaya başlamasıyla yaşadığı olumsuz hâlet-i ruhiyeyi anlatmak için kağıdı kalemi eline alan kişi (Deniz Polat), "Doğduğumuz yerlerde, nesnelerin bizlere daha seçim yapma zahmetini tanımadan gönlümüzü fethettiği yerlerde, dış dûnyanın yalnızca kişiliğimizin bir uzantısı gibi göründüğü yerlerde hissettiğimiz rahatlık gibisi yoktur" (George Eliot) alıntısıyla başlıyor söze. Evet, Munzur her zaman bir nehirden çok daha fazlasıydı yanına yöresine ilişip evini yapmış, köyünü kurmuş insanlar için, yaşamın ta kendisiydi, kutsaldı. Kişiliğimizin, benliğimizin vazgeçilmez bir parçasıydı, her zaman bizi orada o dağların arasında beklediğini düşündükçe, şehirlerin düzensiz kalabalıklarında içimize su serperdi, Munzur Suyu. Henüz benliğimizi tümüyle yitirmemiştik, kişiliğimizi oluşturan topraklardan, dağlardan, vadilerden, köylerden, Munzur'dan destek alıyor, ölmeden önce en son ondan bir tas su istiyor ve kendimizi bu vadilerde, bu vadinin sularının kenarında rahat hissediyorduk. Ama benliğini çoktan yitirmiş olanlar benliğimizin bu en güçlü öğelerinden, bizi insan yapan, kişiliğimize akan bu nehre, bu nehrin etrafındaki doğa parçasına saldırmakta gecikmediler, birçok diğer nehirle, dereyle beraber...

Ülke sınırları içindeki irili ufaklı hemen hemen bütün dereler için Hidroelektrik Santrali (HES) lisansları verildi. Türkiye'nin en büyük milli parklarından biri olan Munzur Vadisi Milli Parkı'nı tehdit eden sekiz baraj ve HES projesi var ve bunlardan ikisinin yapımı tamamlandı. Bu barajlardan biri olan Mercan Santrali'nin Munzur Vadisi Millî Parkı sınırları içinde olduğu ve kaçak olarak yapılıp işletildiği ortaya çıktıktan sonra, yapımı tamamlanmış diğer baraj için de çevresel etki değerlendirmesi (ÇED) bulunmadığı gerekçesiyle açılan davada yürütmeyi durdurma kararı verildi. Baraj inşaatlarında, HES projelerinde, maden aramalarında yürütmeyi durdurma kararlarına bu ülke oldukça alışık, bakanlar kurulu kararları ile mahkeme kararlarının uygulanmamasına da...

Tamamen özel sektöre devredilen enerji üretimi adına, Munzur dışında Karadeniz bölgesi başta olmak üzere her yerde doğanın nasıl etkileneceğine bakılmadan, klasik sermaye piyasası kuralları çerçevesinde kâr maksimizasyonu adına doğa talanı yapılıyor ki, teorik olarak bu talanın önünde durması beklenen (en azından adı böyle bir çağrışım yapan) Çevre ve Orman Bakanı ise artık nasıl hesapladıysa HES projelerinden 8 milyar dolar geleceğini hesaplamakla meşgul! Bakan açıklamalar yapıyor, HES'lerle ilgili, "Hatalı işlem yapanlara biz zaten gereken işlemi yapıyoruz," diyor, yüreklere su serpiyor, yerseniz! İnşaat Mühendisleri Odası ise tam aksini söylüyor: "Mevcut mevzuata göre, planlama aşamasından sonra HES projelerinin denetimi hiçbir aşamada yapılmamaktadır." HES'lerin tümünün üreteceği elektriğin, elektrik tüketiminde yapılabilecek tasarruflar (sadece binalarda yüzde 50 oranında öngörülmekte olup, toplamda yüzde 25 gibi oldukça yüksek bir rakam) ve elektrik iletimindeki kayıp oranlarının azaltılması ile fazlasıyla karşılanabileceği; rüzgar, güneş gibi yenilenebilir enerji kaynaklarına yapılacak yatırımlarla temiz enerji üretimi yapacak potansiyelin ülkemizde olduğu gibi veriler bir yana, HES yapımcısı özel şirketlerin kârlarını artırmak adına ne gibi ayak oyunları oynadıkları, hem bu projelerden etkilenen yöre insanından hem de çeşitli raporlardan, mahkeme kararlarından vs. öğrenilebilir. Fakat bu doğa katliamına göz yuman, bundan servet devşiren, sermaye birikimi sağlayan mantık nasıl izah edilebilir, onu sorgulamak lazım.

İnsan doğadan büyük bir kopuş yaşıyor, şehirlerde yol kenarlarına süs olsun diye dikilen, üstü yollardan kalkan tozlarla, arabalardan çıkan egzoz dumanıyla örtülü ağaçlarla, üstü pet şişelerle, poşetlerle kaplı, kötü kokulu derelerle iç içe yaşayan, çevrecilik adına sağa sola fidan diken, ama ormanların bir ekosistem olarak içindeki bir çok organizma ile bir bütün olduğunu, kuru kuruya ağaç dikmenin kaybedilen ormanların yerini tutamayacağından bihaber şehir insanının Karadeniz'in ufak bir köyündeki ufak bir derenin yanı yöresi talan edilip, döşenen borulara akıtılıp dere yatağının susuz kalıp içindeki balıkların ölmesinden ötürü herhangi bir hezeyan yaşayacağını düşünmek biraz zor; her ne kadar bu insanlar 3D sinemalarda kola içerek izledikleri Avatar'dan sonra çevre konusunda çok 'ulvi' duygulara dalıp doğanın zarar gördüğünden, filmin bunu ne güzel anlattığından dem vursalar da, sonradan kendilerini avutacak bir şeyler bulabiliyorlar. Eee Avatar'da da zaten bildiğim kadarıyla Amerikalı arkadaş ortalığı kurtarıyor, paniğe gerek yok, bizim de bakan gerekene cezasını veriyormuş...

Fakat işte o yörede yaşayan, başka yerlerde yaşasa bile o dereyle büyümüş, kişiliğinde benliğinde bir orman parçası, bir dere kenarı taşıyanlar için bu projeler bir felaket demek. Hem de kendi benliği

Bu düzen her musibeti kâr etmenin 'yan hasar'ı sayıyor!..

Kapitalizm doğası gereği talan üzerine kurulu. İnsanın ilkel içgüdülerine hitap eden bir sistem. Sürekli diğer insanlarla rekabet halinde, toplumsal arenada ayakta kalınmaya çalışılıyor ki 'zayıf' olanlar sürekli sınıflı toplumun altlarına doğru düşmek durumunda. Kolektif bir bilinç yerine bireysel bilinçle hareket eden insanlar içgüdüsel olarak sürekli daha fazlasına sahip olmaya çalışarak, üst sınıflardaki yerlerini sağlama almaya çalışıyor ki, bu işin ucunda evsiz kalmak, aç kalmak da var -vahşi kapitalizmin motoru da bu korku. İnsani ilişkilerimizde bile samimiyetimizi kaybediyoruz bu yüzden, birbirimizle sağlıklı ilişkiler kuramıyoruz, çünkü yaşamak için diğer hemcinslerimize karşı üstü örtülü bir savaş vermemiz gerekiyor daimi olarak, birbirimizle yarışıyoruz, birbirimizi meta birikimimize göre yargılıyoruz. İnsan kendi can derdine düşmüşken doğayı düşünür mü?

Kapitalizmin bunca yıllık egemenliğinde dünyanın ne hale geldiğini herkes biliyor. Açlık, savaşlar, evsizler, işsizler, topraksızlar, yoksullar, sigortasızlar, çöpten ekmek toplayanlar, semt pazarları akşam dağıldığında artakalan çöpler içinde çürük meyve sebzeleri toplayanlar, karanlık

ve havasız merdiven altlarında kot pantolon taşlayarak üç kuruş kazanıp köye göndereceğim diye ciğerine kum dolup yavaş yavaş ölenler... Böyle bir ortamda bu bozuk çarkın içinde her gün biraz daha köpekleşerek yaşamaya çalışıyoruz. Bunların hepsi ne pahasına? Kapitalistler 'kalkınma' pahasına olup, kapitalizme içkin rekabet olmasa insanlığın bu kadar ilerleyemeyeceğini söyler durur; onlara göre bütün olumsuzluklar ilerlemeye içkin kaçınılmazlıklardır. Onur Öymen de kendini savunurken, Dersim harekatındaki kayıplar için NATO'nun 'yan hasar' (sivil kayıplar) teriminden dem vurmuş, "Ne yapalım yani oluyor böyle şeyler," demeye getirmişti. Evet, bütün savaşlar, açlık, işsizlik, evsizlik vs. birer 'yan hasar' onlara göre. Peki, bu övündükleri 'kalkınma' buna değer mi? Bu doğa talanı, bu insani duyguların talanına değer mi bu 'hızlı kalkınma'? Komünistler materyalist olmakla 'suçlanırken' her şeyin temeline metal/parayı koyan bu 'sosyal Darwinist' kapitalist/popülist sömürücüler insan haklarından, demokrasiden vs. bahsetme ikiyüzlülüğünü hiç elden bırakmıyor. Yaşamak için cebimizde 'aypod' olmasına gerek yok ama temiz havaya, suya, toprağa gerek var herhalde! İnsanlık ailesi olarak daha yavaş ilerlesek ama birilerini arkamızda bırakmadan ilerlesek daha evlâ değil mi? Bu dergiyi okuyanlar için daha fazla bir kapitalizm eleştirisine girmek sanırım gereksiz olacaktır, ha keza yeni başlayanlar varsa *Komünist Manifesto* (Marx/Engels) çok iyi bir başlangıç olur...

için hiçbir zaman onarılamayacak bir felaket çünkü beton döküp baraj yapmak kolay, fakat nesli tükenmiş bir hayvanı geri getirmek mümkün değil! Babaannemin anlattığı masallardaki o hes*, o dağ keçileri, o ceylanlar Munzur Suyu akmazsa, Munzur Vadisi baraj göllerinin ortasında bir çöle dönüşürse nerede yaşayacak?

Uzun zamandır tartışma konusu olan Türkiye'nin yön değiştirip değiştirmediği, yüzünü Batı'dan Doğu'ya döndüğü tartışmaları bir yanda dursun, daha muhafazakâr olduğu düşünülen Konya/Kayseri burjuvazisinin temsilcisi AKP'nin iktidarı almasıyla beraber neoliberal politikalar bu ülkede hiç görülmediği kadar tedavüle alındı. "Babalar gibi satarım!" dediler ve kamunun elinde ne var ne yok satmaya başladılar, dereler de bu satışlardan kurtulamadı doğal olarak, en doğalı da onlar zaten... Türkiye yön değiştirmekten ziyade vites değiştirdi, serbest piyasa kuralları ciddi bir muhalefet görmeden eski Ankara/İstanbul burjuvazisine göre çok daha hızlı bir şekilde ülkeye yerleştirilmeye başladı; çalışan emekçi kesimin haklarını her gördükleri yerde tırpanlarken bu iktidar, TEKEL örneği dışında herhangi bir ciddi direniş örgütlenemedi. Örgütlenebilen bu direniş ise çok ciddi bir umut oldu.

Şimdi ise dereler üzerinden örgütleniyor insanlar, dereleri HES projelerine kurban edilmek istenen, yanına yöresine altın arama bahanesiyle en zehirli maddelerden biri olduğu bilinen siyanür sahaları açılmak

istenen, termik santrallerle havası boğulmak istenen, nükleer santrallerle radyasyonla iç içe yaşaması istenen insanlar yavaş yavaş örgütleniyor; onlar örgütlenirken iktidar da çevre için duyarsız değil tabii, İzlanda'dan gelen küllerle ilgili uyarıyor toplumu, "Şemsiyesiz sokağa çıkmayın," diye... Acaba zaman içinde yapacakları barajlarla nesillerini kurutacakları bitkileri, hayvanları her birine bir şemsiye dağıtarak kurtarabileceklerini de iddia edecekler mi, merak ediyorum. Kulağa absürd gelebilir ama Hasankeyf'i köpükle kaplayıp çelik halatlarla çekerek taşımaktan bahsetmiş insanlardan ben bunu da beklerim. (Ecevit'in, "En büyük hayalim," dediğini hatırladığım ne idüğü belirsiz Köy-Kent safsatasından sonra duyduğum en uydurma proje sanırım bu Hasankeyf'i taşıma projesidir.)

* Hes: Ayı (Zazaca / Zonê Ma)

Türk-Kürd-Laz yıkıma karşı!

Ankara/İstanbul kökenli burjuvazi ülkenin batısını yağmalamış, kendisi için iyi bir sermaye birikimi yaratmış, dünya milyarderleri listelerine girmeyi başarmıştır. Sıra doğum sancılarını atlatan Kayseri/Konya/vs. burjuvazisinin kendine yeni alanlar açma vaktidir. Batıda yağmalanacak çok şey kalmadığından, daha bakir kalmış doğu ve kuzeye yöneldi bunlar da. Adeta su altında bırakmadık doğa parçası, tarihi alan kalmaması için yemin etmişçesine her yere beton setler örmenin hesabını yapıyorlar.

Doğa talanı hızla arttıkça farklı bölgelerden, pek fazla bir araya gelmeyen insanlar toparlanmaya başladı. Karadeniz'den, Dersim'den, İzmir'den, Batman'dan, Kastamonu'dan insanlar birbirleriyle didişmektense, birbirlerinin etnisiteleriyle ilgilenmektense, Derelerin Kardeşliği deyip her biri kendi yöresinde, kişiliklerinde yer edinmiş derelerine yönelen emperyalist/kapitalist -birçok yabancı şirket yerli ortakları ile beraber HES lisanları almış- saldırganlığa çeviriyor öfkelerini. Devlet aygıtının kendilerini değil de sermayedarları koruduğuna tanık oluyorlar. TEKEL direnişi nasıl birçok farklı bölgeden insanı din/dil/etnisite ayrımı olmaksızın bir araya getirip, insanların onurlu bir yaşam ve onurlu bir gelecek düşlerine tercüman olduysa, "Karadeniz'in Uşağı Munzur'u Sattırmaz!" diyen bir hareketin de aynı şansı vardır. Bu ülkede uzun yıllar akan kandan ötürü aralarına soğukluk girmiş Türk'ün de, Kürd'ün de, Laz'ın da sorunun kendi dilleri, etnisiteleri olmadığını görüp asıl yıkımı yaratan sermayeye karşı bilinçli bir direniş noktası olabilme potansiyeli vardır.

İktidarı elinde tutan burjuvazi her zaman halkın örgütlenmesinden korkmuştur. TEKEL direnişinde de direniş ağını bozma umuduyla, "TEKEL eylemlerinin içinde PKK var," söylemini yaymaya çalışarak kendince işçiler arasındaki birliği baltalamaya çalıştılar. Kendileri de biliyor ki, bu işin içinde kendileri ve haklarını gasp etmeye çalıştıkları işçiler var, başka kimse değil! Çevre hareketleri büyüdükçe bu gibi saldırılar da olacaktır; çevreciler için, "Bunlar başıboş gezerler, boş zamanlarında çevrecilik yaparlar, çevrecinin patiskası -pardon- daniskası benim," diyerek yavaş yavaş filizlenen çevre hareketinden ürktüklerinin sinyallerini vermeye başladılar zaten.

Kâr amacı ile kurulan şirketlerin sermayedarlarının bir nehirde yaşayan balıkların nasıl hayatta kalabileceklerini, bir vadide yaşayan dağ keçisinin suya ihtiyacı olup olmadığını, bir meşe ağacının ne demek olduğunu bilmek gibi dertleri yoktur, onların dertleri ertesi gün çıkacak 'aypod'un yeni versiyonunu nasıl hemen alabileceğidir, daha lüks bir arabadır. O yüzden şirketlerden doğayı koruyacak projeler geliştirmelerini talep eden sözüm ona sürdürülebilir/yeşil kapitalizm saçmalıklarına inanmaktansa, içinde köyünün nehrini, ağacını, sincabını taşıyan bu ülkenin/dünyanın her yerinden insanın beraber mücadelesidir doğayı yıkımdan kurtaracak olan, başka hiçbir şey değil. Bu minvalde Karadeniz'den Ege'den, Doğu'dan, Batı'dan insanlar 25 Nisan'da bir araya geldiler, yürüdüler, slogan attılar, derelerini, ceylanlarını, balıklarını savundular ve konuşmalar yaptılar. Kastamonu'dan Loç Vadisi'nden sarı yazmalarıyla gelenlerin sözcüsü özetle şunları dedi ki, fazla söze gerek bırakmıyor:

"Biz böyle miting, toplantı falan bilmeyiz. Bugüne kadar gıkımızı çıkarmadan oturduk oturduğumuz yerde, itiraz etmedik hiçbir şeye ama doğamızın özel şirketlerce yağmalanmasına karşı artık isyan ediyoruz, sarı yazmamızı isyan alıyor! Şirketler diyorlar ki sesinizi çıkarmayın size okul yaparız, size hastane yaparız. Bizim devletimiz yok mu bize bunları yapsın? Biz size muhtaç mıyız?"

Bıra bıra*, bu devlet sarı yazmanın değil ki, yeşil doların devleti...

* Bra: Erkek kardeş (Zazaca / Zonê Ma)

MELEK KÜÇÜKUZUN

Anadolu'nun gururlu insanına ne yakışır?

Bir süredir televizyon kanallarında, paylaşım sitelerinde bir reklam dönüyor. Siz de mutlaka görmüş olmalısınız Anadolu Sigorta'nın 'Atatürklü reklam'ını. Ama görmeyenler için reklamın özeti şöyle: Yıl 1924, Erzurum Depremi olmuş. Cumhuriyetin kuruluşunun ilk yılında savaşın izlerini silmekten çok uzakta olan Dadaşları bir de deprem vurmuş. Mustafa Kemal deprem haberini alır almaz, Karadeniz gezisini yarıda bırakıp Erzurum'a gidiyor. Orada bir köylüye ihtiyaçlarını soruyor. Köylü ise, "Memleketimiz sağ olsun. Evlatlarımı herpta şehit vermişem. Bir şey istemeyem paşam. Biz yedi düvellen herp etmişez, goca memleketi yeniden kurmuşah. O bize yetiyir," diyor. Sonrasındaysa Anadolu'nun gururlu insanının Mustafa Kemal tarafından kurulan sigorta şirketi sayesinde o günden sonra asla kaybetmediği söyleniyor…

Buradan yola çıkıp reklam, banka ve devlet üçlüsünün düzenin çarkları için nasıl işbirliği yaptığına gelin bir bakalım…

Reklamlar… İhtiyacınız olmayan şeyleri size satmanın, ihtiyaç duyduklarınızı ise olduğundan daha pahalıya satmanın kutsal araçları… **"Ey kadınlar! Bu ruja bir ton para verip sürdüğünüzde siz artık Madonna kadar çekicisiniz ve bilmem kaç dolarlık parfümü sıktığınızda Jennifer Lopez kadar baştan çıkarıcısınız. Ve siz erkekler! Sizin gibi yakışıklıların karizmasına karizma katacak en son teknolojiyle ürettiğimiz araba modelimizi görmeden kiminle evleneceğinize karar vermeyin. Bu araba çıtayı çok yükseltebilir!.."** tadında manipülasyonlarla kârı maksimize etmenin yollarıdır reklamlar. Güvenilirlik, şeffaflık, marka değeri, müşteri odaklılık, iletişim etiği, sosyal sorumluluk vs. gibi kavramlar olsa da külliyatta, tüm yollar aynı yere çıkar: **Daha çok satmak!** Ürünü ve hizmeti hedef kitle için çekici kılmak adına 'appeal' denilen ve yerine göre duyguları, cinselliği, korkuyu, mizahı içeren öğeler kullanılır. Reklamın altın kurallarından biri ise şudur: **'Seks sattırır.'** Ancak Türkiye'ye dönüp baktığımızda bahsi geçen reklamdan da anlaşılacağı üzere seks kadar sattıran başka bir şey keşfedilmiş reklamcılar tarafından: Atatürk!..

Öyle ki, İş Bankası'nın ve dolayısıyla Anadolu Sigorta'nın kurucusu olan Mustafa Kemal, bu vasfı nedeniyle bankaya mal ediliyor ve bankanın maskotu gibi reklamlarında kullanılıyor. Böylece **'İşte Bizim Atatürk'ümüz, işte bizim bankamız!'** mesajı, sürekli tehdit altında olduğuna inanan, milli konularda epey ikircikli ve hassas toplumun üzerine boca ediliyor. Akabinde karşılaştığım manzara ise şu:

Tüyler ürperten reklam!

'Anadolu Sigorta'nın/İş Bankası'nın tüyler ürperten/ağlatan reklamı' başlığıyla internette paylaşımlar, gazetelerde haberler, vs… Ha bir de **duygulanıp ağlayan ve Atatürk'ü 'hatırlattığı' için bankaya minnettar olan hedef kitle var.** Bankanın kârlılığı ve müşterisi ne kadar arttı diye sormak için erken ama kârlarını maksimize etmek adına hedefi tam 12'den vurduklarını şimdiden söyleyebiliriz.

Ülkede günden güne artan kutuplaşmayı 'daha çok satmak' için kullanmayı akıl eden ve toplumdaki psikolojik savaşı bilinçli olarak körükleyen reklamcılara 'iletişim etiği'nden bahsetmek gereksiz. Reklamın ne işe yaradığına dair en baştaki örnekten ibaret hale getirdiler çünkü mesleklerini. Toplumu hem ekonomik, hem psikolojik, hem de siyasi anlamda aptal yerine koyma ve sömürme işini o denli abarttılar ki; çoğu zaman toplumu manipüle etmek için kullandıkları istatistikler, reklamların etkisinin hızla azaldığını göstermeye başladı. Bindiğiniz dalı kesmeye aynen devam edin! Tüm dünyamızı kuşatırsanız reklamlarınızdan kaçamayacağımızı düşünüyorsunuz. Tuvaletlerin kapılarına dek astığınız afişlerle, gecenin bir vakti 'Yahu kim öldü?' diye bizi yatağımızdan fırlatan, cep telefonumuza yolladığınız mesajlarla, indirim ya da promosyon adı altında attığınız kazıklarla bizi sürekli taciz ediyorsunuz. Ama tüm bunlara rağmen, bilimsel araştırmalar, sizin bilgi kirliliğiniz ve dezenformasyonunuz karşısında beynimizin savunmaya geçtiğini ve mesajlarınıza ket vurduğunu söylüyor. Yani, maymun gözünü kapamaya, kulaklarını tıkamaya ve ne kadar kaliteli, kullanışlı vs. olduğunuzu bilmek istememeye başlıyor.

Gelelim İş Bankası'na… Kurumsal sitenizin tam da tepesine Mustafa Kemal'in bankanızdan çıkarken çekilmiş fotoğrafını koyup, **"Böyle bir fotoğraf her kuruma nasip olmaz!"** yazmışsınız. Ancak muhafazakar kesimleri hedef kitle dahilinde tutmanız için bir de **"Allah'ım sana çok şükür!"** cümlesini ekleseniz daha iyi olur. Mustafa Kemal'in 'yerli sermayeye dayanan bankacılık' fikriyle kurduğu bir bankasınız, anladık. Ancak o dönemin şartlarında bile gerçekleşmesi çok zor olan bu fikrin üzerinden tam 85 yıl geçmişken hâlâ 'ulusal' banka olarak meydanlara çıkıp cirit atmanızı aklım almıyor. Uluslararası mali sermayenin elinin uzanmadığı yer yokken ve siz de banka olarak bu çarkın tam da merkezindeyken, hisselerinizin yüzde kaçının kime ait olduğunun hesabını yapmaya lüzum yok, 'ulusallığınızın' kocaman bir palavra olduğunu söylemek için. **Mustafa Kemal'in, varını yoğunu kaybetmiş halka bulduğu çözümün sigorta şirketi kurmak olduğunu iddia ediyorsunuz.** Ancak tarih bize; büyük çabalarla 37 gün içinde evlerini kaybeden insanların yeni evlerine yerleştirildiğini, Erzurum'daki hasar için yoğun çalışmalar yapıldığını, bölgeye maddi ve tıbbi destek verildiğini söylüyor. Yani yanlışınız var: Yiyecek ekmeği dahi olmayan halk için çare, sigorta şirketine para verip de evini güvence altına almak değil. Kaldı ki, bugün bile 'zorunlu deprem sigortası' adı altında halka dayatılan çözüm sadece kentlerdeki sağlam evleri kapsıyor. Bu durumda, "Halk ne kaybediyor, kim ne kazanıyor?" diye sormak boynumuzun borcu. "Evinizi, sağlığınızı, emekliliğinizi güvence altına alıyoruz!" derken sadece ve sadece kendi kârlılığınızı sigortalıyor olmayasınız sakın? Bu suçlamaların gerçekliği sosyalist duruşu çoktan aşıp siyasi görüş ayırt etmeksizin her vatandaşın fikir birliği ettiği bir mesele olmaya başladı. Ne de olsa akşam haberleri ve üçüncü sayfalar banka mağdurlarının cinayet ve intihar haberleriyle dolup taşıyor. Vatandaş yakasını sizden kurtarmanın yollarını arıyor. Ve tıpkı reklamlarda olduğu gibi bankacılıkta da birileri çığlıklar atarak onlara reva gördüğünüz kâbustan uyanıyor.

Reklamlardaki siyasi mesajlar, ürün ya da hizmet söz konusuysa

satır aralarına sokulur genelde. Çeşitli çağrışımlar ve sembollerle bilinçaltına mesaj yollamak hedeflenir. Ancak bu reklamda oldukça çarpıcı siyasi mesajlar alenen veriliyor. Reklamda çizilen 'vatandaş' modelinin siyasi anlamına değinmek istiyorum. Çocuklarını harpte şehit vermiş, evini barkını kaybetmiş, yoksul köylü, "Memleketimiz sağ olsun!" diyor. 85 yıl önce yeni devlet kurmanın ve henüz bitmiş savaşın sancılarını çeken halkın, devletten o şartlarda bir şey beklememesi anlaşılabilir. Evet, bu 'yurtseverlik' olabilir. Ama, "85 yıl sonra bu ülkede ne değişti?" diye sormak gerekiyor. Bizim halkımız hâlâ yoksul, hâlâ evlatları kurban ediliyor, hâlâ ekmeğini kazanmanın derdinde. İşin kötüsü, "Bir ihtiyacın var mı?" diye soran bir devlet yok.

Bir köylünün çocuğu olarak soruyorum: IMF ile işbirliği yapıp yıllarca şeker pancarına kota koyarak kaçakçıların, tefecilerin ve Amerika'nın, babam gibiler üzerinden trilyonlarca lira kazanmasının tezgahını kuran siz değil misiniz? **Tarlamıza ayçiçeği ekip, borçla mazot ve gübre alıp, ağır şartlarda çalıştıktan sonra tüm mahsulümüze el koyan, bir de üstüne bizi borçlu çıkaran sizin tarım politikalarınız değil mi?** Bizden çaldıklarınızın birkaç kuruşunu 'Tarıma Destek Fonu' adı altında önümüze atarak ve böylece 'sosyal devlet' imajı yaratarak midenize indirmiyor musunuz? Sanayileşen ülke olmaya, ülkedeki küçük çiftçiyi öldürüp, yerine modern derebeylikler yaratma güdüklüğüyle başlamıyor musunuz? **Kilosunu 80 kuruşa aldığınız süt, hayvancılıkla uğraşanların yem parasına bile yetmiyor.** İşte bu yüzden, hayvancılıkta da, çiftçilikte de emeğinin karşılığını bir türlü alamayan halk, çocukları yaz kış demeden tarlada-ahırda çile çekmesin ve sonunda aç kalmasın diye, sizin yabancı sermayeye peşkeş çektiğiniz 'sanayi bölgeleri'ne akın ediyor. Ayda 300 liraya köle gibi çalışmaya razı oluyor. Kayıt dışı çalışmaktan kurtulmuş olanları ise 4C'ye mahkûm ediyorsunuz. Sonrasındaysa meydanlara dökülen Tekel işçileri gibi nicelerine, "Bizim tek suçumuz merhametli olmak," diyebiliyorsunuz. Devletin vatandaşa karşı sorumluluklarını 'merhamet'e indirgiyor, 'vicdanlı hırsız' edasıyla soygunu meşrulaştırmaya çalışıyorsunuz.

Vatan hainleri!

Öte yandan yaptığınız tüm haksızlıklara, ahlaksızlıklara karşı sesini yükselten herkesi 'vatan haini' yahut 'terörist' ilan ediyorsunuz. Demem o ki; o reklamda bize örnek gösterilen köylünün yurtseverliği bugün için asla kabul edilemez. Çünkü siz, hepiniz 85 yıl önce, "Memleketimiz sağ olsun," diyenlere ihanet ettiniz. Bu nedenle, alın terimizden tutun da, cinsel kimliklerimizi, korkularımızı, toplumsal tarihimiz ve maneviyatımıza ait anıları, figürleri 'daha çok satmak!' için kullananlara reklamcı, bankacı, bürokrat ayırt etmeksizin dur demeliyiz. Bize nasıl vatandaş olmamız gerektiğine dair örnekler göstermek, evlatlarımızı toprağa, hak arayanlarımızı hapse, paralarımızı sömürgenlerin kasalarına yollayanların haddine değil.

Bayramlarda, anma törenlerinde emperyalizme kafa tutmasıyla övündüğünüz Mustafa Kemal'in banka reklamlarıyla 'hatırlatılmasına' sevinmek, toplumdaki siyasi ayrılıkların ve çatışmanın bugünkü boyutlarını tokat gibi yüzümüze çarpıyor. Reklamı izleyince duygulanıp ağlayanlara 'emperyalizm' kavramının anlamını özellikle hatırlatmak istiyorum, unutmuş görünüyorlar. Çünkü reklamı izlediğimizde gözlerimizi doldurması gereken tek neden, bizi kutuplaştıranların bu durumdan artık bu denli aleni nemalanmasıdır. Bir yandan da, 'Helal olsun!' slogarılı boya reklamları yayınlanıyor. Dini ve ulusal değerler kapitalizmin pazarında satışa çıkıyor. Ve işte tam burada **Lenin** bize şöyle diyor: **"Sermaye iktidarda kaldıkça, değil yalnız toprak, değil yalnız insan emeği, değil yalnız insan kişiliği, değil yalnız vicdan, değil yalnız aşk, değil yalnız bilim, her şey, her şey kaçınılmaz olarak alınıp satılacaktır."**

E biz de haliyle soruyoruz: Toprağı, emeği, sanayiyi sattınız da sıra bunlara mı geldi?

Devletin sınıfların egemenlik aracı olduğunu ve sanıldığı gibi kutsal olmadığını bilmeyen, bu yanılsama için en sevdiklerini ve hayatını **'Devletimiz var olsun!'** alçakgönüllülüğüyle heba eden yoksullar! Evet, yedi düveli **'yenmişez'** de bir içimizdeki işbirlikçilerle **'baş edememişez'!** Birilerinin vatan, millet, din diyerek bizden aldıklarına ve elinde kalanlara dönüp bir bakalım. Çünkü Anadolu'nun gururlu insanına sömürülmek değil, hakkını aramak yakışır...

Bu nasıl rekor?

2010 mart ayında, 2009 yılının aynı ayına göre ihracat yüzde 22,4 artarak 9.985 milyon dolar, ithalat ise yüzde 42,7 artarak 15.017 milyon dolar olarak gerçekleşti. Aynı dönemde dış ticaret açığı 2.367 milyon dolardan 5.032 milyon dolara ulaştı.

Yukarıdaki veriler AKP iktidarı döneminin Mart ayı içindeki ithalat, ihracat ve dış ticaret verileri hakkında rakamları işaret etmektedir.

AKP iktidarı ile klasik bir hal alan ihracat rakamlarının her ay duyurulması uygulaması halen devam etmektedir. Türkiye İhracatçılar Meclisi'nin hemen her ay düzenlediği toplantılarda ihracat rakamlarının açıklandığı ve bu rakamlar üzerinden iktidar oldukları beş yılın rekorunu kırdıkları söylemi aşinadır. Fakat bütün iktisatçılar tarafından bilinmektedir ki, ihracat oranında rekor seviyede de olsa meydana gelebilecek bir artış tek başına bir ekonomiyi etkileyemez. Ortada ihracatla ithalatın birlikte düşünülmesini gerektiren bir 'kâr zarar kardeşliği' felsefesi bulunmalıdır. Sürekli hale gelen ve dillerden düşmeyen ihracat rekorlarının yanına bir de ihracatla birlikte rekor kırmaya devam eden ithalat olgusu ve rekor seviyeye gelen dış ticaret açıkları kavramları ilave edilmelidir. Verilerimizden yola çıkarak devam edecek olursak Türkiye Cumhuriyeti 2010 Mart'ında yapılan ihracat oranlarının, 2009 Mart ayı rakamlarına göre yüzde 22,4 artış gösterdiği anlaşılmaktadır. İthalatta meydana gelen değişme ise şöyle gerçekleşmiştir: Aynı yılın aynı ayına göre ithalat artışı yüzde 42,7 olarak rekor seviyesini yakalamıştır. Basit bir matematiksel ifade ile ithalatın negatif ihracatın pozitif bir etki meydana getireceği bilindiğine göre, Türkiye'nin bu ticaret oranlarından AKP'nin söylediği gibi kârlı çıkma olasılığı imkansızdır.

Beş yıl arka arkaya ihracat ve ithalat rekorunun kırılması doğal olarak aynı yıllarda dış ticaret açığı rekorunun da kırılması anlamına gelmektedir. Dış ticaret açığının 2.367 milyon dolardan 5.032 milyon dolara yükselmesi gözden kaçacak kadar küçük bir rakam değildir.

Hükümet ihracat rekoru ile mayhoşlaştığı için cari işlemler açığının fazlalığından neredeyse bihaber hale geldi. Durumun böyle devam edeceği düşünülürse Türkiye'nin önümüzdeki yıllarda da dış ticaret açığı vereceği kesindir. Sürekli ihracat oranları üzerinden prim elde etmeye çalışıp ithalat oranlarındaki artışları dikkate almamak Türkiye'nin ekonomik sorunlarını görmezden gelmektir...

SPA MULLAH KOLLEKTiFi

bir elinde damga, bir elinde fiş üzerimizde gezinen bu kem gözlere şiş

Berbat Bey+Ekşi Erik+İtimat Paşa

Genişleyen sahalarda güvenlik, en son, en bilimsel usullerle sağlanıyor. İktidar, piyasa namına, hoştgörü ve diyalogla bizi taze taze denetliyor.

Bugünün sokağında, en basitinden, direk üstü, dükkan kenarı kameralar var; Asayiş'in patronunun geçtiğimiz günlerde buyurduğu gibi , "bir kamera, yaklaşık elli polise bedel." Kaçmak, kurtulmak mümkün olmuyor. Zaten, bu mümkün olmasın isteniyor. Medyaya göre de, "Bakın, suçluyu yine kamera kayıtları yakalattı." Bugünün dünyasında, kişiye özel, tek bir numara üzerinden birbirine bağlanmış, sağlık verileri, adli siciller, vergi kayıtları, borç kuyutları var. "Kuyruklarda beklemeye son. Kapıldı bir etkinlik hezeyanına bu devlet en sonunda, daha ne olsun?" deniyor. "Zaten istenen de bu değil miydi?"

Devamı, "Kendim için bir şey istiyorsam namerdim" ile geliyor, "her şey sizin için sevgili yurttaşlar; sizin güvenliğiniz, sizin hayatınızın kolaylaşması için her şeyinizi kayıt altına alacağım, her şeye bi' bakıp çıkacağım". Akan sular duruyor. Vaat edilen güvenlik ve refah ama herkesin canı aynı oranda değerli değil; kiminin malı çoğunun canına beş basıyor. Yine de, "namertsin; seni sevmiyorum, babanı da sevmezdim zaten" diyen çok da çıkmıyor.

Pazar eski, hamam eski, tas eski: rivayet o ki, artık kule mi olur, uydu mu olur, kamera mı olur, böyle yukarıdan tanrıcılık oynar gibi bakan varsa, insan kafasına gelecek sopayı beklemez, kendiliğinden efendi durur. Asayiş'in kartal gözü MOBESE olur, amblemdeki çift başlı ka al anlamını bulur. Bunun nesi yeni diye sormak gerekiyor.

İzleme dikizleme teknolojileri gelişiyor. Bu, tependen bakanın eline daha fazla olanak veriyor. En seçkin ortam dijital ortam, herkes kişisel bilgilerini seve seve verip, ortamlara akıyor. Devlet, "seni e-yöneteceğim, süper olacak" gazıyla, e-fişleme peşine düşüyor. Kişisel bilgiler mala dönüştü zaten, devlet eliyle toplanan bile, alınıp satılır hale geldi geliyor. Yürürken sana özel reklamlar göreceğin, kendini biricik hissedeceğin tüketim alemleri, bilimkurgu filmlerinden, hayatına akıyor. Bilgilerin üzerinden profil üzerine profil çıkartılıp, her türlü standarttan sapanlar, çok pis damgalanıyor.

Dev-ketli, Şir-letli fişleniyoruz. Kimin damgalı eşek muamelesi göreceğinin, kesimhaneye gönderileceğin kuralları artık daha katı bir şekilde belirleniyor. Piyasada ederi olmayan, piyasadan malı ve hizmeti almayan, üstüne üstlük bir de muhalif duran, kaba kuvvet üstü şık bahanelerle, ortadan kaldırılıveriliyor. "Cana zarar, mala zarar"ın yanına, daha çeşitli, daha bilimsel olanlar da ekleniyor. "Tipini beğenmedim"e daha somut bir zemin aranıyor. Değil mi ki düzene uyumlu akıl, sağlam ve güzel vücutlarda bulunuyor, parası neyse veriliyor, biyometrik olarak fiyakalı vücutlar yaptırılıyor. Güzel insan, potansiyel tehdit, potansiyel suçlu, potansiyel terörist zannedilmiyor.

Güvenlik namına damgalama karlı bir sektör olarak karşımıza geliyor. Önce güvensizlik atılıp, ardından güvenlik satılıyor. Daha geniş yetki, daha fazla kamera, daha fazla aşayiş, silahlı zabıta, partilerin paramiliter birlikleri yetmeyince, devreye özel güvenlik şirketleri, sınır ötesi için özel ordular giriyor. Aklı olan tüketici, zaten her şeyi devletten beklemiyor. Parası neyse veriyor, güvenliğini alıyor.

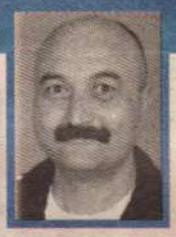

Zaten biliyor ki, demokratik alemlerde, devlet onu da adam yerine koyuyor. "Aslansın, kaplansın, yaramazlık yapmazsın, güvenliğini en iyi şekilde kendin sağlarsın" diyor. Akıllı ya, kafasını gömecek ılık bir kum bulup, kabuğuna çekiliyor. Kent dönüşsün, kumu kıymetli bir araziden, kabuğu akıllı bir evden olsun istiyor. "Biyometrik ölç beni, çipi tak da seç beni" gönüllüsü olup, ormanların krallığına soyunuyor.

Bu hoştgörü ve diyalog ortamında, gelecek güzel günler umut vaat ediyor. En meşru bir hak talebi dahi, yetkili ağızdan, "Türkiye'de güzel bir süreç başladı. Buna gölge düşürmek istiyorlar" diye yorumlanıyor. Bu iyimser gidişe yan bakanı, devlet, izleme dikizleme teknolojileri, damgalama sektörleri ile eliyle koymuş gibi buluyor. Kaçak noktalar giderek azalıyor. Damgalı eşeklerin çipinin kapatılıp kenara atılacağı günler kapıda bekliyor.

Bu çadır başka çadır!

SITKI DEMİRKAN

KOLAJ: BARAN KAYA

Her sene Nisan ayının başlarında olağanın dışında bir coşkuyla idrak ettiğimiz polis haftasının tam olarak hangi tarihe denk düştüğünü gugıl abla hazretleri sayesinde öğrenmiş bulunmaktayım. 10 Nisan 1845; dönemin karar vericileri tarafından, frenk illerindeki şekli tercüme edilerek tesis edilen oluşumu kamuoyuna bildiren belgede **POLİS** sözcüğünün Türkçenin grameri ile oluşturulan bir cümlede ilk kez yer aldığı tarihmiş. Dolayısıyla anılan tarih bir doğum günü olarak addedilmiş ve anılan kurum ile ilintili ne kadar şahıs varsa hepsi tarafından çeşitli etkinliklerle kutlanır olmuş. Zaman içinde 'Devlet' adını verdiğimiz devasa yapı muhtemelen tanımlanamayan gök cisimleriyle dünyamızı ziyarete gelen abiler tarafından teşekkül ettirildiği için meydana getirilen her kurum memleket sakinlerince yadsınır olmuş. Bu nedenle de bahsi geçen yadsımayı yumuşatmak ve halk adıyle andığımız kitlelere bu gibi teşekküllerin ne kadar hayati önemi haiz olduklarını hatırlatmak maksadıyla böyle doğum günü, doğum haftası türü etkinlikler, **"Haydi hep beraber,"** moduna taşınmış. Onun için her sene kolluk kuvvetlerimiz bir haftalığına biber gazı, panzer, cop gibi malzemeyi bir kenara bırakıp, bonbon şekeri ve kokusuz karanfiller eşliğinde topluma, **"Sevin bizi!"** direktifi ile yaklaşan tavırlar içerisine girmeyi ritüele dönüştürmüş.

Benim fikrimde bütün bu saydıklarımı birbiri ile ilintilendiren hadise ise Taksim'in göbeğinde zırt diye burun buruna geldiğim dev çadırı görmem oldu. Serde garibanlık var hepinizin malumu, şehr-i ramazan zamanlarından kalma şartlı refleksle, böylesi portatif bir yapıya rast gelmenin bendeki ilk psiko-motor etkisi, bedelsiz karın doyurma ihtimali uyandırması oldu. O iştahla daldığım çadıra adımımı atar atmaz mevzua uyandım uyanmasına ya, gerisin geri sıvışmanın dikkat çekebileceği endişesi girişte sabitlenmeme sebep oldu. Takdir buyrulacağı üzre **bu topraklar üzerinde asayişi sağlamakla memur teşkilatın dikkatini çekmek, aklın alamayacağı kadar ötelerde neticeler doğurabilir.** Gözünüzün üzerindeki işlevini çözemediğimiz, kaş tabir edilen gereksiz kıl yoğunlaşması dahi, olmaz türlü kriminal hikâyelerin baş aktörü olmanıza neden olabilir. Böylesi kesinliği aklımın gerisinde bilgi olarak barındırdığım için kelimenin tam manasıyle el, hatta ayaklar mahkûm çadırı tavaf etmeye mecbur kaldım. Tabii az evvel bahsettiğim ürkü hali de suratımın orta yerine biraz ebleh, biraz mütebessim bir ifadeyi maskelememi zorunlu kıldı, şirin görünme kaygısı güderek.

Emniyet güçlerinin epey bir zamandır toplum bilimlerinden teknik aldığını kanıtlayacak şekilde giriş kısmında yer alan stantlar ziyadesiyle yumuşaktı. Hemen solda, gugıl abladan edindiğimiz tarihi bilginin ışığında birbuçuk asrı geçkin bir zaman geriliğine yaslanan ilk günlerin şekli ve şemaline büründürülmüş cansız mankenler rengârenk kıyafetleri ile konumlandırılmış. Karşısında da tabii ki panzer taşlayanlarını hariç tutabileceğimiz yaş grubuna hitab eden 'çocuk polisi' biriminin standı. Bir sonraki stantta Yeşilçam'dan aşina olduğumuz final sahnelerinin değişmez taşıtları; geniş amerikan arabalarının cam hizasına kadar siyah, üst tarafı beyaz maketleri. Karşısında; video paylaşım siteleri gibi, resmi ideolojinin aleyhinde fikir ifade eden siteler gibi, yaşların da porno siteleriyle beraber kuruların yanına ilave edildiği mahkeme kararı ile erişimi engellenen sanal âlem dükkânlarını denetlemekle görevli olduğunu düşündüğümüz bilişim suçları birimi. Haliyle ben de çadırın girizgâhında yer alan bu stantlarla karşılaşınca tedirginliğimden sıyrılmak üzereydim ki çadırın iç kısımlarında yer alan stantlara gelmiş bulundum. Yayınladığı her görsel malzemeyi alt yazıyla sunan meşhur ithal kanaldaki tekniklerin ayrıntılarıyla sergilendiği bir suç mahalli birimi vardı mesela. Bir memure bacının elindeki spreyi aralıklarla sıkarak yeşil bir ip şekline getirdiği ışın çizgisi eşliğinde türlü çeşit parmak izi vesair bulgulara nasıl erişilebileceğini gösteren serginin anlamını pek çözemedim. Demin söylediğim kanaldaki bu tür dizileri çözemediğim gibi. Amaç suç işleme eğilimindeki kimselere "Yakalanırsınız!" diye gözdağı vermek mi? Yoksa hangi ayrıntılara dikkat ederek enselenmemelerinin yolunu göstermek mi? Araştırmak lazım...

Hemen sonrasındaki bölme o inceden yaratılmaya çalışılan yumuşaklığı alaşağı etmekte gecikmedi. Bildiniz; bütün o robokop aksesuarlarıyla beraber, ciddi ciddi, **biber gazı tüplerinin ve göz yaşartıcı bomba atan tüfeklerin sergilenmesinde sakınca görülmeyen çevik kuvvet standı.** Aslında çok cesur birilerinin, hazır böyle durağan bir gününde yakaladığı polis amcalara, şu nümayiş olarak addettikleri faaliyetlerin hangi aşamasında kimin neresi denk gelirse, "Allah yarattı" demeden alet edevat işlettikleri moda geçiyorlar, sorması lazımdı. Bende o mangal yürek ne gezer?

Az ilerisi daha da korku yaratma potansiyeli taşıyordu. Birkaç sarkık bıyık bırakmaktan bile çekinmeyen sivil görevlinin başında durduğu, upuzun namlulu silahların masaların üzerinde yer aldığı terörle mücadele sergisi. O kısımdan itibaren benim ürkümü gizleme gayretiyle takındığım ebleh ifadem, iyice embesile evrildi. İçlerinden bi tanesi filmlerde gördüğümüz gibi elini omzuma atıp, "Hayırdır arkadaş, niye öyle uzun uzun süzdün?" dese verecek cevabım yok.

En son özel hareket isimli birimde yer alan malzemeleri ve vazifelileri de görünce artık tırsımı saklayacak mecalim kalmadı. Masalarda bisürü bisürü amerikan yapımı olduğunu tahmin ettiğim silahlar ve başlarında beresinden postalına kadar askeri kıyafetlere bürünmüş kamuflajlı elbise içinde, seçilmiş fizikli, boy pos sahibi arkadaşlar. Durup bu **'hareket'**in **'özelliği'**nin ne olduğunu sorgulamam mümkün mü?

Çadırın her iki yanında da kapı olduğunu fark etmemle kendimi dışarı atmam bir oldu. Daha buranın benim bilmediğim birçok birimi vardır. Ne bileyim manyetosu olur, filistin askısı olur birçok malzemesi vardır. Ben bu yaştan sonra kendimi üçbuçuk deyiminin kullanıldığı cümlelere özne edemem ki.

Hep o Tekel işçilerinin yüzünden böyle oldu. 'Eylem çadırı'ymış da bilmem neymiş. Alın size eylemin de çadırın da tillahı. Koskoca devlet muhafızlarının canını çektirir misin? İmkânlar sınırsız olduğu için çadırın en alasını dikiverirler, geri mi dursunlar?

Olan benim beleşten karın doyurma taktiğime oldu. Şimdi ben bu travmayla yarın öbür gün hangi iftar mekânına kasılmadan girebilirim? Sorarım size...

AYSU YILDIZ

Her isteyen, KADIN öldürüyor!

Adalet Bakanı Sadullah Ergin'nin açıklamalarına göre, yalnızca 2009 yılının ilk 7 ayında öldürülen kadın sayısı, 'resmi olarak', 963...

Bu rakam neyi temsil ediyor? Bu istatiksel veriyi nasıl anlamak gerekiyor?

Bu sayı ya da bu veri, yüzlerce hikayenin üzerini örter. Öldürülen yüzlerce kadının tek tek yaşantıları, istatiksel verilerin ardında eriyip, yok olur. İstatistikler çelişkilerin perdesidir, öyle ki tartışmaya konu edilen mevzunun kendisi hakkında konuşulmaz; tartışmaya konu edilen mevzuyla ilgili sayılar üzerine konuşulur. Sayıların yarattığı illüzyon, tartışmanın bilimsel bir zeminde geçtiği kanısıyla insanları kucaklar. Bu nedenle olacak, bakanlar istatiksel verilerle konuşmayı pek sever!..

Peki, bu istatistiksel verilerle derdim ne şimdi?

Son zamanlarda yaşanan kadın cinayetleri meselesiyle ilgili yazılanlara bir göz attığımda, birdenbire istatiksel verilerin duvarına çarptığımı hissettim. "Bu veri kalabalığı da neyin nesi böyle?" diye geçti içimden.

Veriler, şüphesiz bir şey anlatır. Fakat bu anlatılanlarda bizi ilgilendiren, bu verilerin neyi, ne biçimde sunduğudur. Yani, şunu söylemek istiyorum: Bu veriler, neyi görünür kılarken, neleri görünmez kılıyor? Öyle ki, sanki bu verilerle sarsılıyoruz gibi bir hava yaratılıyor. Yüzde şu kadar kadın cinsel tacize maruz kalıyor, bu kadar kadın okuma yazma bilmiyor, şu kadarı zorla evlendiriliyor...

Ve bu istatistiklerin listesi öyle uzar gider... Ama işte buradaki asıl dert şu: Örneğin, Van Kadın Derneği'nin 2009 yılında, 20-40 yaş arasındaki kadınlarla yaptığı görüşmeler sonucu, kadınların yüzde 92.6'sının hiçbir geliri olmadığı tespit edilmiş.

İyi de, bu tespit niçin yapılıyor? Bu yüzdelik dilimin arkasındaki çelişkiler ne? Bu çelişkiler nasıl çözülür? Kim bu kadınlar?

Bunların hiçbiri tartışma konusu edilmiyor. Tartışılan hep rakamın kendisi ama bu rakamı oluşturan kadınların kendisi, bu kadınların yaşantıları ve niçin böyle bir yaşama mahkum oldukları tartışma konusu değil.

Kuşkusuz meselenin her yönüyle kavraması gerekiyor. Bu yüzden, istatistiklerin rakamlarıyla sarsılmayı bir kenara bırakıp, rakamların ötesine geçmek, bu verilerin arkasında olanı deşmek zorunlu görünüyor.

Kadının çöp kutusunda parçaları bulunur. Emniyet müdürü, "Kızınıza sahip çıksaydınız!" diyebilir. Çünkü kadın dediğin belli bir vakitten sonra sokağa çıkmaz!..

Evet, kadın öldürülür

'Ağır tahrik' sonucu öldürülür kadın, ilişkisini bitirdiği için ya da 'yüz vermediği' için öldürülür. Sevdiğine kaçtığı için, kocasına 'karşı geldiği' için öldürülür. Okumak istediği ya da çalışmak istediği için de. Tecavüz edildiği için öldürülür kadın; erkek çocuk doğuramadığı için de öldürülür. Boşanmak istediği, bir erkekle sohbet ettiği, başını açtığı için de öldürülür...

Çünkü kadın ne zaman o belirlenmiş 'kadın olma'nın sınırları dışına çıkar ya da biraz da olsa o sınırları zorlar, işte o vakit, başı kesilir. Kadının 'yer'i bellidir, ötesi yok.

Özlem Çınar, Ebru Şahin, Meryem Sökmen, Medine Memi, Kadriye Demirel, Evrim Sarıçiçekler, Sevda Atçeken, Fadime Şahindal, Hatun Sürücü, Şemse Allak, Güldünya Tören, Saadet Ulus, Seher Haşimoğlu....ve daha adını sayamayacağımız yüzlerce kadın...

Bu kadınların her biri, tek tek 'kadın olma'ya ilişkin o belirlenimin içini oydular. Kocalarının şiddetinden sığınma evine kaçtılar, zorla evlenmeye boyun eğmeyip sevdiklerine varmak için yola çıktılar... Her birinin hikayesi, 'düzen'i bozmaya ilişkin bir iradenin temsil edilmesidir.

Peki ama bu ülkede niçin ilgili kurumlar bu kadınları koruyamadı? Niçin herhangi bir önlem alınmıyor? Niçin kocası tarafından kulakları ve burnu kesilmesine rağmen kadın yine evine gönderiliyor? Niçin Seher Haşimoğlu, sığınma evinden ayrıldıktan sonra, kendisine herhangi bir koruma sağlanmıyor? Niçin takibe alınmıyor? Neden Saadet Ulus'un şikayeti savcılık tarafından önemsenmiyor?..

Bu soruların da listesi uzatılabilir... Ama anlamaya çalıştığımız şey bu soruların kendisi değil. Gazete köşelerinde kısacık bir gezinti yapın, hemen bu sorular yolunuzu kesecek, aynı bu biçimde sorulmuş olarak karşınıza çıkacaklar. Peki, ne yapacaksınız bu sorularla?

Görülemeyen dert

Öldürülen yüzlerce kadın, bir yığın istatistiksel veri ve bu sorular... Bir resim beliriyor benim gözlerimin önünde. Ama eksik bir resim... Zemini de öylesine kaygan ki neresinden tutacağımı kestiremiyorum. Bir dert var orada. Resimde. Bu kargaşanın içinde üzeri örtülmüş, kapanmış, görül(e)meyen bir dert.

Kapitalist iktidar ilişkilerinin beslendiği, yeniden ve yeniden üretildiği bir cendere... İşte bu cendereyi anlamak gerekiyor. Gazetelerdeki bu bulanıklığı üzerinizden silkip atabilmek ve derdi görebilmek için.

'Kadın olma' ve 'erkek olma'ya ilişkin her türlü belirlenim, kapitalist iktidar biçimlerinin türetildiği ve bu türetmenin kendisinin de meşruluk kazandığı alanlar. Bu meşruluk sayesindedir ki, polis, kocasının dayağından kaçan kadına, "Kocandır, döver!" diyerek evine geri yollayabilir ve hiçbir işlem yapmaz. Kendisine, niçin herhangi bir işlem yapılmadığı da nadiren sorulur, o da usulen...

Savcı bu sebeple bir kadının taciz şikayetine ciddi bir çözüm sunmaz. Geçiştirir. Sorunu çözüyormuş gibi, kadının tayinini başka bir yere aldırır. Sonuçta, "Kadınlar taciz edilir, üstelik kim bilir ne yapmıştır da taciz ediliyor."

Kadının çöp kutusunda parçaları bulunur. Emniyet müdürü, "Kızınıza sahip çıksaydınız!" diyebilir. Çünkü kadın dediğin belli bir vakitten sonra sokağa çıkmaz, hele de sevgilisiyle kesinlikle çıkmaz! Üstelik kadının sevgilisi olması da neymiş?!

Bu örnekler, ne yazık ki, çoğaltılabilir. Her kadının gündelik deneyimden sayısız örnek çıkarmak mümkün...

Düzenin dayanakları

Ama öncelikle şunun altını çizmek gerekiyor: Bu mesele, bir kadın meselesi olmaktan ziyade, insana ilişkin bir meseledir. Bu hikayelerin her biri, tek tek kadın deneyimleriyle ilişkili olmaları bakımından, kadına dair bir şey söyler bize, evet. Ama her bir hikayede, bu durumu aşan bir şey vardır: O da, her bir deneyimin, insani bir sorun teşkil etmesi. Yani, insani bir soruna dair de bir şey söylüyor olmasıdır.

Bu nedenle, kadın cinayetlerini istatistiksel verilerden ve ardı arkası gelmeyen ezber sorulardan sıyırmak; böylelikle de politik bir zemine oturtabilmek için, öncelikle, bu durumun insana dair bir sorunu vurucu bir biçimde açığa çıkardığını görmek gerekiyor. Bu sorunu üreten, kucağında okşayıp büyüten, sırtını sıvazlayan kapitalist sistemin iktidar ilişkilerinin de farkında olarak, elbette.

'Kadın olma' ve 'erkek olma' giysilerinin yırtılıp atılması, bu sistemin meşru dayanaklarını bir bir kaybetmesi demektir. Bunu böyle anladığımız vakit, yukarıda geçen soruların niçin sürekli durmadan sorulduğunu ve niçin sürekli olarak da cevaplanmadığını; yapılan tartışmaların da niçin istatistiksel bir şölene çevrildiğini fark edebiliriz ancak.

GÜLİZAR TUNCER

Bir taşın bin bedeli

Yıllardır herkes onları konuşuyor: 'Taş atan çocuklar...' Kimi ne kadar 'mağdur' olduklarını anlatıyor, kimi nasıl 'kullanıldıklarını'... Herkes çocukların 'çocuk' olmalarından ötürü korunmaları gerektiği üzerinde duruyor; çocuk oldukları için çocuk mahkemelerinde yargılansınlar, daha az ceza alsınlar, tedbirlerden yararlansınlar, çocuk cezaevinde kalsınlar, örgütten ve onları eylemlere yönelten kişilerden korunsunlar, deniliyor. Hatta onlar için yine onları korumak adına 'suça sürüklenen çocuklar' ifadesi kullanılarak baştan 'suç' işledikleri kabul ediliyor ama mağdur edilmemeleri isteniyor!

Sonuç olarak doğrudan veya dolaylı biçimde herkes çocukların attığı taşın hesabını soruyor. Ama polisin, askerin attığı kurşunun hesabını soran yok! "Madem bu 'münferit' hadiseler gerçekleşmiş, hiç olmazsa usulen de olsa bir dava açsınlar," diyen bile yok. Toplum büyük bir ikiyüzlülük ve sahtekarlık içinde. Bugüne kadar yürütülen kirli savaşta aralarında bir, iki yaşında bebeklerin de olduğu tam 345 çocuk öldürülmüş durumda ve bu çocukların ölümüne neden olan kolluk güçlerinden tek bir tanesi bile cezalandırılmış değil! O çocukları 'insan' yerine koyan yok, çünkü onlar Kürt çocukları! Öldürülen çocuklar Kürt oldukları için öldürülüyorlar, hiçbir zaman 'çocuk' olarak görülmüyorlar ve bu ülkedeki en tehlikeli iki kelimeyle birlikte anılıyorlar: Kürt ve terörist!

Çocukları öldürmek...

Bu ülkenin Başbakanı Davos'ta gösteri yapıp İsrail saldırılarına taşla karşılık veren çocukların ölümüne karşı çıkarken, Kürt bölgelerinde yaşanan olaylar için, "Kadın da olsa, çocuk da olsa gereği yapılacaktır," diyerek güvenlik güçlerine, "Öldürmeye devam edin!" talimatı vermişti. Nitekim bu konuşmaların hemen akabinde Diyarbakır, Hakkari ve Mardin'deki gösterilerde çocuklar öldürülmüştü. Devamında da Polis Vazife ve Selahiyetleri Yasası'ndaki yetkiler yetmiyormuş gibi Terörle Mücadele Yasası yeniden düzenlenerek polise 'duraksamadan ve hedef gözeterek' ateş etme yetkisi getirilmişti. Bu yüzden kolluk güçleri rastgele ateş edebiliyor, çocukların üzerine panzerleri sürüyor, gaz bombalarını atıyor, kameraların gözü önünde kollarını kırıyor, dipçikle öldüresiye dövüp tekmeleyerek yere atabiliyor... Öylesine büyük bir kinle, öfkeyle ve düşmanlıkla zulmediyorlar ki, ellerindeki yetkilere kendilerine bir şey yapılmayacağının güvencesi de eklenince artık kimse durduramıyor onları. Biliyorlar ki, bütün bunları yaptıkları için kendilerinden önce o mağdur çocuklar

gözaltına alınıp tutuklanacak, yargılanıp cezalandırılacaklar...

2006 TMK değişikliğiyle birlikte, 18 yaşından küçük çocukların çocuk mahkemeleri yerine özel yetkili ağır ceza mahkemelerinde yargılanacakları, büyüklerle aynı yargılama usullerine tabi tutulacakları, haklarında diğer tedbir ve seçenek yaptırımların uygulanmayacağı hüküm altına alınmıştı. Hemen ardından Yargıtay Ceza Genel Kurulu tüm yerel mahkemeler için bağlayıcı nitelikte bir karar vererek çocukların 'örgüt üyesi olmasalar da örgüt üyesi gibi' cezalandırılacaklarına hükmetti ve böylece yasama, yürütme ve yargı işbirliğiyle çocuklar cendereye alındı. Verilere göre, 2006 TMK değişikliğinden bu yana 4 binin üzerinde çocuk 'terör suçlusu' olarak yargılandı, yüzlercesi hapse atıldı ve yaşlarından büyük cezalara mahkum edildi... Üstelik büyük çoğunluğu, taş atmayı bırakın, herhangi bir gösteriye dahi katılmamış, evlerinden okullarından götürülerek tek başına kolluk kuvvetinin hazırladığı bir tutanakla yargılanıp tutuklanmışlardı.

Aslında küçük çocukların siyasi dava sanıklarıyla birlikte yargılanıp onlarla aynı ayrımcı mevzuata ve infaz rejimine tabi tutulmaları ve hukuk dışı uygulamalara maruz bırakılmaları yeni bir olay değil. 1980 öncesi ve sonrasında da devletin, örgütün, illegalitenin ne olduğunu bilmeyen 12-13 yaşındaki çocuklar sıkıyönetim mahkemelerinde, sonra da onların yerine kurulan Devlet Güvenlik Mahkemeleri'nde yargılandı. Daha da önemlisi OHAL yasalarına göre çocukları gözaltına alıp 30 gün boyunca her türlü insanlık dışı muameleye ve işkenceye maruz bırakanlar, bu küçücük bedenlerin nezarethanelerde can vermesine yol açtı. Bugün Cumartesi Anneleri'nin açıkladığı 'gözaltında kaybedilen çocuklar' listesi bu süreçte oluştu.

Dolayısıyla geçmişten bu yana çocuklarına kıyan, onlara savaş açan devlet, bugün de farklı biçimlerde aynı zulmü devam ettiriyor. Yıllardır sürdürülen savaşın acılarını en derinden yaşayan bu çocukların yanı başlarında öldürülen, işkence gören yakınlarının, cezaevinde, dağda bulunan akrabalarının yaşadıklarından etkilenmeleri, onlara zulmedenlere öfke duymaları, kızgın olmaları doğal değil mi?

Ya devlet terörü?

Gösteri yapmayı, pankart taşıyıp slogan atmayı tehlikeli sayanlar! Çocukların yaptıklarını 'terör' eylemi olarak değerlendirip devlet terörüne karşı tek kelime etmiyorsanız, kendilerine karşı coplarla dipçiklerle saldıranlara, kurşun atanlara taş atmalarını daha tehlikeli bulup birini 'suç' diğerini 'görev' sayıyorsanız çocuklardan uzak durun! Bu çocukları birilerinin kullandığı, kendi başına hareket edemeyen aciz, zavallı mağdurlar olarak görmekten vazgeçin artık! Savaşın içinde, siyasallaşmış bir ortamda büyüyen çocukların, 'devlet' deyince yalnızca askerin-polisin uyguladığı şiddeti hatırlamaları ve otoriteye karşı çıkmaları bu kadar anlaşılmaz bir durum mu?

Tepkilerini ortaya koymanın cezasını ölerek, hapislerde çürüyerek geçiren çocukların yaşadığı bu zulmü onlara reva görenlere sormak lazım: Ne oluyor, hangi silahlı güçlerin yoğun saldırısıyla karşı karşıya ki devlet özel savaş aygıtlarını seferber ediyor ve çocuklar yargılanmaya bile fırsat verilmeden görüldükleri yerde 'cezalandırılıyor' dövülüyor, öldürülüyorlar. Üstelik onları öldüren, yaralayan, işkence yapanlar hakkında dava bile açılmıyor, göstermelik olarak açılan davalar ise ya beraat ya da zamanaşımıyla sonuçlanıyor. Çünkü devletin koruması altındaki kolluk güçleri 'suç' işlemişlerse de öncelikle yasanın kendilerine verdiği 'yetkiyi' kullanmışlardır ve suç ya 'görev sırasında' işlenmiştir ya da 'zaruret hali' veya 'meşru müdafaa' söz konusudur.

Sonuç itibarıyla hiçbir zaman cezalandırılmazlar, 'terörist'lere karşı her daim devletin güvenlik güçlerinin yanında yer alan yargı organlarının verdikleri kararlar onları cesaretlendirir, hatta yeni suçlar işlemeye teşvik eder. İdari organlar da işkenceci ve infazcıları terfii ettirerek onları ödüllendirir ve bu işleyiş yıllardır böyle sürer gider...

Uğur Kaymaz dosyasında yaşananlar ortada. 12 yaşındaki Uğur'u 13 kurşunla, ayağında terliklerle sırtından vurarak öldürenler, Adli Tıp Kurumu'nun 'çatışma olmadığı', 'çocuğun elinde barut izi bulunmadığı', 'kalaşnikofu taşıyabilecek güçte olmadığı' tespitlerine rağmen beraat ettirildi. Yargıtay, Siirt'te bir gösteriye müdahale eden polislerin varlığına rağmen yoldan geçmekteyken, kendisine yönelik hiçbir tehdit olmadığı halde keyfinden tam otomatik tüfeğini çıkarıp adam öldüren uzman çavuşun davasında 'bölgenin özellikleri'ni dikkate alarak beraat kararı verdi. Yıllardır insanları bölücülükle suçlayıp cezalandıranlar oranın 'ayrı özelliklere sahip bir bölge' olduğunu kabul edip orada TC yasalarının geçerli olmadığına, adam öldürmenin serbest olduğuna hükmettiler.

Yargıtay'ın Kürtlere karşı açık bir ırkçılıkla ve faşizan bir anlayışla verdiği bu kararlar diğer mahkemeleri de etkiliyor ve 'iç düşman' konseptine uygun davranmalarına yol açıyor.

Dolayısıyla savaşın mağduru olan çocuklarla ilgili yasal değişikliklerin yeniden gündeme geldiği bugünlerde sorunun çözümüne hiçbir katkı sunmayacak olan kısmi bazı değişikliklerin yapılması yetmez, yargılanan, tutuklanan ve cezalandırılan çocukların tümüyle TMK kapsamından çıkarılması, yargılamalarının durdurulması ve serbest bırakılmaları, ama öncelikle de çocukları öldürenlerin yargılanıp cezalandırılmalarını istiyoruz...

CAFER KARATEPE

Ağalar! Gençlerle zorunuz ne?

Olayı TV'lerden izleyemeyenler için yineleyeyim. Öğrenciler, sınav ticareti yapan bir binanın (dershane) balkonundan 'SINAVLAR KALDIRILSIN, DERSHANELER KAPATILSIN' yazılı bir bez sallandırıyor ve slogan atıyorlar. 40-50 dolayında polis 10-15 civarındaki bu öğrencilerin üzerine saldırıyor –'müdahale değil-, Allah yarattı demeden öğrencileri copluyor, tekmeliyor, yerlerde sürüyor -arbede değil. Hani bunların felsefesi 'Yaratandan dolayı yaratılanı severiz'di! Arkada kalan kimi polisler bu dayak merasimine yeterince katılamadıklarından rahatsız olmuş ki, arkadaşlarının omuzları üzerinden uzanarak öğrencileri coplamaya çalışıyorlar; kimileri de arkadaşlarının arasından coplarını öğrencilere doğru uzatarak çocukları dürtüyor. Sanki birileri polislere 'mutlaka birkaç cop vurmalarını' tembihlemiş; vurmayanlar amirlerinden düşük sicil alacak. Her şey tek sözcükle 'vahşet'. Seyrederken insan insanlığından utanıyor. Trafik dışında hiç yapmadığım bir şeyi yaptım: Küfrettim. İri yarı bir polisin, yarı kilosunda, yere düşmüş bir kız öğrenciye hışımla saldırması, yerlerde sürüklemesi çok çarpıcıydı; kudurmuş gibi, bilinçdışı bir saldırı. Bu görüntü gençlik ve öğrenci düşmanlığının tipik bir sembolü gibi gözümün önünden gitmiyor. O polisin bir kızı var mı bilemiyorum; varsa akşam eve varınca yüzüne nasıl baktığını merak ediyorum.

Yedikleri dayak yeterli görülmemiş ki içlerinden 10 tane öğrenci tutuklanıyor. Gerekçe görevli memura mukavemet, eğitim-öğretim özgürlüğünü engellemek, gösteri ve yürüyüş kanuna muhalefet…

Orada polisin davranışı bir güvenlik sorunundan öte durumları düşündürtüyor. Polis müdahale etmese, öğrenciler kısa süre sonra eylemi sonlandıracak. Peki, polisi bu denli 'orantısız güç' kullanamaya iten dürtüler ne? Muhtemelen amirleri böyle davranmalarını istemiştir, ki bu hükümetten gelen bir talimattır. Polis geçmişte ülkü ocaklarındandı, şimdilerde de imam-hatip kökenliler seçiliyor. Buralardan devşirilen polisler çekirdekten solcu düşmanı. Bu yetmez, hizmet içi eğitimlerde de solcular günah keçisi olarak öğretilir: Onlara göre ülkenin bu duruma gelmesinden solcular sorumludur; İşsizliğin, yoksulluğun, yolsuzluğun, her türlü belanın hatta sel felaketlerinin, depremlerin bile nedeni solculardır. Ahlaksız kapitalist sistem, yarattığı tüm pislikleri kendine karşı olanlara yansıtmakta çok başarılı ve bunun için milyarlarca dolar harcanıyor.

Bir de kendilerine liberal, sol liberal gibi isimler verilenler var; süper demokratlar! İktidarın her yaptığını demokrasi adına destekleyenler yani. Öğrenciler konusunda gıkları çıkmadı. Büyük Ergenekonlar, büyük Balyozlarla uğraşmaktan küçük Ergenekon ve küçük Balyozları göremiyorlar! Bunların demokrat olması eşyanın doğasına aykırı aslında; zira üzerinde yaşadığımız şu dünyada güçlünün arkasında durarak demokrat olabilen görülmemiştir daha. Güçlünün yanında demokrat olmak için değil, torba doldurmak için bulunulur. Onlar da öyle yapıyor zaten…

Tüccarın ahlakı

Öte yandan, ülkemizdeki dershaneler eğitim ve öğretim kurumu değildir. Onlar birer ticarethanedir. Milli eğitimin temel amaçlarında şöyle yazıyor: "Beden, zihin, ahlak, ruh ve duygu bakımlarından dengeli ve sağlıklı şekilde gelişmiş bir kişiliğe ve karaktere, hür ve bilimsel düşünce gücüne, geniş bir dünya görüşüne sahip, insan haklarına saygılı, topluma karşı sorumluluk duyan, yapıcı, yaratıcı ve verimli kişiler yetiştirmek…"

Milli eğitimimizin temel ilkelerinden bazıları da şunlar: "Genellik ve eşitlik, eğitim hakkı, fırsat ve imkan eşitliği, süreklilik, demokrasi eğitimi, bilimsellik vs…"

Dershane dediğimiz ticari kuruluşlar 'milli eğitim'imizin amaçlarından hangilerini gerçekleştiriyor ve hangi ilkelerine uyuyor acaba? Bunlar bir yana dershaneler çocuklara, gençlere en yalın insanlık gereklerinden olan yardımlaşma, dayanışma, empati, arkadaşlık, doğa sevgisi gibi duyguları mı veriyor ki bir eğitim kurumu olsun? Tam tersine öğrencileri yarıştırarak, seviye sınıfları oluşturarak, birinin başarısı diğerinin başarısızlığının gerekçesi olması nedeniyle gençler arasında düşmanlık, hasetlik, aşağılık duygusu, şişirilmiş ego geliştiriyor.

15 dolayındaki öğrenci için 50 dolayında polis dershaneye geldiğine göre, dershane sorumlularının polis çağırdığı anlaşılıyor. Zaten dershanenin balkonuna bez asıldı diye polis gelmez, orada olsalar bile binaya çıkıp öğrencileri yaka paça gözaltına almazdı. Bir banka müdürünün bankayı basan hırsızlara karşı polisi alarma geçirmesi gibi dershane yöneticilerinin de polisi alarma geçirdiği anlaşılıyor. Orası gerçekten bir eğitim kurumu olsaydı, o anda orada bulanan yetkilisi gerçek bir eğitimciyse kesinlikle polis çağırmazdı. Gençlerle oturup konuşur, onları dinlerdi. Muğla'daki bir dershanenin, 1.500 lira dolayındaki ücretini ödeyemeyen öğrencinin annesini hapse attırarak öğrencinin intiharına neden olması gibi, bunlar da gençleri polisin önüne attı. Eğitimcilikleriyle ne kadar övünseler azdır!..

Dershaneler bir eğitim kurumu olmadığı gibi bir öğretim kurumu da değil. Öğretim birkaç tümce ile tanımlanamazsa da öz olarak, "Doğayı (madde) ve toplumu (insan) tanımak, maddenin birbiriyle, canlılarla ilişkisini kavramak; bu yolla insanın toplum ve doğal çevreyle doğru ve sağlıklı ilişkiler kurmasını sağlamaktır," diyebiliriz. Öğretimin en önemli amaçlarından birisi çocuğun doğuştan getirdiği yeteneklerini ortaya çıkarmak, geliştirmek ve bunları toplum ve kişi yararına değerlendirmektir. Dershanelerin böyle amaçları olamaz. Onların biricik amacı para karşılığında öğrencilere üniversite sınavını kazandırmaktır. Aslında bu bile dertleri olamaz ama bir yıl sonra yeni öğrenciler bulabilmek için belli orandaki öğrencilerini üniversiteye yollamak zorundadırlar. Tüm çabaları, soruları gruplandırarak, belli teknikler aracılığıyla ve yüzlerce kez yineleyerek olabildiğince çok soruyu belletmektir. Gerçek öğrenme, yaparak-yaşayarak, olabildiğince çok duyunun işe karıştığı bir süreçtir ki; tartma, ölçme, deneme, gözlemleme, koklama, dokunma, duyma gibi birçok etkinliği içerir. Bir bitki yaprağının yapısını mikroskop altında incelemeden ezberleyen bir öğrenci o yaprakların güneş enerjisini depo ederek bize nasıl sunduklarını, bu arada oluşan oksijenle tüm doğaya hayat verdiklerini nasıl kavrayabilir ki? Bunu kavrayamayan kişilerden oluşan bir toplum ormanını, yeşilini nasıl korur? Yaparak-yaşayarak, deneyerek öğrenilen bilgiler bin yıllar öncesinden gelen hurafeleri, ön yargıları yok eder, kişinin gerçekçi düşünmesini sağlar. Böyle bir öğretim için laboratuarlar, işlikler, atölyeler, spor alanları, tiyatro sahneleri, toplantı salonları ve bir sürü araç gereç ile branşı ile ilgili konuları bilen, eğitim ve öğretimden anlayan öğretmenler gerekir. Öğrencisinin anasını hapse tıktıran, bez astı diye polis çağıran kurumların eğitim-öğretimle ilişkisi olamaz. Onlar sistemin yarattığı birer ucube, birer ticarethanedir…

Kuşkusuz dershanelere haksızlık yaptığımı, devlet okullarının da pek farklı olmadığını söyleyebilirsiniz. Haklısınız. Devlet okullarının da giderek eğitim ve öğretimden uzaklaştığını söylemek için akademisyen olmak gerekmez. Onlar da ta anaokulundan üniversiteyi hedefleyerek yollarını çizmeye çalışıyor. Eğitim ve öğretim kimsenin derdi değil. Gerçekte doğru bir eğitim-öğretim ne sistemin ne de sistemin koruyucuları iktidarların işine gelir. Onun için bulunduğumuz noktadayız.

Gençlere olan düşmanlıkta onların sadece ahlaksız kapitalist düzene karşıtlığı yok. Gençlerin masumluğu, tertemiz vicdanları, yaşama sevinci ile dolu yürekleri; ruhu kirlenmişlerin, vicdanı körelmişlerin ve beyni yarı ölmüşlerin öfkelenmesine ve kıskançlığına da neden oluyor.

Ülkede ve dünyada haksızlığa, eşitsizliğe, her türlü ahlaksızlığa boyun eğmeyen görece az sayıda öğrenci, aydın, emekçi ve demokrat kaldı. Bunları da yok edebilirlerse -ki olanaksız; zira bu insanlığın sonu olurdu- ahlaksız kapitalist düzenin hidrojen sülfüre -pis kokulu, zehirli bir gaz- benzeyen kokusu uğursuz bir hava gibi her yanı saracak, kimse bunun ayırtında olmayacak, sistem kendi yarattığı lağımın içinde boğulacaktır. Tabii o canavarı yaratan, yaşatan ve ona ses çıkarmayanlarla birlikte...

Beyler, paşalar bu güzel gençlerimize, gençliğimize kıymayın. Kendi ayağınıza kurşun sıkıyorsunuz yine. Gençliğine, çocuklarına zulmeden bir toplumun geleceği olamaz.

Demokrasicilik oyunu çerçevesinde TBMM'de topladığınız öğrencilerden Tuncer Tokmak'ın şu çığlığını iş işten geçmeden duyun artık:

"Ya internetteyiz, ya sokaktayız. Bunalımdayız, kendimizi mutlu hissedemiyoruz… Tüm çocuklar için FIRSAT eşitliği istiyoruz. Bu gün dershanelerin yaptığı eğitim değil, ticarettir."

Salyalar ve yumruklar...

ALİ ŞAHİN

Bir yumruk iner, bir burun kırılır, iki halk arasındaki binyıllık köprüler çatırdar, sokaklar eylem nöbetlerine tutulur, şahinler güvercinleri boğazlar. Bir yumruk iner, bir burun kırılır, aynı açlığa mahkum insanlar tokların savaşına tutuşur, aynı türküyü ayrı dillerde söyleyen ama aynı sıtmadan ölen komşular linç mevsimine devşirilir. Bir yumruk iner, bir burun kırılır, aynı varoşun emekçi çocuklarının genlerine kopyalanır kin, ve geleceğe aktarılır.

Bir yumruk iner bir burun kırılır sermaye kalemşoru medya birden barış güvercini kesilir, sükunet çağrısında bulunur. Daha düne kadar halkı sokağa ve linçe, orduyu göreve, sivil ve resmi faşistleri hizmete çağıran medya, 'böyle bir yumruğu beklemiyorduk' saflığı ve şaşkınlığıyla ve gayet ikiyüzlü omurgasız manevralarla sağduyu kostümüne bürünür. İç savaş niteliğinde bir çatışma uğruna kırk dereden asparagas haber taşıyan bu insan eli değmeden satışa hazırlanmış hijyenik medya -ki bu hijyenikliği en küçük yaşam formuna yetecek kadar bile değer yaratamamasından kaynaklıdır- ne zaman böyle faşist bir saldırı olsa hiç deşifre etmediği provokatörlerden ve meçhulü kendisinden fail kişilerden söz eder, ama bu karanlık elleri öperken onlara o kadar yakındır ki yüzlerini göremez ve onların kestikleri çeke o kadar odaklanmışlardır ki, bu kişilerin sayınlardan olduğunu seçemez. Hrant Dink'e yapılan korkak, alçak ve faşist saldırıda olduğu gibi.

Hrant tehdit edilip linç girişimlerine maruz kalırken halkı kışkırtan, bu saldırıları görmezden gelen, en insana yakın olanının da sessiz kaldığı medya güruhu, Hrant öldüğünde de üç gün sürecek olan romantik bir müzik eşliğinde 'durun vurmayın'cılık oynamaktadır. Silahı veren, polis, barikatını aştırtan, insanlıktan arındırma ve katil yapma eğitimini veren güçler çok net ve açık olarak bilinmektedir ama asıl bilinmesi gereken şudur: Bu faşist saldırıların provokatörleri ve kışkırtıcıları, söylendiği gibi karanlık çok bilinmeyenli kişiler değil medyanın ta kendisidir.

Yıllardır Kürt siyasetçilerini hedef gösteren, onların en barışçıl söylemlerini dahi terörize eden medya, omurgasızlığı bir kenara bırakıp en iyi yaptığı şeyi, yani savaş çıkartma ve faşist saldırı örgütleme işini yapmalıdır; böylece at izi ile itinki karışmaz, böylece medya bir kez olsun tutarlı davranmış olur. Medyanın bu ikiyüzlülüğüyle ilgili binlerce örnek verilebilir; en yakın olanı ise çocuk tutuklulardır. Kürtlerin demokrasi kavgasını provoke edip çatışma yaratan 'güvenlik' güçlerinin saldırılarını 'es kaza' görmemezlikten gelen medya, çocukların sokaktaki bir çatışmaya dahil oluşunu en küçük ayrıntısıyla aylarca ekranlarına ve köşelerine taşıyarak ve ağzından salyalar saçıp, daha sonra bu çocuklar cezaevlerine doldurulduğunda da 'kokona' bir ağızla, "Vurmayın o daha bir çocuk!" diyebilmektedir.

Bu medya çocukların gördüğü her işkenceden ve içeride kaldıkları her günden sorumludur. Kürt bölgelerinde savaş ve olağanüstü hal sürerken, köyler yakılıp insanlar asit kuyularında kaybedilirken, evler gece yarıları basılıp tacizler ve tecavüzler gündelik olaylara dönüşürken, ölümler kanıksanacak kadar çok ve aleni gerçekleşirken ve tüm bu savaş ortamından en yoksul ve eğitimsiz halleriyle Kürtler büyük şehirlerde gettolara tıkılırken, bu medya barda rakı yudumlayıp plazalarda ahkam kesmiyor muydu? Vahşete kör sağır ve dilsiz kalan medya, gettolarda sıkışmış insanların diyalektik bir kaçınılmazlık olarak suça bulaşmasında neden bu kadar bülbüle dönüyor peki? Ya da Ege'nin bir ilçesinde yaşanan tecavüz olayında günlerce tecavüzcünün Diyarbakırlı olduğu vurgusunu yapıp daha sonra o ilçede Kürtlere topyekun saldırılar başladığında da şike yapan hakem gibi kendisini neden ortaya atar? Diyarbakır'da bir Afyonlu tecavüze kalkışsa haberi bir tecavüz olayı olarak veren medya söz konusu Kürtler olduğunda neden kimlik vurgusunu yapar? Kapkaççılığı folklorik bir etkinlikmiş gibi sunması da tesadüf müdür?.. Selendi'den sonrada Romanlara karşı topyekun saldırı da aynı ikiyüzlülüğün eseri değil midir?

Yeşilimtrak medya da...

Sınıfa düşman yeşilimtrak medya da bu konuda aynı ahlaksızlık içindedir ve aynı boncuğun sevineni olduklarını göstermiştir. Ahmet Türk'ü seversiniz ya da sevmezsiniz, Kürt mücadelesini kabul edersiniz ya da etmezsiniz, bu konuda sonsuz özgürsünüz ama iki halkı karşı karşıya getirecek, yüzyıllar boyu sürecek bir düşmanlığı körükleyecek haber, söylem ve palyaçoluklarda haddinizi bilmelisiniz. Bir meczubu yoldan çıkartıp bir siyasetçinin burnunu kırdırmak ve bunun sonuçları, boyunuzu çok aşar.

Kürtler ve Türkler emperyalizme ve sermayeye göbekten bağlı bu medyanın kışkırtıcılığından kurtarmalıdır. Bütün halklar ve emekçiler kendi varlığının diğerinin varlığına bağlı olduğunu unutmamalıdır. Ki bu çatışma ortamı bölünmüş bir halk muhalefeti anlamına gelmektedir. 12 Eylül öncesi sol hareketin kalesi konumundaki şehirlerin kendini milliyetçi rüzgara teslim etmesi ve yine 12 Eylül öncesi milyonlarca emekçinin aynı meydanlarda aynı sloganlarla emek düşmanı sermayeye karşı ortak mücadele yürütürken şimdi bayrak-bayrak slogan-slogan ve siyaset-siyaset ayrışması da bu maksatlı provokasyon güçlerinin eseridir.

Bu saldırıların sonuçları, sebepleri doğru okunmalı ve akılcı davranılmalıdır, saldırı ne kadar çirkin olursa olsun bu saldırıya karşı yapılan eylemler karşıtını yaratacak eylemler olmamalıdır. Tepki biçimi ve hedefler seçilirken milliyetçiliği ve sistemin elindeki kozları güçlendirecek eylemlerden uzak durulmalıdır. Yoksa bir bakmışız, Samsun da Trabzon sürecini yaşamış ve düşmanlığa bilenmiş olur...

Türk, Kürt, Ermeni ve diğer tüm halkların emekçileri sınıf kardeşiyle arasına giren bu sermaye ve onun borazanı medyanın oyunlarını boşa çıkartacak mücadele ve birlikteliği geliştirmelidir. Aksi takdirde, dilsiz, dinsiz, ırksız sermeyenin saldırıları karşısında hepimiz ezileceğiz, çaldığı zaman hepimiz aç kalacağız, bir savaş çıktığında da bu evrimi sapmışların daha zengin olması adına hepimiz öleceğiz. İşte bu yüzden, iki halkın temsilcileri ve önderleri söz söylerken, eylem yaparken, sorun ortaya koyup çözüm üretirken, 'işçilerin birliği – halkların kardeşliği' zorunluluğunu göz önünde bulundurmalıdır.

Bu topraklar ve bu toprakların insanları medyanın provokatörlüğü sebebiyle defalarca birbirini kırdı; mekan ve zaman değişse de anlayış ve ahlak aynı... Yani Sivas katliamı öncesi halkı cihada çağıran, Çorum'da hayali bir cami bombalaması uydurup komünist avı başlatan Anadolu'dan Görünüm programı halleri bu medyanın gerçek yüzüdür...

Türkiye'de sol, okumaya, sorgulamaya, tartışmaya olan ihtiyacı yeniden hatırlamak zorunda... İşçi sınıfının tarihte büyük bedeller karşılığ

'Enternasyonal'le kurtu

Elinizde tutuğunuz RED'in 44. sayısıdır. Yani dört yıla yakın bir zamandır bu dergiyi aksatmadan çıkarabilme, ülkemiz, bölgemiz ve dünyanın meseleleri üzerine, ezilenlerin, yoksulların, işçilerin, emekçilerin sorunları ve çözüm yolları üzerine sözümüzü mümkün olan en basit, net ve anlaşılır dille ve mümkün olan en geniş kesimlere ulaştırabilme gayreti içindeyiz. Çok şükür ki Türkiye'nin ve hatta dünyanın çeşitli yerlerinden aldığımız olumlu tepkiler sözümüzün yankı bulduğunu, çabalarımızın boşuna olmadığını gösteriyor ve yaptığımız işe daha bir dört elle sarılmamıza vesile oluyor.

Elbette RED'de gösterdiğimiz yaklaşım, aldığımız politik tutum, söylediğimiz söz gelişi güzel ve rastlantısal değil. Evet, dergimizde farklı görüşler yer buluyor, genel olarak sola katkıda bulunacağına inandığımız yazıları yayınlamaya çalışıyoruz ve bu anlamıyla, RED'de yazan herkes siyasi bakımdan homojen bir bütün oluşturmuyor; RED popüler bir sol yayın olma, olabildiğince insanı sosyalizmin haklılığıyla buluşturma kaygısıyla yayınlanıyor; ancak 'dergiyi çıkaranlar'ın görüşleri üzerine de pek çok soruyla karşılaşıyoruz. Elbette RED Yayın Kurulu olarak bizim de bir siyasal alt yapımız, bir ideolojik arka planımız, savunduğumuz programatik ve ilkesel görüşlerimiz var. Ve RED aslında bu alt yapı ve arka planın gündelik popüler dile bir yansıması, geniş kesimlerce anlaşılabilir bir ifadesi olarak da okunabilir.

Bu gerçeğin farkında olan önemli sayıda okurumuz ve çevremizdeki pek çok insan uzunca bir süredir bu ideolojik ve teorik arka planın daha ayrıntılı ortaya koyulup tartışılması gerekliliğini ifade ediyordu. Biz de siyasal tutumumuzu, savunduğumuz ilke ve görüşleri daha geniş, etraflı ve derinlemesine ortaya koyacak, RED okurlarına ileri okuma ve ileri tartışmalar yapabilecekleri bir araç sunma gereğinin farkındaydık ve bunun çabası içindeydik. Nihayet **ENTERNASYONAL** adlı üç aylık kitap dizisinin ilk sayısını yayınlıyabildik. Çeşitli aksaklık ve olanaksızlıklardan ötürü 15 günü aşkın bir gecikmeyle çıkan **ENTERNASYONAL**'in dağıtımıyla da ilgili de çeşitli sıkıntılar yaşıyoruz ama bunları da kısa zamanda aşacağımızı umuyoruz. Bundan sonrada üç aylık periyodları aksatmadan yayına devam edeceğiz.

'Enternasyonal' ismi elbette ki rastgele seçilmiş bir isim değil. Marksizmin temel ve olmazsa olmaz prensiplerinden biri olan enternasyonalizme vurgu yapmak amacıyla özel olarak seçtik bu ismi. "Enternasyonal'in uluslararası proleter devrime dair en temel referansı, enternasyonal örgütlenmenin gerekliliğini tartışmasız kabul etmesidir. Enternasyonalizm kaba bir yaklaşımla antiemperyalist mücadele vermek ya da ulusal hareketleri desteklemek düzeyine indirgenemez. Enternasyonalizm işçi sınıfının proleter dünya devrimi hedefinin vazgeçilmez örgütlenmesidir. Çünkü enternasyonalizm ve enternasyonal bir örgütlenmeyi savunmamak Marksizmi ve dahası Bolşevizmi savunmamak anlamına gelmektedir. Bu tamamen Stalinci anlayışın Marksizmi tahrif etmesinden başka bir şey değildir. Bu anlamda **ENTERNASYONAL**'in Türkiye devrimci hareketine yaptığı en temel önermelerden birisi enternasyonalizme çağrıdır," diyoruz *Merhaba!* yazısında. Bu çağrı bir yanıyla Marksizmin ve Bolşevizmin temel ilkelerinden birine dönme çağrısıdır, bir yanıyla da içinden geçtiğimiz tarihsel dönem ve içinde yaşadığımız coğrafyanın karakteri nedeniyle son derece acil ve hayati bir görev tanımıdır. Zira, "bir ulusal boğazlaşmanın yaşandığı milli ve dini kimliklere/alt kimliklere dayalı yeni saflaşmaların boğazlaşmaların ve çatışmaların an meselesi olduğu Ortadoğu'da (hatta Balkanlar ve Kafkasya'yı da içine alan coğrafyada) enternasyonalizmi ve dünya partisini inşa etmek ertelenemez, vazgeçilmez ve öncelikli görevdir. Ulusal ve dini boğazlaşmaların önüne geçecek tek gerçek alternatifin proletarya enternasyonalizmi olduğunu dikkate alarak bu acil görevi sırtlanmak devrimci önderliğin yaratılması için kararlı bir faaliyete girişmek elzemdir. Bütün diğer faaliyetler bu göreve tabidir."

Türkiye devrimi

Evet, **ENTERNASYONAL** ismi, ülkemizde ve dünyada solun büyük bir kısmı tarafından enternasyonalizm bu düzeyde kavranmadığı için ve bundan dolayı da gerçek anlamda enternasyonalist olmayı kendi siyasi çizgimizi diğerlerinden ayıran en önemli unsur olarak gördüğümüz için seçtik. Umuyoruz ki, önümüzdeki süreçte ismimizin hakkını verecek işler yapabiliriz.

ENTERNASYONAL'in bu ilk sayısında esas olarak kendi siyasal hattımızla diğerleri arasındaki ayrım noktalarını belirlemeye, kim olduğumuzu, nereden gelip nereye gitmek istediğimizi ana hatlarıyla ortaya koymaya çalıştık.

ENTERNASYONAL'in *Devrimci Komünist Hareketin Gelişme Dinamikleri* **(H. Soydemir)** başlıklı ilk yazısında, "Bu yazının amacı devrimci hareketimize reçeteler önermek değildir. Amaçlanan şey devrimci hareketimizin özellikle son 40 yılını belirleyen ideolojik politik, örgütsel yapısallığını irdelemek yenilgi dinamiklerine ve bu dinamiklerin belirlediği nesnel ilişkilere dair bütünlüklü bir bakış açısı ortaya koyabilmek ve yeni çıkışın verilerini aramaktır," deniyor. Devrimci hareketin tarihinin kısaca değerlendirilmesi, bir Doğu toplumu olmamamızdan kaynaklanan avantaj ve dezavantajlarımız, Marksizmin Avrupa merkezci yorumundan sıyrılarak teorinin toprağımızın özgünlüğüyle buluşturulması gibi aslında her biri üzerine çok daha yoğun eğilinmesi gereken konulara değiniliyor, Türkiye devriminde sınıf sorunu, öncü özne sorunu, enternasyonalizm, Kemalizm ve Kürt meselesi, devrimci mücadelenin

tarihsel sürekliliğinin sağlanması, devrimci kişilik sorunu gibi temel meselelerle ilgili görüşlerimiz derli toplu bir biçimde ortaya konuyor.

Troçkiyi ve Troçkizmi 'Troçkist'lerden Kurtarmak **(H. Gülsev** yazıda, RED dergisi ile çeşitli kesimlerce sıkça Troçkist nitelemesine amaçlıyoruz. "Bugün

Nikaragua Devrimi'nin enternasyo

Nikaragua ve Enternasyonalizm başlıklı yazıda, Dördüncü Enternasyonal tarihinin en şanlı sayfalarından biri olan **Simon Bolivar Uluslararası Tugayı**'nın (SBUT) örgütlenmesi, Nikaragua'da emperyalizme ve Somoza diktatörlüğüne karşı yürüttüğü kahramanca mücadele, diktatörlüğün devrilmesinin ardından sınıf işbirliğinin reddedilerek devrimin sürdürülmesindeki ısrarı, sınıf örgütlenmesi konusunda atılan adımlar ve nihayet sınıf işbirliğine dayalı bir 'halk cephesi' siyasetinin temsilcisi Sandinistler tarafından alçakça yöntemlerle tasfiye edilmelerinin hikayesi anlatılıyor. Farklı ülkelerden 1500 devrimcinin oluşturduğu Tugay'ın öyküsü bir yanıyla ilgi çekici bir tarihsel deneyimi canlı bir şekilde gözler önüne sererken, bir yandan da devrim ve sosyalizm mücadelesiyle ilgili geçmişte pek çok kez yaşanmış, bugünlende yaşamakta olduğumuz ve muhtemelen gelecekte de önümüze çıkacak temel bir sorunla ilgili son derece önemli dersler içeren bir ibret vesikası. İspanya İç Savaşından, Komintern'in kapatılmasına, İkinci Dünya Savaşı ertesinde Fransa ve İtalya'da ortaya çıkan devrim fırsatlarının harcanmasına, Yunanistan'da Nazilere karşı dağlarda kazanılan zaferin masa başında altın tepsi içinde burjuvaziye hediye edilmesine, Chavez gibi, Lula gibi 'Halk Cephesi' hükümetlerine, hatta Filistin ve Kürt halklarının sürdürdükleri mücadelenin bugünkü durumlarına kadar hemen bütün önemli mücadele süreçlerinde belirleyici etkileri olan bir prensibin, Marksizmin ve Bolşevizmin temel prensibinin, yani işçilerin bağımsız siyasal örgütlenmesi, her türden sınıf işbirliğini reddederek kendi öz gücüne ve örgütlülüğüne dayanarak kendi devrimci taleplerini gündeme getirmesi ve bunlar için mücadele etmesi prensibinin önemine ilişkin paha biçilmez dersler var SBUT'un hikayesinde.

Somoza diktatörlüğüne karşı savaşan Sandinist Cephe'nin yardım çağrısına yanıt olarak, Devrimci Marksistler çeşitli uluslardan savaşçıları bir araya getirerek bir uluslararası tugay örgütlüyorlar, Nikaragua'daki iç savaşta çok önemli ve kahramanca mücadelelere imza atan, pek çok kayıplar veren ve Nikaragua'daki emekçilerin büyük saygı ve deste kazanan SBUT, Somoza'nın devrilmesinin ardından zaferi burjuvaziyle paylaşılmaması gerektiğini, emekçilerin kend sınıfsal talepleriyle ağırlığını koyarak zaferi bir sosyalist devrime doğru sürdürmesi gerektiğini savunuyor. Bunun bulunduğu, alanlardaki işçilerin örgütlenmesi, eski rejimin kalıntıların temizlenmesi, burjuvazinin mülklerine, fabrikal topraklara elkonulması gibi pratiklere öncülük ediyor ve emekçilere şu temel talepleri içeren bir program öneriyor: Emekçiler yalnızca kendi güçlerine ve kendi örgütlülükleri güvenmelidir. 2) Devrim işçi sınıfının hedefleri doğrultusu ilerlemelidir. 3) Yalnızca işçi demokrasisi temelinde hareke edilmelidir. 4) Köylülerle ittifak içinde bir emekçi hükümeti kurulmalıdır. 5) Fabrikalar ve işletmeler işçilerin denetimin

fının tarihte büyük bedeller karşılığı yarattığı ideolojik mevzileri savunmanın ve gelecek kuşaklara aktarmanın başka yolu yok...

'le kurtulur insanlık!'

liğinin sağlanması, sorunu gibi temel li görüşlerimiz derli toplu taya konuyor.

roçkizmi 'Troçkist'lerden *Kurtarmak* **(H. Gülseven)** başlıklı ikinci yazıda, dergisi ile ilgili olarak çeşitli kesimlerce sıkça dillendirilen Troçkist nitelemesine açıklık getirmeyi amaçlıyoruz. "Bugün Troçkizme saldıranlar da kendini Troçkist olarak tanımlayanlar da mesleyi genellikle bir şahıs olarak Troçki'nin bir şahıs olarak Stalin karşısındaki tarihsel haklılığı-haksızlığı bağlamında ele alıyor. Oysa ne Stalinizm ne de Troçkizm birer şahsi melse olarak tartışılamaz." Biz de kesinlikle bu noktadan tartışmıyoruz. Troçki'yi ve Troçkizmi Bolşevik Leninist geleneğin tarihsel sürekliliğini bugüne taşıyan halka olarak görüyoruz ve meseleyi esas olarak bir program ve ilkeler meselesi olarak algılıyoruz. Dolayısıyla kendisine Troçkist demenin ya da dememenin bugün hiçbir anlamı olmadığını, yalnızca Troçki'nin tarihsel haklılığı üzerinde yapılan Troçkizm savunusunun tek başına hiç kimseyi devrimci yapmayacağını savunuyoruz. Troçki ve Dördüncü Enternasyonal tarafından bugüne taşınan devrimci program ve ilkeleri, sürekli devrim kavrayışını, geçiş programını, proleter diktatörlük ve işçi demokrasisini, sınıfa karşı sınıf kavrayışını, enternasyonalizmi ve dünya devrimini savunuyoruz. "Üstelik bunu yaparken kendilerini Troçkist olarak adlandırıp şekilsiz reformist partilere, küreselleşme karşıtı geniş hareketlere umut bağlayan hatta Brezilya gibi bir dizi ülkede hükümetlerde yer alıp IMF programları uygulayan, Türkiye'de ise karşı devrimcilerle kolkola karşı devrimci AKP hükümetini savunan, emperyalist fonlardan nemalanan hainlere karşı da mücadele ediyoruz. Troçkiyi ve Troçkizmi bu yığından kurtarma görevini de omuzluyoruz. Yılgınlığa, umutsuzluğa, boşvermişliğe sürüklenen, bireycilik vazeden güruha karşı Bolşevik ve militan mücadeleyi savunuyoruz."

Troçki gerçeği

Troçkiyle İlgili Gerçeklere Doğru başlığı altında, Vladimir Billik adındaki bir Sovyet tarihçisinin Troçki ile ilgili karalamalar üzerine tarihsel araştırma ve belegelere dayanan görüşlerini sunuyoruz. Bu söyleşinin, kısır Troçki-Stalin tartışmasının ötesinde meselenin derinlenmesine anlaşılması açısından yararlı olacağını düşünüyoruz.

Enternasyonalle Kurtulur İnsanlık başlıklı yazı, kolektif çalışmamızın bir ürünü; Marx'tan bugüne işçi sınıfının uluslararası devrimci örgütlenmesi üzerine bir belge. Enternasyonalizmden ne anladığımızı ve uluslararası devrimci geleneği ana hatlarıyla tarif ettiğimiz bu belgede Marx ve Engels döneminde kurulan Uluslararası İşçi Birliği'nden (Birinci Enternasyonal), bu geleneğin bugünkü takipçisi olan Uluslararası İşçi Birliği - Dördüncü Enternasyonal'e kadarki örgütlenme geleneği ve bunun sürekliliği ortaya konuluyor. "İnsanlığın sınırsız sömürüsüz ve sınıfsal bir tolum için devrim yürüyüşü Marks ve Engels'ten bu yana kesintisiz olarak sürmektedir. Bu gelenek kendisini her zaman uluslararası bir devrimci örgütlenmede ifade etmiştir. 1. emperyalist paylaşım savaşında devrimci enternasyonalistler İkinci Enternasyonal'in reformist ve sosyal şoven partilerinden kopuş gerçekleştirmiş ve Üçüncü Enternasyonal'i (Komünist Enternasyonal) kurmuştur. Komünist Enternasyonal, ilk dört kongresinin ardından Stalinci bürokrasinin denetimine geçerek, 1943 senesinde, Stalin'in tabiriyle *Hitlercilerin, 'bütün dünyayı Bolşevikleştirmek istiyorlar* yalanını teşhir etmek için!' bizzat Stalin'in talimatıyla kapatılmıştır. Komünist Enternasyonal'in bürokratikleşerek ortadan kalkacağını öngören, dünyayı Bolşevikleştirme hedefinden vazgeçmeyen ve kendisini Bolşevik-Leninistler olarak tanımlayan Uluslararası Sol Muhalefet, devrimci mücadeleyi sürdürmek ve geleneği gelecek kuşaklara aktarmak hedefiyle 1938 de Dördüncü Enternasyonal'i kurmuştur. Dördüncü Enternasyonal binlerce militanın kanı pahasına komünizmin kızıl bayrağını bugüne dek taşımıştır. Bu bayrak bugün Bolşevik ilkeleri savunan, demokratik merkeziyetçi tarzda işleyen yegane dünya partisi Uluslararası İşçi Birliği - Dördüncü Enternasyonal militanlarının elindedir."

Dünya partisi

ENTERNASYONAL'in son yazısında ise devrimci enternasyonalist geleneğin bugünkü temsilcisi olan Uluslararası İşçi Birliği – Dördüncü Enternasyonal'in (UİB-DE) 9. Dünya Kongresi'nde kabul ettiği ve Devrimci enternasyonal inşasına dair görüşlerini içeren bir belgedir. Burada da, gerek ulusal gerekse de uluslararası düzeyde devrimci örgütlenmeye zemin teşkil eden ilkesel ve programatik çerçeve ortaya konuyor. Ve devrimci inşada esas olanın kimin kendini nasıl adlandırdığı ya da hangi gelenekten geldiği değil savunulan program ve ilkeler olduğu belirtiliyor ve şöyle deniliyor: "Bizler program uğrunda mücadele ediyoruz. Farklı örgütlerle program hususunda somut uzlaşmalar sağlayabilirsek, bu bizi UİB-DE içinde azınlık durumuna bile getirse Dördüncü Enternasyonal'in yeniden inşasında bir atılım anlamına geleceği için bu durumu seve seve kabul ederiz."

Velhasıl, **ENTERNASYONAL**'de savunulan ideolojik-teorik arka planın 'enternasyonalizm' bahsi çok genel hatlarıyla budur; önümüzdeki sayılarda farklı dosyalarla ve tartışma konularıyla, olabildiğince düzenli bir periyodla bir arada olmayı umuyoruz. Eleştiri ve katkılar bizim için son derece kıymetlidir. İyi okumalar...

i'nin enternasyonalist savaşçıları...

yardım çağrısına yanıt olarak, Devrimci Marksistler çeşitli uluslardan savaşçıları bir araya getirerek bir uluslararası tugay örgütlüyorlar, Nikaragua'daki iç savaşta çok önemli ve kahramanca mücadelelere imza atan, pek çok kayıplar veren ve Nikaragua'daki emekçilerin büyük saygı ve desteğini kazanan SBUT, Somoza'nın devrilmesinin ardından zaferin burjuvaziyle paylaşılmaması gerektiğini, emekçilerin kendi sınıfsal talepleriyle ağırlığını koyarak zaferi bir sosyalist devrime doğru sürdürmesi gerektiğini savunuyor. Bunun için bulunduğu, alanlardaki işçilerin örgütlenmesi, eski rejimin kalıntıların temizlenmesi, burjuvazinin mülklerine, fabrikalara, topraklara elkonulması gibi pratiklere öncülük ediyor ve emekçilere şu temel talepleri içeren bir program öneriyor: 1) Emekçiler yalnızca kendi güçlerine ve kendi örgütlülüklerine güvenmelidir. 2) Devrim işçi sınıfının hedefleri doğrultusunda ilerlemelidir. 3) Yalnızca işçi demokrasisi temelinde hareket edilmelidir. 4) Köylülerle ittifak içinde bir emekçi hükümeti kurulmalıdır. 5) Fabrikalar ve işletmeler işçilerin denetimine alınmalıdır. 6) Devrimin kazanımlarını savunmak için işçiler ve emekçiler silahlanmalıdır. Tabii bu talepler, *Washington Post* gibi emperyalizmin sözcüleri tarafından aşırı sol talepler olarak nitelenmekle kalmıyor, Kendine 'Troçkist' diyen kimi örgütler de dahil solun önemli bir kesimi tarafından da 'aşırı sol ve gerçekçi olmayan' talepler olarak görülüyor. Aynı şekilde hem Nikaragua burjuvazisi hem de Sandinistler de bu taleplere karşı çıkıyor. Diktatörlüğe karşı kazanılan zaferi bir işçi devrimiyle taçlandırma niyeti olmayan Sandinist Cephe, burjuvazinin temsilcileriyle ortak bir hükümet kuruyor. Hükümetin burjuva ortaklarının da baskısıyla SBUT'un tasfiye edilmesi süreci başlıyor. Sandinistler Tugay'ın komutanlarını bir görüşme yapmak amacıyla Managua Havaalanı'na davet ediyor ve komutanlar tuzağa düşürülerek Panama ordusuna teslim ediliyor. Panama hükümeti savaşçıları ülkelerine iade etmek niyetindeyken başlatılan uluslararası bir kampanya sonucu SBUT savuşçıları ilk örgütlendikleri yer olan Kolombiya'da serbest bırakılıyor. Tugay'ın hikayesinin özeti bu. Nikaragua'da sonra ne mi oluyor? Sandinistlerin ortak hükümet kurdukları burjuva liderler sonradan 80'lerde ülkedeki karşı devrimci kontra çetelerinin liderleri haline geliyor ve emperyalizmden aldıkları destekle Nikaragua halkına karşı yeni bir iç savaş başlatıyorlar.

Evet, Sandinistler ile SBUT arasındaki anlaşmazlık aslında iki ayrı siyasi perspektif arasındaki bir anlaşmazlıktı. Yani, SBUT'un devrimci komünist perspektifi ile Sandinistlerin reformist perspektifi arasındaki anlaşmazlık. Ve bu reformist perspektifin, devrimi nereye götüreceği kendinden önceki devrimci süreçler tarafından defalarca kanıtlandığı gibi Nikaragua Devriminde de bir kez daha kanıtlandı. **ENTERNASYONAL**, bu reformist sınıf işbirlikçisi perspektife karşı devrimci komünist perspektifi savunuyor.

Ulaşmak için...

ENTERNASYONAL'in başta büyük kentler olmak üzere kitapçılara dağıtımı olabildiğince yapıldı. Dağıtımda bir tekel olduğu için, her yere ulaşmak mümkün değil. Ancak, **www.imge.com.tr** adresinden kolayca edinebilirsiniz. ENTERNASYONAL'in web sitesi: **www.devrimcikomunist.org** Bu siteden 15 günlük siyasi bültenimiz **DEVRİM**'e de ulaşmak mümkün...

ALİ OSMAN COŞKUN

Hayvanat - insaniyye...

Şehrin 'mutena' semtinde yürüyorum... Bu semtin çocukları olmadıkları belli 5-6 delikanlı, ilçe belediyesinin hayvan barınağını soruyor... Bir vadinin dibindeki barınağa inen yol biraz ileride, oraya doğru birlikte yürürken sohbet ediyoruz... Sakalımdan yola çıkarak, solcuların neden 'böyle' sakalı olduğunu sorup, 'yoklama çekiyor' içlerinden biri... Hissetmiş çocuklar, "Solcuyum, sosyalistim," der demez ben, birkaçı birden 'biz de solcuyuz'u yapıştırıyorlar... Ancak, bir arkadaşın sağlama yapmaya ihtiyacı var, "Sosyalistler, şu eşitlik-adalet isteyenler di mi?" diye soruyor... "Hah, işte onlar!" diyorum, ama yolumuz kısa, şuracıktan hayvan barınağına sapacaklar... Ben de merak ettiğimi soruyorum: "N'apacaksınız barınakta?.."

'Rottweiler' arıyorlarmış...

*

Çocuklardan ayrıldıktan sonra, kafamda, tam canlandıramadığım Rottweiler'ları kapıştırmaya başlamıştım... Kulağımda köpek dövüşlerine ve bu türe ilişkin bir şeyler vardı, ama 'âlem'i bilmiyordum...

Barınakta var idiyse de, bu arkadaşlara Rottweiler vereceklerini; verseler de gençlerin köpeği alacak paraları olduğunu sanmıyorum (parasızlıktan yakınıyorlardı)...

Eve dönünce araştırdım, Rottweiler'lar, ortaçağda Almanya'da çok yaygınmış. Kasap köpeği olarak bilinirlermiş. Eh, 'kasabın köpeği' olunca iyi de beslenirsin... O zamanlar, kasaplar et satmak için kasaba kasaba dolaşırlarken arabalarını bu hayvanlara çektirirlermiş. Tabiî, köpekler aynı zamanda muhafız... Sonra, polis köpeği oluyor Rottweiler'lar. Nihayet, vahşileşmeye çok müsait olduklarından, köpek dövüşlerinin 'aranan' elemanları oluyorlar. Okuduğum metinde, "Diğer köpeklerle anlaşamaz, bu nedenle tasmasız dolaştırılması doğru olmaz," yazıyordu...

'Pittbull'lar, Kangal'lar ve domuzlar da var dövüş 'âlem'inde...

*

Dişimi sıkıp, bir köpek dövüşü videosu izledim...

'Hayvanat' daha 'makul'dü, 'insaniyye'ye ('İnsanat' mı demeli?!.) göre!.. Paket programını uyguluyordu nihayet ve rakibi yere serildiğinde durmasını biliyordu... Bir daha, bir daha saldılar köpekleri birbirinin üstüne...

Pornografik çığlıklar yükseliyordu, 'insaniyye'den... Seyirciler arasında bir 'hanım' da bulunduğundan, biri, "T....ğını yiyim oğlum!" şeklindeki tezahürata 'centilmence' itiraz edip "O kelime yok, o kelime yok!" diyordu... Aldığı cevap pek hoştu: "Önemi yok, önemi yok!" ('Hanım abla' da bizden durumu!..) Zaten 'hanım

abla' en canhıraş tezahüratçıydı!.. .

*

Geçen ay, bir köpek tecavüzcüsünü yazmıştım... Tecavüzcü, bir kadından kaptığı belsoğukluğundan kurtulmak için o haltı yediğini söylüyordu... Sonra, 'mesele' beni takip mi etti nedir, gözümün önünde koca bir minibüs bir sokak köpeğine 'şut çekti' ve kıvranan hayvana dönüp bakmadan gitti direksiyondaki 'mahlûk'... Hayatlarının üstüne titreyen kibar yürüyüşçü 'hanımlar' dönüp bakmadı bile hayvana!.. (Köpeğin hayatı kurtulsun girişimimi ve o arada 'gördüklerimi' yazmıyorum.)

Sonu gelmez şekilde; ayaklarına bağlanmış ağırlıkla denize bırakılan köpeklerin, kurşunlarla delik deşik edilmiş fokların, ... sonsuz insan zulmünün haberleri yağıyor...

*

Bir siyasi pusuya çevrilmiş 'insan hakları'ndan sonra 'hayvan hakları' gibi bir başka 'pusu'nun peşinde dolanacak değilim... Emperyalizmden, kapitalizmden ve bu çerçevedeki 'hakçı' dolaplardan bihaber veya, daha kötüsü bilip de 'gereği'nden uzak duranların samimiyeti her zaman sorguya açık kalacaktır...

Bırakın köpek dövüşlerini, koskoca adamlar, kahvaltılarını yapıp, saçlarını tarayıp savaş uçaklarına kuruluyorlar ve bir mesai olarak 'it dalaşı' yapıyorlar, yahu!

İnsanın-insanla, insanın-hayvanla, (insan eliyle olmak üzere) hayvanın-hayvanla 'it dalaşı'nda boğulduğu mevcut hayatı, bataklığı unutup sinek mücadelesiyle değiştirmek mümkün değildir.

Halisane duygularla insanın ve hayvanın (ve tüm mahlûkatın) hakları için didinenlerin çabalarını da yabana atıyor değilim... Zaten, onlar, eşikten atlanarak varılacak perspektife de yakın duranlardır...

Perspektif şu: "İnsan nedir? Hiç de tamamlanmış ya da dengeye kavuşmuş bir varlık değil. Hayır, hâlâ hayli sakar bir yaratık. Bir hayvan olarak insan, planlı olarak değil, kendiliğinden evrimleşti ve bağrında birçok çelişki biriktirdi. İnsanın fiziksel ve manevî yapısının nasıl eğitilip düzenleneceği, nasıl geliştirilip tamamlanacağı, ancak sosyalizm temelinde anlaşılabilecek devasa bir sorundur... İnsanın yeni, 'geliştirilmiş bir versiyonunu' üretmek; işte komünizmin gelecekteki görevi budur. Ve bunun için evvela insan hakkında, onun anatomisi, fizyolojisi ve fizyolojisinin psikoloji adı verilen kısmı hakkında her şeyi öğrenmeliyiz. İnsan kendisine bakmalı ve kendisini bir hammadde, ya da olsa olsa yarı-mamul bir ürün olarak görmeli ve şöyle demelidir: 'Nihayet canım homo sapiens'im, senin üzerinde çalışacağım'." (L. Troçki)

*

Bu perspektifle uğraşırken cesur davranan bir yazar, Kaan Arslanoğlu... Arslanoğlu, ilk bakışta fazla karamsar bulunabilecek satırlarında şunları söylüyor: "İnsan soyu yakıcı bir gereklilik ve bir yandan da doğasına fazla aykırı düşmeyen, hattâ belli yönleriyle doğasına uygun bulunan bir sistem olduğu için sosyalizme yönelecektir, ama kurduğu sosyalizmler yamuk yumuk, hatalı, eksikli, çürük çarık çıkmaya devam edecektir. Çünkü insan türü bir bütün olarak yamuk yumuk, hatalı, eksikli, çürük çarık bir varlıktır.

O yüzden de kurulan sosyalizmlerin bir süre sonra yozlaşması, adlar, etiketler sabit dururken veya adlardan da vazgeçilerek geriye, kapitalizme dönüşlerin yaşanması doğal kabul edilmeli." (Evrim Açısından Devrim, İthaki, 2010-İstanbul)

Arslanoğlu, bırakalım, oturalım falan demiyor... Cüretkârca sorguluyor, 'mücadeleye devam' diyor...

Çare yok, 'Sisypus' gibi, 'taş' bir daha bir daha dağın tepesine taşınacak!..

*

Bir mevzua dalıp fikir beyan etmek için, yazdıklarının 'işe yarayacağına' inanman gerekiyor... Ama, bu 'işe yarama' meselesi gayet çetrefildir...

'Zaten' okuyacak olanlara veya okuması istenen çevrelere, 'zaten' onların beklediği/bildiği tavrı bir daha 'deklare etmek'le; 'içeriye-tribüne' ayar vermekle meşgul olanlardansan, sadece; 'dışarda' işe yarayıp yaramadığıyla ilgilenmezsin bile, yazdıklarının... Gönlünce 'delirtirsin' üslubunu... Hem, 'zaten' okunmuyorsundur da 'dışarda'...

Ya da, okunuyorsundur da; 'amaan be!' şeklinde... 'Zaten', en iyi durumda en fazla 'etkilersin' insanları... O da düzgün adam (kadın) sayıldığın ölçüde... O kadar kulak verirler dediğine... Kazık kadar insanları baskılayarak güdemezsin... 'Güven' vermek zor iştir... Hele ki üslubun 'meramının' boğazını kesip bir hendeğe fırlatıyorsa!.. Okurlarını, çağrıştırdığın 'tarz'a takılıp kaldıkları için hiçbir şeye ikna edemezsin de... Bir de adın 'mahallenin delisi'ne çıkmışsa!..

Tüm zamanlar için geçerli ve her daim etkili yöntemler olduğunu söylemiyorum, ama, 'zekâ', istediğin sonucu alabilmekle de ilgili olsa gerek...

Çok haklı bir tepkiyi, bir küfür manzumesinin içinde boğacaksın; haksızlıkta, tahrifatta hudut tanımayacaksın; at izini it izine karıştıracaksın; şapkadan timsah çıkaracaksın... Sonra?!.

Kimsenin devrimci kalma 'sigortası' yok; niyet okuyup geleceğe yönelik falcılık yapmanın da manası...

Basınç arttıkça sinir sağlamlığının önemi de artar... 'Hoyratlık'tan sakınmanın önemi artar... 'Sevgi' ve 'güven' duyabilmenin önemi artar...

Neyse... Böyle yazmayı sürdürürsem, "sana yapılmasını istemediğini sen de..."lere; 'fırtınanın üfleye-üşüte çıkartamadığı paltoyu çıkartmayı beceren güneşin ısıtıcı becerikliliğine' dair çocuk hikâyesine kadar uzanırım... 'Bize' yakışmaz... (Belki de 'yakışır'?!.)

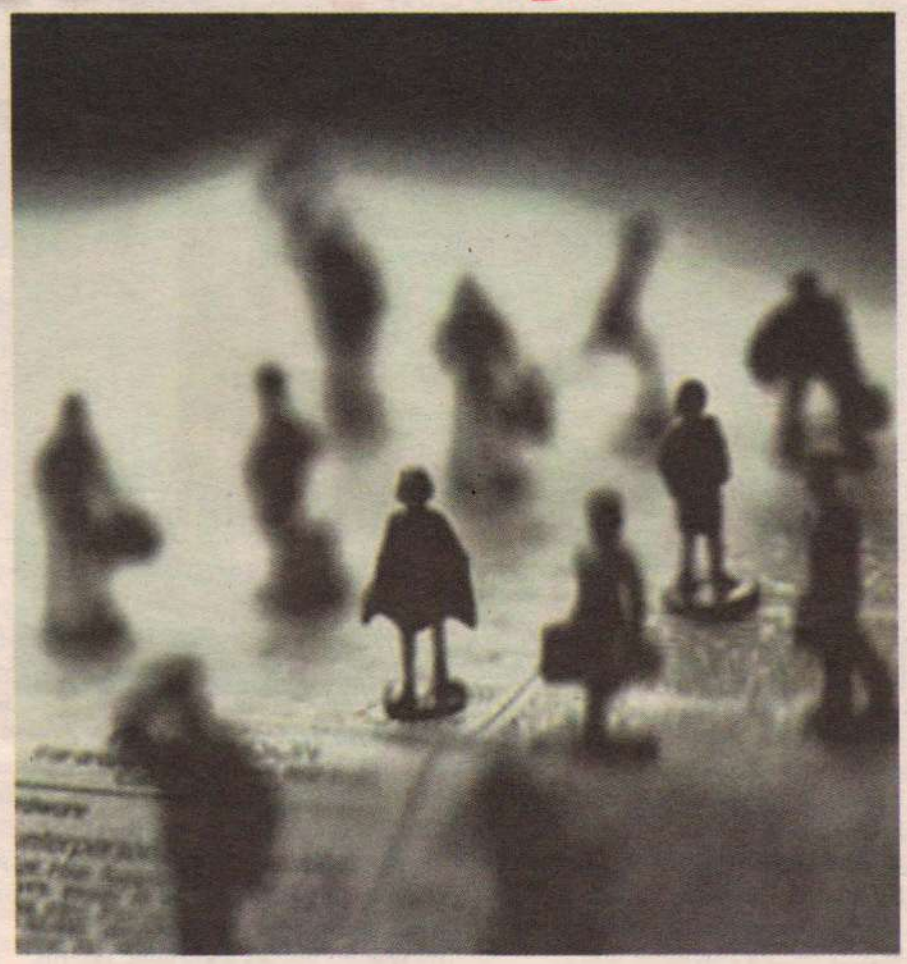
*

Çare yok, 'Sisypus' gibi, 'taş' bir daha bir daha dağın tepesine taşınacak...

ESRA ARSAN

Bu kadar cehalet neyle mümkün?

Gazetecilik, nereden bakarsanız bakın ulusallıktan, yerellikten beslenen bir meslek dalı. Her ne kadar evrensel gazetecilik ilkelerinden, meslek kodlarından ve iş görme biçimlerinden etkilense de, aynı siyasetçiler, bahçıvanlar, şairler ve marangozlar gibi gazeteciler de yerel bilginin ekseninde form alıyor. Gazeteciler ne biliyor ve nasıl biliyor? Gazeteciler ne yazıyor ve nasıl yazıyor? Hangi meseleler gazetecilerin ilgisini çekiyor ve bu ilginin biçimi nedir? Tüm bu soruların cevapları esasen hep 'şimdi'ye ve 'buraya' ilişkin yanıtlarla güdümleniyor.

Görece uzun ve karmaşık süreçlerden geçerek kendisine özgü bir şekil alan büyük Türkiye gazeteciliği, başlangıcından günümüze devletle, ekonomik sistemle, toplumsal yapıyla ve ülkedeki güdük demokratik sistemle uzlaşma içinde olmuş. Kimi zaman var olandan beslenmiş, kimi zaman var olanı pekiştirmiş, çok arada bir de var olanla çatışmış. Ama hep bir işbirlikçilik içinde olmuş. Bugün gelinen noktada, benim anladığım odur ki, ne mevcut siyasal, ekonomik, kültürel yapı ana damar basını bir adım öteye götürebilmiş, ne de basının mevcut yapıyı zorlayıp, doğru yola döndürmek gibi bir çabası olmuş. Bunu kısaca, **'ne kadar demokrasi, o kadar gazetecilik'** olarak özetlemek mümkün, ama tam tersini söyleyenler de var elbette.

Gazetecilik cahillik kaldırır mı?

Geçtiğimiz ay yazamadım. Bu ay dayanamayacağım, konuya gireceğim. *Sabah* gazetesinin eski patronu Dinç Bilgin'in *Taraf* gazetesinden Neşe Düzel'e verdiği söyleşi akıllara durgunluk verecek bir şey. Sadece bir eski medya imparatorunun ifşaatları nedeniyle değil, ama aynı zamanda bu ülkede kimlerin, nasıl olup da gazete çıkarma ehliyetine sahip olabildiklerini anlamamız açısından önemli. Evet, kapitalist sistem isteyenin -daha çok da parası olanın- medya patronu olmasına ve kamusal alanı gücü ölçüsünde kontrol etmesine olanak tanıyor. Lakin, kapitalist sistemde sadece matbaa alacak, gazete basacak parası var diye kimlerin ülke gerçeklerine ilişkin ahkam kesebildiğini gördükçe, şahsen millet adına utanıyorum. Bu kadar cehalet, ancak parayla mümkündür diyesi geliyor insanın söyleşiyi okurken. Nitekim, Bilgin'e de yıllar sonra dank etmiş olay. Buyurun, o söyleşiden bir alıntı:

"Çok samimi söyleyeceğim. *Yeni Asır*'ın sahibiydim. Bir arkadaşımla yürüyoruz. Büyük Efes Oteli'nin önünde ayakkabısını boyattı ve çocukla Kürtçe konuştu. Gazete sahibiyim ve hayatımda ilk defa Kürtçeyi o zaman orada duydum. Mesela İstanbul'a gelinceye kadar Alevi'nin kim olduğunu bilmiyordum. Bunu bilmeyen bir adam, toplumu yönlendirecek gazetelerin sahibi... Ermeni meselesini de bilmiyorduk. Hâlâ kızıyoruz. Ermeniler kendi kendilerini öldürmüş sanıyoruz. Bugün, bu farkındalıklarımla farklı bir gazete çıkarırım."

Aman zahmet etmesin!.. Bu ülkede Kürtlerle Alevilerin varlığını yeni öğrenmiş. Ama kim bilir henüz öğrenemediği daha neler var...

Ergun Babahan'ın kahramanlığı

Şimdi bu cahil patronlar gazetelerini yönetmek için kimleri seçer? Elbette kendilerine benzeyen, kendileri gibi düşünen, ülke gerçeklerini kendileri gibi algılayan kişileri. Nitekim, Bilgin söyleşisinin bir tamamlayıcısı gibi adeta, *Sabah*'ın eski yöneticilerinden Ergun Babahan'ın da *Taraf*'a verdiği söyleşi. Neşe Düzel Babahan'a da soruyor 28 Şubat sürecinde yapılan gazeteciliği nasıl bulduğunu. Babahan'ın cevabı şu:

"Bunu bir rejim kavgası görüyorduk. Zaten Türkiye'de sol çökünce, bir sürü insanda solculuktan kala kala laikçilik ve Kemalizm kaldı. Eski solcular kökten laikçi oldular. Hasan Cemal *Kürtler* kitabını yazana kadar, biz, Diyarbakır Cezaevi'nde olup bitenlerden bile habersizdik... *Sabah*'ta, Türkiye'nin gerçeklerinin dışında böyle bir Lale Devri yaşıyorduk."

Türkiye gerçeklerinin dışında bir Lale Devri ha?! Ne de güzel ifade etmiş Babahan. Hasan Cemal *Kürtler* kitabını yazmasaymış, demek ki Diyarbakır Cezaevi diye bir şey olduğunu, bu ülkenin bir yerlerinde bir takım insanların etnik kökenleri ve dilleri nedeniyle ne tür kötü muamelelerden geçtiklerini filan öğrenemeyecekmiş. Ama bu bilgisizlik, yine de onun çok satan bir gazetenin yöneticisi olmasına engel değilmiş. Hatta ve hatta, **'Andıç' olayında, göz göre göre yalan haber yazması istendiğinde bile meslek aşkına baskıcı rejime itaat etmiş.** Ama bugün geriye baktığında, ne büyük hata ettiğini anlamışmış!..

Aklım hafsalam almıyor. Demek ki bir dönem bu 'naif' bilgisizlik -siz isterseniz cahillik deyin-, gazetecinin gözünü kör etmiş ve onu bu kadar vicdan dışı, bilinç dışı işler yapmaya itmiş. **Peki ama, zorla, boğazınıza bıçak dayayarak mı yazdırdılar kardeşim yalan haberleri?** Hadi tarihi bilmiyorsun, hadi, ideolojik olarak taraflısın, peki ama, "Ben yalan haber yazmam," deyip *Sabah* binasını terk edecek yüreğiniz de mi yoktu o zamanlar? Keşke bu da sorulsaydı kendilerine.

Küçük Yılmaz Özdiller

Sanırım gazete yöneticileri özel olarak Türkiye tarihini ve ülke gerçeklerini bilmeyen kişiler arasından seçiliyor. Bakın bunlardan birisi de, bir zamanlar Fatih Çekirge'yle beraber *Star* gazetesinde yöneticilik yapmış olan Yılmaz Özdil. Malum, şimdi de *Hürriyet*'te 'okunan' bir yazar. Tarihimizi ve gerçeklerimizi bilmemek, aynı zamanda basında mevki basamaklarını da hızla tırmanmanıza neden olabiliyor. Bunun bir başka örneği de Fatih Altaylı'dır mesela, ama o başka bir yazının konusu...

Neyse, Yılmaz Özdil'in Ahmet Türk'e yumruklu saldırı sonrası yazdığı yazı, Türkiye basın tarihine geçecek nitelikte bir parça. Gazeteci nasıl ırkçı söylemi yaygınlaştırır? Nefret söylemi nasıl meşrulaştırılır? Bir insana yönelik şiddet, nasıl o insanın hak ettiği bir şiddet olarak sunulabilir gazete sayfalarında, mevzularına çok güzel örnek. Geçenlerde ırkçı, milliyetçi söylem analizi konusunda teorileriyle tanınan Hollandalı dilbilimci Teu A. Van Dijk geldi Türkiye'ye. Yılmaz Özdil'in *Yumruk* başlıklı yazısını görseydi, tüm teorilerinin nasıl doğrulandığını bir kez daha idrak ederdi, eminim. Şimdi bu zihniyetteki insanlar gazeteleri yapıyor. İnsanlar onların yaptığı gazeteleri okuyor, yönettiği TV kanallarını izliyor. Olan biteni, bu gazetelerden, TV kanallarından öğrenmeye çalışıyor. Bu ülkede Kürt varmış, Kürt dili varmış, kim kime zulüm ediyormuş bu insanların narasyonuyla şekilleniyor...

Sonra bir bakıyoruz, bir nesil kendileri gibi cahil oluvermiş. Geçenlerde, Kürtçe Facebook opsiyonuna ilişkin, Yılmaz Özdil okuru olduğunu tahmin ettiğim bir genç kızımız tarafından yazılan yorumu okudum; dumur oldum! Küçük Yılmaz Özdil aynen şöyle diyor:

"aaa öyle bir dil mi varmis:)))) biri rüyasinda gördü sanirim o dili:))) hatta bir tarafi acik kalmis, besbelli... face de saskin iste.. hic bir linguistik kitabinda yazmaz KÜRDI diye bir dil.. kürtcenin meydana getirildigi karma diller grubu var.onlari arastirinca, anlasilir ki, Kürdi diye bir dil yoktur.. yani azicik ondan, azicik bundan, azicik sundan koymuslar..DIL saniyorlar.." (Kızımızın dil yanlışlarını düzeltmeden alıntıladık.)

Dangalaklık gibi cahillik de bulaşıcıdır. Allahtan ikisinin de tedavisi mümkündür!

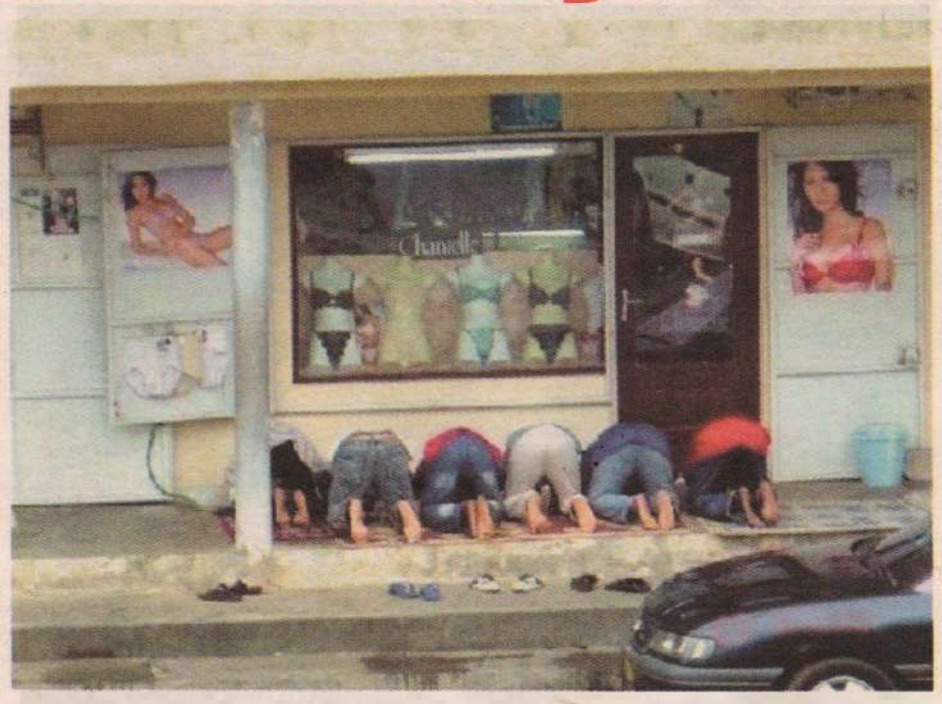
ALPER ERDİK

Sıra Said Nursi'yi 'AK'lamada

*"En mukaddes maksadım, Şeriat'ın ahkâmını tamamen tatbik ve icra etmektir." **S. Nursi***

Orhan Miroğlu, Taraf'taki köşesinde, 24 Mart'ta, 'Bediüzzaman Said-i Kurdî' başlıklı bir yazı yazdı. Yazısına, geçmişteki siyasal çizgisi nedeni ile, Said Nursi'yi geç keşfetmiş olmasından duyduğu üzüntü ve pişmanlığı, "Benim kuşağımın, İslami referanslarla arası pek iyi değildi. Sosyalist ideolojiye duyduğumuz bağlılık, İslami değerlere, başka fikirlere ve siyasi kültürlere ait birikimi görmemizi ve anlamamızı engelliyordu zaten. Dünyanın ve hayatın gri bölgesi yoktu hiç," cümleleriyle belirterek başlayan Miroğlu, şahsa dair düşüncelerini büyük bir titizlikle sıralamış. Örneğin yazar, "Said-i Nursî'nin fikirleri hakkındaki tartışmalar bugün de sürüyor. Ama benim için O, her şeyden önce, siyasal iktidarlara ve onların şiddetine boyun eğmemiş bir mütefekkirdir. Olgunluk döneminde aklı ve kalbi sentezlemenin mücadelesini vermiştir. Akıl ve bilimsel gelişmeler ışığında yapılacak olan İslami yorumların, geleceğimizin şekillenmesinde büyük katkısı olacağına inanıyordu," demiş ve bu paragrafa dair, "Türkiye'nin bugünkü siyasi tablosuna ve gidişata baktığınızda, yaşanmakta olan muazzam değişimin siyasi referansının dayandığı kodlarda, bu düşüncenin etkisini görebilirsiniz," şeklinde bir yorum eklemiş. (Bu yorumu, bir kenara not edelim.) Devamla, Orhan Miroğlu, Nursi'nin hayatına dair, önemli gördüğü olayları da okuyucuyla paylaşmış:

"Mustafa Kemal'i Milli Mücadele yıllarında destekledi. Ama Kemalist kadroların yeni bir ulus-devlet inşa sürecinde uygulamak istedikleri planların farkına vardığında Van'a geri döndü... Said-i Kurdî Kürtçe eğitimi savunmuş ve bu dili sadece 'arkaik' bir dil olmanın ötesinde bir eğitim dili olarak görmüştür... O'nun Kürt coğrafyasında modern ve dinsel bilimleri Arapça, Türkçe ve Kürtçe öğretecek bir üniversitenin açılması projesi –ki bunun adını Medresetü'z Zehra koymuştu- hâlâ güncel... Said-i Nursî'nin Türkiye'deki her şey gibi 'Türkleştirildiğini' unutmadan O'nu hatırlamak çok doğru olmaz. Onun fikirleri söz konusu olduğunda, bu Türkleştirmenin yarattığı haksızlık, Nur Hareketi içinde ve en azından Kürt Nurcular arasında yıllar yılı hep üzüntüyle hatırlanmış ve

hissedilmiştir."

Yazısının sonunda, Miroğlu, babasının amcası Halil Bey'den de bahsetmiş:

"Said-i Kurdî ve Halil Bey Isparta'da birlikte sürgün olarak yaşamışlar ve Halil Bey bu sürgünlüğe dayanamayıp kaçmış ve kırk gün süren bir yürüyüşten sonra Suriye'de Fransızlara sığınmıştı."

Said Nursi'nin yoldaşı olan ve daha sonra sürgünden kaçıp Fransızlara sığınan Halil Bey'in yeğeninin oğlu ve aynı zamanda Musa Anter'in yeğeni olan Orhan Miroğlu, herhangi bir Taraf yazarı değil, öncelikle bunu belirtelim. Miroğlu, HADEP, DEHAP ve DTP'de genel başkan yardımcılığı yapmış, Kürt siyasi hareketinin önemli isimlerinden birisi ve yazdığı yazı ortada. Şimdi, denilebilir ki, bunda ne var? Anlatalım...

RED'de, içinde bulunduğumuz dönemin, olağanüstü nitelikler taşıdığını, bugüne dek, memlekette var olan, süregelen her şeyin ters yüz edildiğini ve bunun da, bizi, eskisinden çok daha geri bir noktaya sürüklediğini hep belirttik. Bu dönüşüm sürecine katkı sunan herkesi çok ağır eleştirdik. Özellikle, 'solcu' sıfatıyla, AKP'ye koşulsuz destek sunan liberallere ağzımıza geleni söyledik ve bunu da 'dostun attığı gülden yaralanırız' duygusallığıyla değil, tarihe ve topluma karşı sorumluluğumuz dâhilinde yaptık. Fakat yaşayarak görüyoruz ki, ayrıca bu ilk örnek de değil, bu felaket döneminde, bugüne kadarki mevzilerini korumaktan aciz kişi ve kesimler, her geçen gün artıyor. Politik anlamda inanılmaz bir savrulma yaşanıyor. Ve bu da bizi, konumuz açısından, Orhan Miroğlu'nu da aşan bir boyuta götürüyor. Yazarın, Said Nursi'ye dair vurgularını tekrardan ele alırsak, bunları birkaç başlıkla tasnif edebiliriz.

1. Sosyalizm, gençlikte savunulduğu takdirde, gözleri kör eden, dışındaki her türlü şeyi insanlardan öteleyen bir ideolojidir.

2. Said Nursi, Türkiye'nin çok çok önemli bir düşünürüdür ve akıl ve bilim, onun için yol göstericidir.

3. Said Nursi, fikirleriyle hâlâ çok önemli bir şahsiyettir.

4. Said Nursi, Kemalistlerin ulus-devlet planlarını önceden görmüş ve onları bu yüzden terk eylemiştir.

5. Said Nursi, diline ve kimliğine sahip çıkan iyi bir Kürttür.

6. Devlet, Said Nursi'yi de asimile etmiştir.

Orhan Miroğlu ile bir polemiğe girişmek adına değil ama, gerçekten ibretlik bulduğumdan, 'tez'lere kısaca değinmek gerek diye düşünüyorum:

1. Sosyalizm, bırakın başka düşünceleri görmeye engel olmayı, tam tersine onları öğrenmeye de vesile olan bir düşünce sistemidir. En basit ve temel örnek: Kapitalizmin ne olduğunu bilmeden nasıl solcu olunabilir ki? Bence yazar, kendi eksikliğini itiraf etmekten çekinmiş ve kendisine bir bahane yaratmış.

2, 3. Said Nursi, ağzından çıkan her lafla, akıl ve bilimle bir ilişkisinin olamayacağını zaten kanıtlamıştır. Düşüncelerinin bugüne taşınması ise, imkânsızdır. Kanıt olarak, yazının başına da epigraf olarak aldığımız sözü bile gösterebiliriz.

4. Said Nursi, Kemalistlerin ulus-devlet planından dolayı değil, Kemalistlerin şeriatçı olmamalarından kaynaklı, Ankara'dan Van'a gitmiştir. Zira Mustafa Kemal, kendisini Ankara'ya davet ettiğinde hilafet hâlâ kaldırılmamıştı. Ayrıca, Said Nursi, İttihatçılardan da aynı sebeple ayrılmıştı.

5. Said Nursi'nin, Kürt olması ve Kürt diline 'sahip çıkması', Orhan Miroğlu'nu ilgilendirebilir ama okula bile gidemeyen Kürt çocuklarını; işsiz, yoksul Kürt gençlerini niye ilgilendirsin ki?

6. Bu devlet, Said Nursi'yi, gerçekten asimile ettiyse, Kürtlere değil Türklere kötülük yapmış oluyor ki, bunun muhatabı da maalesef biziz!

Biz bunları, elbette ki, devrimci sosyalist sıfatımızla söylüyoruz. Son dönemin modası ve klişesi olan 'fikir özgürlüğü' gibi kavramları olur olmaz kullananlar, mutlaka itiraz edecektir bunlara. Herkesin düşüncesinin kendisini bağlayacağını söyleyeceklerdir. Ama her türlü milliyetçilik, gericilik, şeriatçılık; burnumuzun dibinde normalleştiriliyorken, oturup da bunlara kafa sallayacak değiliz; karşımızdaki kim olursa olsun... Hoş, bu yazıya örneğin, bir Kürt devrimcisinin itiraz etmesi daha 'şık' olurdu; böyle bir beklentiye de sahibiz ayrıca. Fakat bunun gerçekleşmemesi, bize bir başka önemli konuyu da hatırlatıyor. Sınırları gittikçe genişleyen ve içinde bulunabilmek için, aynı dili konuşmanın yeterli olduğu bir ulusal hareketin; dünya ve bölge konjonktürünün de etkisiyle sınıfsal içeriğini yitirdikçe, hem bulunduğu ülkenin devrimci hareketine hem de kendisine zarar veriyor olduğu aşikâr. Bir halkı özgürleştirmek için mücadele verdiğini söyleyenler, tüm insanlığın özgürlüğünü, varlığıyla bile kısıtlayan dinsel gericiliği nasıl hoş görebilir; o halkın, bugüne dek hep dincilikle muhatap edildiğini nasıl atlar, doğrusu şaşırtıcı!

***

AKP'nin, ABD'nin bölgesel planları

ve Türkiye'ye uygun görülen yeni devlet-toplum projeleri dâhilinde uygulamaya çalıştığı politikalar malum. Kürt, Alevi açılımları ve de Yeni-Osmanlıcılık, AKP'nin, uzunca bir zamandır temel gündemi. Ve dikkat edilirse, AKP bu konularda, cepheden vuruşmak yerine, daha sistematik ve kapsamlı işlerle yol alıyor. Bunların içeriği ve biçimi şimdilik bir yana, bu topraklara has gericiliğin ve sembollerinin özel bir önemle bugün yeniden güncellendiğine uzun zamandır tanık oluyoruz. Başbakan'ın, Kürt açılımına dair yaptığı bir konuşmada, Ahmet Kaya'yı ve Said Nursi'yi birlikte telaffuz etmesi, çok önemli bir ayrıntıdır. Zira biri devrimciliği, diğeri gericiliği temsil ediyor; ama AKP'nin yeni rejimi, ikisini eşitliyor. Yani, yeni rejimde, tıpkı Osmanlı'da olduğu gibi, insanlar düşüncelerine değil, dini kimliklerine göre bir topluluk oluşturuyor ve bu, bir cemaat-toplum projesi olarak önümüzde duruyor.

Bu konuya dair, eski faşist yeni liberal Mümtaz'er Türköne'nin, Yeni Asya gazetesinde yayınlanan 18 Ocak tarihli röportajının sonunda kurduğu şu cümleler, sanırım ne demek istediğimizi daha iyi açıklayacaktır: "Kemalizm çökmüştür. Bediüzzaman modelinin Kemalist modele göre haklılığını ve doğruluğunu ispatladığını düşünüyorum. Kemalizmin çöktüğü Türkiye'de farklılıkları zenginlik olarak muhafaza eden, düşmanlık yerine hoşgörüyü esas alan Nur hareketi haklılığını ispatlamıştır. Ben Bediüzzaman'ın toplumun değişik kesimleri tarafından yeni yeni keşfedilen bir değer olduğunu düşünüyorum." Yazının başındaki, Orhan Miroğlu'nun, bir kenara not edelim dediğim yorumu tam da buraya çıkıyor; yani ortada, büyük bir fikir birliği var! İşte olay bu kadar basit! Hoş, henüz tüm kaleler zapt edilmemiş, Türkiye'de 'Bediüzzaman modeli' tesis edilememiştir ama AKP ve ABD, bu yolda hatırı sayılır bir mesafe kat etmiştir. Neo-liberalizm merkezli bir ekonomi ve politik İslam referanslı bir toplum yaratılmasına, eğer ki süreci tersine çeviremezsek, az kalmıştır!

Özetlersek, AKP, bu yazıda konu ettiğimiz biçimde ve örnek verdiğimiz tipte kişilerle, kendine has bir değerler bütünü yaratarak ve aslında 'karşı taraf'ta bulunan ama 'kafası karışık' olduğu için, AKP'ye 'istemeden' yardımcı olan yazarlarla birlikte yoluna devam ediyor. Türkiye halkının hakkında öyle çok da ayrıntılı bilgiye sahip olmadığı - ki yeri gelmişken söyleyelim, bu bir eksiklik değildir- ama bir şekilde hakkında pek de iyi şeyler düşünmediği Said Nursi, bir anda, ölüm yıldönümü vesilesiyle bütün gazetelerde anılıyor, konferans ve panellere taşınıyor, temsil ettiği bütün gerici 'değer'ler, bir anda bizim ülkemizin siyasi modeli oluveriyor! Ama yok arkadaş! Bu işe çanak tutanlar, onu da geçtim, itirazda bulunmayanlar; Türk, Kürt, sanatçı, siyasetçi hiç fark etmez; bizden değildir! Bu mevzu da, işte bizim için, bu kadar basittir!..

***Not:** Yazıya ek olarak, Orhan Miroğlu'nun akıl ve bilimi kendine rehber edindiğini ve büyük bir mütefekkir olduğunu söylediği Said Nursi'nin yazdıklarından yaptığımız alıntılar, İhsan Işık'ın, Bediüzzaman SAİD NURSİ ve NURCULUK adlı kitabından...*

SOSYALİZM...

"Sosyalizm, bir kısım mukaddesatı tahrip ettiğinden, aşıladığı fikir bilahare Bolşevikliğe inkılab etti. Ve Bolşeviklik dahi, çok mukaddesat-ı ahlakiye ve kalbiye ve insaniyeyi bozduğundan, elbette ektikleri tohumlar hiçbir kayıt ve hürmet tanımayan anarşistlik mahsulünü verecek. Çünkü kalb-i insaniden hürmet ve merhamet çıksa, akıl ve zekâvet, o insanları gayet dehşetli ve gaddar canavarlar hükmüne geçirir, daha siyasetle idare edilmez. Ve anarşistlik fikrinin tam yeri ise, hem mazlum kalabalıklı, hem medeniyette ve hâkimiyette geri kalan, çapulcu kabileler olacak."

"Bir tek gayem vardır: O da mezara yaklaştığım bu zamanda, İslâm memleketi olan bu vatanda Bolşevik baykuşlarının seslerini işitiyoruz. Bu ses, âlem-i İslâm'ın iman esaslarını zedeliyor. Halkı, bilhassa gençleri imansız yaparak kendisine bağlıyor. Ben bütün mevcudiyetimle bunlarla mücadele ederek gençleri ve Müslümanları imana davet ediyorum. Bu imansız kitleye karşı mücadele ediyorum. Bu mücadelem ile inşallah Allah huzuruna girmek istiyorum. Beni bu gayemden alıkoyanlar da, korkarım ki Bolşevikler olsun! Bu iman düşmanlarına karşı mücadele açan dindar kuvvetlerle el ele vermek, benim için mukaddes bir gayedir. Beni serbest bırakınız, elbirliğiyle komünistlikle zehirlenen gençlerin ıslahına ve memleketin imanına, Allah'ın birliğine hizmet edeyim."

TESETTÜR...

"Bir ailenin saadet-i hayatiyesi, koca ve karı mabeyninde bir emniyet-i mütekabile ve samimî bir hürmet ve muhabbetle devam eder. Tesettürsüzlük ve açık saçıklık, o emniyeti bozar, o mütekabil hürmet ve muhabbeti de kırar. Çünkü, açık saçıklık kılığına giren on kadından ancak bir tanesi bulunur ki, kocasından daha güzeli görmediğinden, kendini ecnebîye sevdirmeye çalışmaz. Dokuzu, kocasından daha iyisini görür. Ve yirmi adamdan ancak bir tanesi, karısından daha güzelini görmüyor. O vakit o samimî muhabbet ve hürmet-i mütekabile gitmekle beraber, gayet çirkin ve gayet alçakça bir his uyandırmaya sebebiyet verebilir."

"Mesmuatıma göre: Merkez ve payitaht-ı hükümette, çarşı içinde, gündüzde, ahalinin gözleri önünde, gayet âdi bir kundura boyacısının, dünyaca rütbeten büyük bir adamın açık bacaklı karısına bilfiil sarkıntılık etmesi, tesettür aleyhinde olanların hayasız yüzlerine bir şamar vuruyor!.."

Toplumsalın ölümü...

***"Herkes, her şeyden sorumludur."* Dostoyevski**

Kapitalizmin yarattığı insan ilişkileri, kapitalist üretim ilişkilerinin bireye yansıdığı biçimiyle hayat buluyor kendine. Bir meta toplumu olan kapitalist toplumda, metalar arası ilişkiler olduğu gibi insan ilişkilerine de yansıyor. İnsanlar arası ilişkiler de metalar arası ilişkiye dönüşüyor.

Sevgi, kardeşlik, dostluk, paylaşım, dayanışma, toplumun diğer bireylerini düşünmek gibi duygular dibe vuruyor. En belirleyici nitelik, rekabet... Firmalar arasındaki rekabet ilişkisi, insanlar arasındaki ilişkilere de birebir yansıyor. Herkes, kazanmak için birer yarış atıdır artık. Bireysel olarak herkesin kazanma şansı olmadığı için, birilerinin geri kalması ya da yarış dışına düşmesi de normal karşılanıyor.

Kapitalizm koşullarında insan kendisini ifade ederken, toplumsalın bir parçası olarak düşünmesi, öznellikten kaçınarak hareket etmesi, kişisel olanı, toplumsal çerçevede görebilmesi oldukça zor, ama alt edilemeyecek bir durum da değil.

Toplumun ortak refahı ve mutluluğunu düşünerek, etrafımızdakileri alt etmek yerine dayanışmacı ve paylaşımcı bir bilinçle hareket etmek yine de mümkün. Bunu başarmanın yolu, yaşamda duruş noktamızın sağlam seçilmesinden geçiyor.

Dikkat edilirse eğer, kapitalist düzenin egemenleri, gerçekçi, farklı, insanı öne çıkaran yaşam anlayışlarına ve alternatif duruşlara hiç tahammül edemiyor. Örneğin, F Tipi hapishaneler uygulamasında hedeflenen, hapishanelerde tutsaklar tarafından hayata geçirilmeye çalışılan 'KOMÜN' yaşamıydı. Bu yaşam anlayışı, hayatı paylaşmak, birlikte hareket etmek, yardım ve dayanışma duygularını geliştirmek, insanı bireyciliğin bencil ve çıkarcı çemberinden kurtarmak üzerine inşa edildi.

İşte, devletin istemediği şeyler bunlardı. Bu yüzden, devrimci tutsakları tecrite mahkûm etmeye çalışan egemen düzen, "Benim önerdiğim yaşam anlayışını mutlaka kabul edeceksiniz, etmeseniz zorla kabul ettiririm," diyordu. (İlginç bir gözlemdir, F Tipi hapishanelerde idarenin şiddetle karşı çıktığı durumlardan biri de, bir arkadaşını savunmak ya da dayanışma ilişkisine girmekti.) Çünkü dışarıdaki yaşamın içeriye de aynen yansımasını istiyorlardı: "Herkes, her şeyden ve herkesten değil, kendinden ve kendi yaptıklarından sorumludur." Bilinçlere işlenmek istenen ve yaygınlaştırılmaya çalışılan yaşam anlayışı budur.

Evet, verili yapı içinde, kişinin, bireyselliğin karmaşık tuzaklarından verili bilinçle hareket ederek kurtulabilmesi zor. Bunun için sürekli toplumsal olana vurgu yapmak da yetmez. Alternatif bir dünya görüşünün ve duruşun, yaşamın her alanına taşınması gerekir.

İlk olarak yapılması gereken şey, 'eski' ile 'yeni' arasındaki eşiğin karalılıkla atlanmasıdır. Daha sonra ise, eski alışkanlık ve davranış biçimleriyle, yeni olan arasındaki çizgi çok kalın bir biçimde çizilmelidir. Kapitalizm herkesi amaçsız bir yaşama özendiriyor. Gündelik karmaşanın, çürümenin, bencilliğin ve yozluğun içinde kendi yönümüzü sağlıklı bir şekilde tayin etmeye çalışmak bile başlı başına bir amaçtır. Sosyalist olmanın, devrimci olmanın ve, "Başka bir yaşam var ve başka bir yaşam mümkün," demenin yolu da bunlardan geçiyor. 'Yeni insan'ın yaratılması buradan başlıyor ama elbette burada bitmiyor; insanlığın 'yeni insan'a ulaşan yolu tamamlayabilmesi için kapitalist sistemi ortadan kaldırması gerekiyor...

MURAT KARATAĞ

Daha ne istisen? Kıçını da mı öpem?

Tekel işçilerinin Ankara sokaklarındaki yenilgileri veya başka ifadeyle sendikacılar tarafından satılmaları, sınıf dayanışması olmadığı zaman direnişlerin ilerleyebileceği sınıra işaret ediyordu. 77 gün boyunca Ankara'nın kışını sokakta yatarak göğüsleme cesareti gösteren bu onurlu işçileri takdir etmekten başka söylenecek pek bir şey yok ve fakat sendika tarafından ayak oyunları ile direnişin sonlandırılmasına karşı koyamamaları, tabandan yükseltilecek direniş komiteleri kurmanın ne kadar önemli olduğunu bizlere bir kez daha gösterdi.

Yine de bu direnişin Türkiye sınıf mücadelesi tarihinde yerini aldığını ve yıllardır ihtiyaç duyulan mücadele geleneğini bir nebze de olsa hatırlattığını söylemek mümkündür. Ancak esas söylenmesi gereken işçi sınıfı mücadeleleri ekonomik nedenlerle başladıklarında –ki kaçınılmaz olan ekonomik nedenlerle başlamasıdır-, devrimci bir liderlikle buluşamıyorsa veya böyle bir liderlik ortada yoksa, bu mücadelenin kısa soluklu olacağı ve ilk sarsıntıda sonlanacağıdır.

Türkiyeli devrimciler güçleri yettiği ölçüde bu direnişe destek olsa da esas görevlerinin ne olduğunu unutup, durumu çadırlarda işçilerle birlikte sabahlamak olarak algılamaya başladı ve 1 Nisan Ankara eylemi, sendika bürokratlarının da 'müthiş performans'ıyla 'işçisiz işçi eylemi'ne dönüştü. Bir kez daha, sınıf mücadelesinin sınıf eylemlerine dışarıdan dahil olunarak veya kendini sınıfa kabul ettirmeye çabalayarak devam ettirilemediğini gördük. Esas olan devrimcilerin işçileşmesi, sınıfın devrimcileşmesi, devrimci bir işçi liderliğinin yaratılmasıdır. Küçük burjuva aydınları, boş zaman devrimcileri işçileşemiyor; haliyle sınıf devrimcileşemiyor... Özetle, şart olan eğitim değil, sınıf içinde örgütlenmedir.

Yukarıda yazmış olduklarımın tamamının RED okurları tarafından zaten bilindiğinin farkında olduğumdan, eziyet dolu gereksiz bir yazıya devam etmek arzusunda değilim. Sadece hatırlamak ve 1 Nisan eyleminde sinirleri bozulmuş tüm arkadaşlarımın tepkisine tercüman olmak üzere böyle uzun bir girizgah yaptım. Şimdi bu girizgahla, geçen ay kaldığımız yer arasında bir köprü kurmayı deneyelim... Geçen ayki yazıyı şöyle sonlandırmıştık:

"Son olarak değerli bir Roma vatandaşı şöyle yazmış: 'Madem ki tanrılar beni esirgemediler, ben de onları esirgemeyeceğim'..."

Kendi adıma 30'lu yaşların sonuna gelmiş bir insan olarak tanrıların veya tanrının hayatıma dâhil olmuş hiçbir insan evladını veya canlıyı esirgediğini, koruduğunu, kolladığını görmüş değilim. O halde tanrı tutkusunun insanları neden bu kadar kendinden geçirdiğini anlamam da mümkün değil. Her gün milyonlarca insan tanrıya yakarak kendisi için bir şey istiyorken, tanrının eski sevgili gibi telefonu sürekli meşgule alması bana oldukça normal geliyor. Yoksa tanrı bile olunsa bu kadar istektен sonra delirmemek mümkün değildir.

Anlamadığım dualarına cevap alamamış insan yığınlarının neden hâlâ inatçı bir biçimde ibadete devam ettikleridir. Çünkü esas olan tanrının esirgenmemesidir!

Dün hayatımda ilk defa tanrıya dua ederek sabah uyandığımda bana bir gemicik vermesini diledim. Ve sabah evimin önünde –Ankara'da yaşadığımı hatırlatmak ihtiyacı hissettim- bana ait bir gemicik ile uyanma hayaliyle birlikte uykuya daldım. Rüyamda Rabbimi gördüm, 'Cleveland' dedi. Sabah gemiciğim yoktu ancak balkonumun önündeki erik ağacının meyve vermiş olduğunu görerek pek sevindim. "Tanrım, gemicik nerde? Ben ömrü boyunca senden bir kere bir dilekte bulundum. Neden gerçekleştirmedin?" diye hesap sormaktan da geri durmadım. Meşgul tonu yoktu fakat cevap olarak herhangi bir şey de duymadım.

Tayyip, Allah'ın sevgili kuluyken ve o istemeden Allah, gemicikler, villacıklar, arsacıklar, dolarcıklar ve daha onlarca zenginliği Tayyip'e veriyorken, bize neden vermiyor, diye düşünmeden de yapamıyorum. Mesela babam tanıdığım en dürüst ve en çalışkan insanlardan birisidir, 65 yaşında emekli olmayı başarmış, buna rağmen hâlâ çalışmaya devam eden, Anadolu'nun pek çok şehrinde görebileceğiniz binlerce insan gibidir. Alkol kullanmaz, kumar oynamaz, sigara içmez, hiç yalan söylediğine şahit olmadım... Lakin hâlâ Tayyip ve hempalarının biriktirdiği zenginliğin binde birini bile biriktirmemiş, başarısız bir yatırımcıdır. Sanırım Allah ile bu konuda anlaşmaları da pek mümkün değil. Herhalde tanrılar zenginleşmeyi başarmış olan kulları ile ilgilenmekten diğer kullarına vakit ayıramamaktadır...

Korkutucu olan ise pek çok insanın, parayı cemaatler ellerinde tutuyor diye düşündüklerinden –bu durum tartışılmaz bir gerçek- o cemaatlere dâhil olmaları ve sahte inançlarını para uğruna cemaatlere pazarlamaları. Elbette bu durumda ticari anlamda başarılı olmaları da kaçınılmaz. Zaten sermayeyi elinde tutan herhangi bir cemaate dâhil olan her insan için de durum aynı. Ve fakat bu durumu, "Allah yardım etti, Allah yüzümüze baktı," diye değerlendirmek en büyük yalancılık olacaktır. RED'in her okurunun bildiği gibi, cemaatler parayı ellerinde tutarak yandaşlarının ticari girişimlerine destek oluyor ve cümbür cemaat zenginleşiliyor...

Tekel işçilerinin günler süren direnişine hiçbir cemaatten temsilci veya cemaat önderinin gelmemiş olması ise, ayrıca değerlendirilmeli. Ya Tekel işçileri Allah'a karşı geliyordu, ya da bu cemaat adamları, kendi sosyalliklerinden dolayı, sınıf düşmanıydı.

Zaten RED'in Nisan sayısında, "Öteki dünyada rahat edeceğine inandırılan insan kitleleri, bu dünyada en ağır sömürü çarklarının dişlileri arasında isyan etmeden parçalara ayrılarak din tüccarlarının ve kapitalistlerin üretimini yapmaktadır," diye belirtmiştik...

Tüm cemaatlere, şeriatçılara, İslamcı geçinen zibidilere ve onların benzerlerine ancak böyle bakabiliriz. Son olarak Şener Şen'in züğürt ağa filminden bir diyalog ile durumu netleştirmek gerekir:

Ağa Şıh'ın elini öper.

Şıh: El öpenlerin çok olsun.

Ağa: Şıh hazretleri ziyaretimizin sebebi...

Ş: Bilirem ama kusuruma bakmayın çok yorgunam çok hastayam yağmur duasına çıkamam.

Köylüler kendi aralarında fısıldaşır.

Köylü: Şıh hazretleri bizi senin nefesin kurtaracak.

Ş: Ağanızın nefesi de kuvvetlidir.

Ağa Şıh'ın kulağına eğilerek, "Şıh mısın nesin, elini öptük ya daha ne istisen kıçını da mı öpem?"

Ş: Daha seni çok yalvartacam Abdo Aga'nın oğlu...

A: Sen bu yağmur duasına çıkma ben de her şeyi anlatırım.

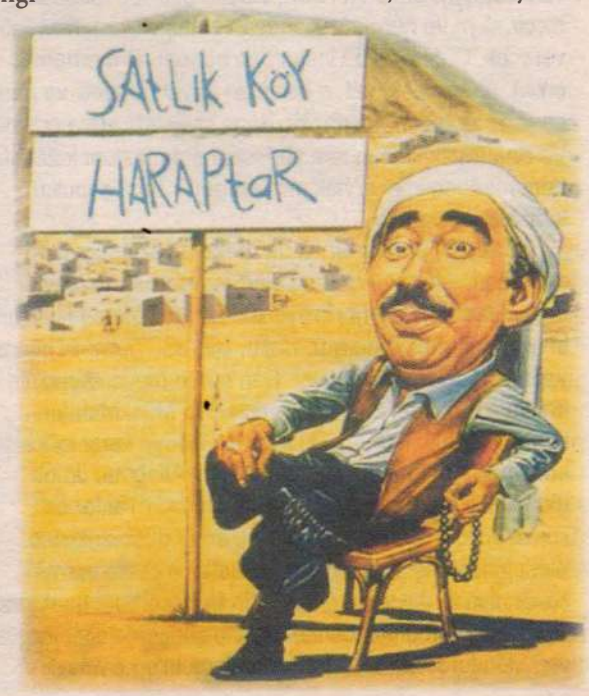
Ş: Neyi anlatırsın?

A: Babam Abdo Aga'yla senin karıyı samanlıkta nasıl yakaladığımı... Bu yüzden bize düşman olduğunu...

Ş: Yapamazsın!

A: Öyle bir yaparım ki... Ey ihtiyar heyeti! Bu Şıh var ya...

Ş: Demek köylü bu kadar zor durumdadır. Ölürüm de vallah çıkarım duaya!..

Hakiki HAYAT sahneleri

Esnafla görüşmelere devam ediyoruz. Çünkü sadece şiirden, sanattan, futboldan veya ömrümüzden sorumlu değiliz. Kafamızı yalnızca kendi hayatımızın kumuna gömüp ötesini görmezden gelemeyiz... Bir sorumluluğumuz da içinde bulunduğumuz koşullara karşıdır... **Etiketli sözler bunlar, değil mi?** Durumu nasıl ifade edersek edelim çevremizde insanlar var ve onların da birçok yaşantıya bölünmüş yaşamları... Üretim tüketim ilişkileri içinde, sosyal hayatın gereklerine göre hep iç içeyiz değil mi? O zaman sevinci kederi paylaşacağız...

Daha önce **Ali Usta**'nın oymacı atölyesine gitmiştik. Şimdi de **Adana**'nın en bilinen mekânlarından birine, **Gümüşat**'a uğradık. Zaten geliyoruz ara ara olsa da, bunu bir röportaja dönüştürelim dedik... Soğuk bir bira için buraya yolu düşmeyen yok gibidir. Yanında maç seyri, arkadaş sohbeti veya kafa dinleme pekâlâ mümkündür. Ve de satranç... İşletme, **Adanaspor**'un eski kaptanlarından **Vedat Bayraktar**'ın. Orada oğlu **Günay**'la, yılların emektarı **Menderes Şef**'le ve yine neredeyse 20 yıldır orada olan **Yılmaz Abi**'yle, **Tayfun**'la, **Mehmet Abi**'yle görüştük. Konumuz elbette iş güçtü.

Satranç denince artık akla gelen ilk yerlerden biridir Gümüşat. Günay, "1984 yılında başladı burada satranç," diyor. 1986 yılında da turnuvalar... Geçen yüzyıldan kalan bir etkinlik yani!.. Her aralık ayında başlar ve biter mücadele.

"İşler nasıl?" diyorum. Günay, "Burada sekiz fıçı boşalttığımız günler çok oldu," diyor. Menderes Şef, "12 kişi çalışıyorduk," diye ekliyor. Yılmaz Abi, "Boş masa bulmak meseleydi müşteri için," diyor. Günay, "Gümüşat gerek hizmeti ve buna bağlı olarak gerekse popülerliği ve uygun koşullarda sunduğu birasıyla bu alanda Türkiye'de on mekândan biri olarak da kayıtlara geçti," diyor, "Birayı sunmak önemlidir, hortumun uzunluğu, bardağın yıkanışı ve kurutuluşu ve soğumaya bırakılışı hep incelik ister ve ancak bu inceliklerle devam edilirsin anılmaya," diye ekliyor. Menderes Şef, "Tüm bunların aynında belli bir sistemde çalışırız, yani servisin başlayacağı, biteceği saat bellidir," diyor, "Bunu müşteri de bilir."

Lafın özü, çalışan da işleten de işine gereken özeni gösteriyor, üzerine düşen sorumluluğu yerine getiriyor yasal ve sosyal anlamda. Aynı sorumluluk bilincini bu ülkeyi yönetenlerde görmek ne mümkün... Çünkü oralarda **onlar ve garnitürleri bambaşka bir ömür sürüyorlar** ve oldukları yerden farklı, sahte bir hayata bakıyorlar; bir fotoğrafa değil, 'resmedilmiş' bir ülkeye bakıyorlar...

Peki, **"İş güç şimdi nasıl?"** diyorum, "Üç beş yıl itibariyle..." Cevap: **"Daha güzel günlerimiz olmuştu!"** *(Aslında bu cümleyi röportajın ana fikri olarak sona bırakabilirdik. Neyse, bakarız...)*

Şimdi? "12 kişiydik demiştim ya," diyor, Menderes Şef, "Şimdi altı kişiyiz. O da hizmet kalitesi düşmesin diye, yoksa bu da olmayabilirdi." Yılmaz Abi devam ediyor, "Şimdi buna göre iş ve istihdam kaybını düşün," diyor, "Çoğu akşam birkaç masa..."

Hayır, bunlar birer sızlanma cümlesi değil. İnsanlar orada yine de (bana uymasa da) şükredip devam ediyor mücadeleye lakin ortada da belli bir ekonomik dram var.

Sebep? Sigara yasağı, ekonomik dertler? Her ikisi, deniyor. Biri bir yandan vuruyor, diğeri öte yandan... Menderes Şef, bir örnek diyor; önceleri bir masa 25 bira içerdi dört beş kişi; şimdi aynı masa 4-5 birayla geçiriyor akşamı, içmek istemediklerinden değil ama... Sonuçta koca bir işletme, ödemelere yetişmek bile dert oluyor, örneğin tüm tasarruflara rağmen fahiş bir su faturası geliyor. Anlamak mümkün değil. Elektriği ve bir dolu vergiyi saymaya gerek yok, diyorum; anlıyorum...

Döve döve terbiye

Daha önce bahsetmiştik, doğal hayat kuşuyla böceğiyle tüm dünyada aynı tip suçlular tarafından tehdit altında, kentlerin doğal hayatı da Türkiye'de aynı şekilde tehdit altındadır. Bu bir yandan sigara yasağı denen bir tür içki yasağı ve içkili işletmeleri bitirme projesi ile yürütülmekte, bir yandan da ürünlere uygulanan vergilerle ve yapılan zamlada... Döve döve terbiye etmek gibi bir şey... *(Neyse, bunları ben söylüyorum, oradaki arkadaşlar durumu anlatıyor sadece.)*

Müşteriler gelip gidiyor, müdavimler alıştıkları yerlere oturuyorlar, akşamla birlikte Adana'da da bir hayat başlıyor orada ve benzer yerlerde, kendi meşrebinde; dingin, bazen eğlenceli, bir başına veya arkadaşlarla, hangi durumda olursa olsun ama yan masayı bile rahatsız etmeden, içkinin veya sigaranın bu ülkede baş düşman ilan edilir olmasına hakikatte kederlenerek, aslında bir başka hayatı dayatmanın veya insanları bir araya getirecek bu tarz yerlerin dibine kibrit suyu dökme hesaplarına efkârlanarak, oysa derdimiz ve devamız ortada öylece duruyor, Tekel işçileri gösterdiydi, diye düşünerek devam da ediyor. Ama gelin sorun o vatandaşa ömrün bu tarafında hayat nasıl devam ediyor?

Bunlar insanları alkole davet etme sözleri değildi, yanlış anlaşılmaya. Derdimiz insanların yedikleri içtikleriyle de değildir **-aslında yiyemedikleri, içemedikleri, giyemedikleri, gidemedikleri, göremedikleriyle ilgilidir...** Evet, burada bir birahaneden bahsettik, ama burası bir birahane değil de bir tamirhane de olabilirdi, çay ocağı, gazete bayii, konfeksiyoncu, berber, terzi, kebapçı, bakkal, kasap veya manav... Fotoğraf değişmeyecekti. Mesele ekmek meselesidir ve vaziyet alıp başını gitmektedir bir trajediye doğru. "Nasılsın?" demeye çekindiğimiz vakitlerdir, yarayı deşmemek için, çünkü cevap insanın canını acıtacak bir içeriktedir artık memleketin her bir yanında. Hani az önce yazmıştık ya "daha güzel günlerimiz olmuştu" diye, ve belli bir sınıfın canı fena yanmaktadır, mesele budur. Bir başbakanı kapitalizmin ve tabiatıyla sömürünün ağa babası olan ve dünyanın her yerinde 'sadece kendi çıkarları için' kendine en üst düzeyde 'adamlar' ayarlayan, oluşturan, besleyen, yetiştiren, geliştiren **ABD'ye *nedense* 18 kez filan giden** bir ülkenin yollarında, evlerinde, işyerlerinde insanları ittikleri en geri mevzilerden birindedir o mesele; 'daha iyi günlerden geçtik, daha kötüye gitmesin'e, o hazin savunma hattına gömülme noktasına gelmiş olmaktır...

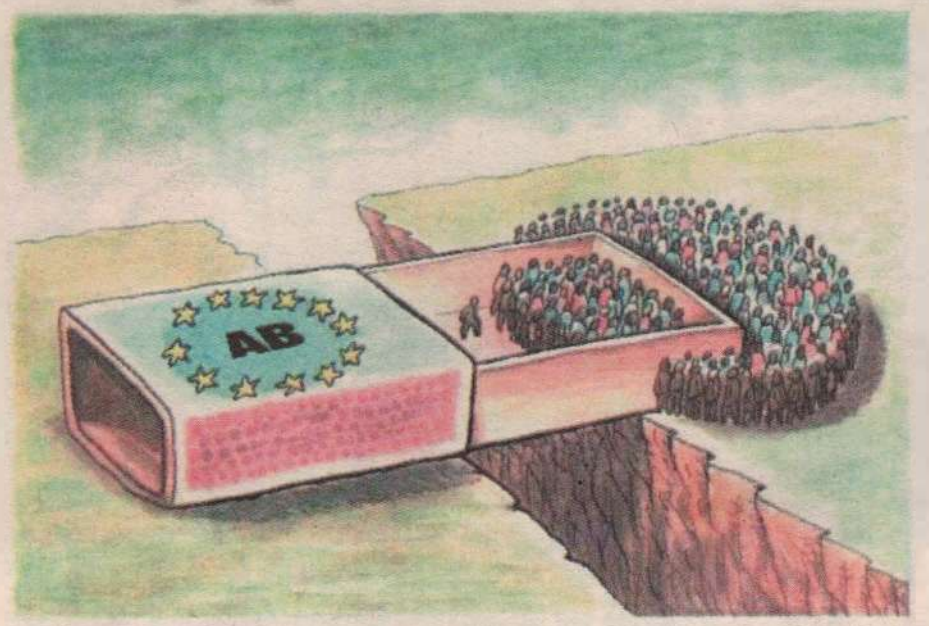
RIITTA CANKOÇAK

Bir mektup geldi 'ikinci imperium'dan

"Allah Allah, nasıl oldu da böyle oldu?" demeyin bana. "Burası Türkiye!" de demeyin! Orhan Veli'yi ne kadar seversem de, hiçbir şey 'birdenbire' olmuyor ki. Her şeyin bir başlangıcı var: Bing Beng olsun, çiçek, ya da bir bakış... Şair Ingeborg Bachmann'ın, intihar etmeden önce yazdığı, "Faşizm iki kişinin arasında başlar!" cümlesi, ideolojileri doğrudan günlük hayatımıza indirgeyen bir laf değil mi? Adım adım yaklaşıyor her şey. Son yüzyılımızda hakimiyet kazanmış, aramıza tanrı misafiri gibi yerleşmiş kapitalizm, ne zaman girdi yüreğimize, evlerimize, ülkelerimize? Meteoritlerle uzaydan kafamıza düşmedi ki! Aramızdan çıktı. Dünyanın değişik odalarında, Finlandiya olsun, Pakistan ya da Türkiye, birileri eline kalemi almış ve imzalar atmış ki, Amerikan sütü, Dallas ya da tanklar yola çıkmışlar.

Bense Finlandiya denilen ülkeden dünyalı olarak yola çıktıktan sonra dolaşa dolaşa Türkiye'ye kondum. Yolda giderken olan biten hiçbir şeyi görmezden gelemediğim için sosyalist bir kadın oldum. Şimdiyse bir ayağım Finlandiya'da, bir ayağım da Türkiye'de. Kafamsa sanırsam çalıştığı zamanlar Finli gibi çözüyor olayları. Ama huyum suyum yüreğim 'inter'! Orası öyle! Ve bu iki ülkenin arasında volta atıp duruyorum.

Son zamanlarda Finlandiya'ya gittiğimde, kaçınılmaz çelişkilere şahit oluyorum. Hem son dönemdeki siyasi yatırımların sindirilmesi hem de bir yeniliğin yerleşmesi söz konusu. Aklıma hep yola çıkmadan önce yapılan hazırlıklar geliyor. Bu da böyle bir hazırlık havası, bundan eminim. "Ne için hazırlanıyorlar?" diye durmadan soruyorum kendime. Çünkü kısa bir süreç de olsa, 70'lerde ekilmiş, gürbüz emeğe sevdayla bakan bir hayat biçiminin nasıl kirlendiğini gördüm ve halen görüyorum. Tam da hasat zamanında, en sonunda rahat bir nefes alabileceği bir noktada halka, ürün yerine yeni ve bambaşka meseleler sunulmuş durumda. Halk, emeğinin faydasını göreceği bir anda, neredeyse mistik bir edayla ellerinin boş kaldığının farkına vardı. Ama ardından da elbet, hemen tedavisi geldi bu boşluğun. Yeni bir oyun tezgahlanmaktadır: Modernizm bahanesi ile öncelikle insanları yarışmaya alıştırdılar ve ardından da kendi sistemlerine uygun görünen ödüllerle ödüllendirdiler. Bir şeyler yapan, yaratan, üreten, eken insanın emeğinin karşılığı bir lunapark bileti

olunca, elbette ki son derece yamuk bir durum çıktı ortaya. Kendisi yok edilmeden, faşizm veya emperyalizm gibi canavarca kavramların sadece kavram olarak ortalıktan kaldırılması da son derece şüphe götürür bir durumdur. Ama ne tuhaftır ki, o şüphe uyanmıyor kimsede. Uyansa bile o seslere kulak verilmiyor. Kendiliğindenmiş gibi sönüyor o sesler. Bir yandan da filmlerle, televizyon ya da başka araçlarla halklar neredeyse bir masaldaymış gibi mışıl mışıl uyutuluyor, pasifize ediliyor. Eğitim denilen olay ise sadece bir tarafı görmeyi öğretiyor, sorgulamayı değil. Zaten halkın susturulması ancak bilgisizlikle mümkün olur. Ama Anglo masalları acımasızdır. Emperyalizmin ödülleri, konformizmden yaralanmaktır, etkinliği hızlandırmak, ya da mesela kadınlara sonsuz gençliği, sanki onlar dondurulmuş tavuklarmış gibi sunmaktır. Bu cazip olayların da fiyatları var tabii. E, çarkın döndürülmesi gerek elbette ve işte bu da, eşittir savaş demektir. Hayatın kendisi bir ticaret makinesine dönüştürüldü, biz de bu fayda kültürüne hayran olduk. Aşk dediğimiz olay da öyle. Bir erkek ve bir kadın arasındaki ittifak da çoğu zaman salt birbirinden faydalanmaktan ibaret... Genellikle erkek patron olarak görülür. Rekabetse kadınların arasında doğal olanmış gibi gösterilir ve farklı boyutlarda geliştirilir. Bir çeşit post-kuma kültürü mü desek buna? Bir patron-uşak, ya da efendi-köle geleneği neredeyse. İki hayvan türünün, yani kadın ve erkek türünün temsilciliğinden başka bir yöne çekilmiş durumdadır tüketim toplumunun yarattığı kültürel evrim. İşte böyle böyle postmodernizm, globalizm gibi kavramları kullanarak, özgürlüğü de demokrasiyi de güzelce pazarlarken, hakikaten inandırıcı ama gerçekliği olmayan ve sıkıcı bir buz çağına tanık olduk. Emperyalizmin kulis kültürünün kuklalarına dönüştük, hopladık zıpladık, kaydık ve güldük de. Güzel bir reklam kadar inandırıcı her şey... Ama ne yazık ki inandırıcı olmaya çalışmakla gerçek arasında dünya kadar fark var.

Dünyanın maskesi

İşte o dünya, artık maskesini kaybetmiş, utançtan geberen, Amerika'nın zilli katil kültürünün, temizlenmeyen vicdanının karşısına çıkan yepyeni bir emperyalizm: Avrupa Birliği. E, ne olmuş ki? Tarih boyunca öyle olaylar olmamış mıydı zaten? Olmuştu da işte, insan tam içindeyken göremiyor ki! Sistemlerin oluşma mekanizmaları değil de, günlük hayatta çıplak gözle görünen yeni kuralları kabul etme kolaylığı şaşırtıyor beni. Bakkaldan süt alır gibi yeni bir milli kimlik alınıyor sanki. Dün Finli bir kızdım. Bugün ise 'imperiyum girl' olarak uyandım. Daha dün herkesin dudaklarında Coca Cola, Chevrolet ya da 'One Man Show' varken, bunlar artık tarihi vahşi kültürün imgelerine dönüşmüş, tükürük haline gelmişler neredeyse. Ve herkesin, o aynı dudaklarına, o yeni kelime yerleşmiş: 'Avrupa!' O katil, o zilli kültüründen güya utanç duyan, sözde daha demokrat, daha akıllı geçinen o emperyalist topluluk! Yani, kapitalist Amerikan emperyalizminin yavruları ve Avrupa Birliği, 'İkinci İmperium'un doğum sancısındadır şu an. Teker teker insanlar da, işte ben Susanna ya da Giovanni, artık aynı dili konuştuğumuzdan ya da aynı küçük toprağı ekip biçtiğimizden olacak, birbirimizi tanımıyoruz. Birdenbire farklı ortak yanlarımız oldu. Yeni bir üstünlük statüsü... Sevdiğimiz şeyler o kadar da önemli değil de, sevmediklerimizin benzemesi şart. Daha dün sevmemiz gereken Amerika'dan şimdi nefret etmeliyiz. Daha doğrusu herhangi Avrupalı olmayana yukarıdan bakmalıyız artık. Ama gözüne bakmayarak, ne kadar yüksekten olsa da alçakgönüllü görünecek şekilde. Çünkü 'ex-imperium' Amerika gibi besbelli gözüne baka baka sağ sol demeden, uslu olmayan toplumları öldürerek güç kazanan ilkel sistemin yerine, yeni doğmuş emperyalizm başka numaralar kullanarak milletleri ikna etmelidir. Oysa, en azından şimdi 'tolerans' göstererek, sömürü geleneğine dayanarak, sadece fakir ülkelerin kaynaklarını emerek yola çıkmayı tercih ediyor.

Yani şimdi daha demokratik bir şekilde sömürü ustalığı sergileme zamanı. Egemen Amerika'nın kaba tavırlarından daha nazik algılanan sistemlerdir bunlar ama halka sunulan tiyatro oyunu aynı. Salt yönetmen değişmiştir. Nerede kaldı o enternasyonal işçi hakları, dünya partisi gibi hayaller, gerçek Marksizm, eşitlik, sınıf kavgaları? Ta uzaklarda! Kaldığı yerde olduğu gibi duruyor. Salt merkez yer değiştirmiş, biraz da yöntemler medeniyetle örtülmüş, o kadar! Yalan güzelleştirilmiş. Bu yüzyılın püf noktası ise ahlaktır. Püritanizm tekrar parlatılmış. Ahlaki yollardan halkı uslandırmak, dinle olsun, evlilikle ya da 'eğitim'le. Modernleşmemiz budur işte; lunaparktan kiliseye geçiş!

Diyelim ki bu iş böyle, şimdi bu durum Türkiye için ne anlama geliyor, bir bakalım: İkinci cumhuriyetçilerden başka insanlar da ikinci emperyalizm dalgasında yer almak ister mi acaba? Yoksa tekrar toprağı ekmeyi ve kendi mallarını üretmeyi mi? Ya da bir dünya partisi kurup da bu dünyanın tüm emekçileri ile işbirliğini gerçekleştirmeyi mi? Olsa fena mı olur peki?

Bana kalırsa, ki kalmaz elbette, gereksiz geleneğe, Avrupa olsun, Türkiye olsun, gelişime faydalı olmayan faaliyetlere, sarılmak bir gericiliktir... Tutucu insan ya da sistem objektif olamaz, haksızlıkları da ayırt edemez. Yenilikler olsun. Kültürler karışsın. Yeter ki, emek harcayanlar harcanmasın.

Ben bazen güzel bir akşamüstü, düşüncelere daldığımda, Yunus Emre'nin sesi kaybolacak diye korkarım...

Marx hepinize kolaylık versin!

MELİH GÜNAY

Hollanda'da seçim bir şey çözer mi?

Siyasal sosyolojinin kabaca belirttiği gibi, "ülke ekonomilerinin kötüye gittiği zaman dilimlerinde, halklar yönetim biçimleri olarak daha milliyetçi, söylemleri ve politik idare biçimleri kitleleri hedef gösteren partileri tercih ede gelmişlerdir". (Sociologie, W.Ultee, W. Arts, H. Flap) Eğer insan kendi türünün düşün ve pratik tarihini 'aman boşver'ci bir tavırla balıklara yem etme gibi tercih hataları yapmasaydı, bırakın unutmayı, her gün daha da hatırlayarak bir daha bu tür seçimsel hatalar yapmazdı. Ancak ne yazık ki, tarih bu örneklerle dolup taşıyor. Her zaman en popüler ve en vah vah ettiğimizi hatırladığımızdan olsa gerek, Hitler'i ve onun partisini burada bir kez daha hatırlamak zorunda kalacağız.

Doğrusunu söylemek gerekirse, Avrupa'da biraz Avrupalaştırılmış, hümanist ve çevreci söylemlerle muhteviyatında illa da burjuvazinin söylemlerinin barındığı bir garip sosyo-liberal siyaseti var edildiğinden beri, artık işçi sınıfının söz hakkı güdükleştirildi ve sanki yöneten güruh refahı yoktan var etmiş gibi böbürlenen bir siyasi jargon geliştirdi. Bundan evvel gerçekleştirilen 2006 seçimlerinde Hollanda'da Sosyalist Parti (SP) biraz destek kazanmış gibi görünse de, yine de medya ve liberalizmin yancıları tarafından 'Stalinist kafaya sahip olmak'la, otorite güdümlü bir 'tek parti siyaseti' yürütmekle itham edildi. Oysa partinin seçimler öncesi verdiği sözler, ülkenin yeterince maddi zenginliği olduğu ve bu yakalanmış refah seviyesinin halka dönük daha olumlu kullanılabileceği yönündeydi. Ancak bu tarz bir siyasi söylem biçimi, kanımca daha sıcak ülkelerde ve kültüründe daha çok ortakçılık barındıran halklarda ses getirdiğinden, Hollanda gibi zaten bireyci yapılanmanın övüldüğü bir ülkede kolay eleştirilir bir söylemdi. Neyse, belki bu da başka bir yazının konusu olabilir.

2002 seçimlerinden sonra en fazla oy alarak seçilen J.P. Balkenende ve partisi Hıristiyan Demokrat Parti (CDA) neredeyse 40 yıllık bir siyasi hegamonyaya son veriyor ve İşçi Partisi'ni (PvdA) saf dışı bırakarak hükümet kurmakla görevlendiriliyordu. O seçimlerden bu yana Hollanda biri erken olmak üzere –ki aslında öncekiler ve 2010 seçimleri de planlamış tarihlerden bir kaç ay daha erkendi- 2010 genel seçimleriyle birlikte üçüncü genel seçimini görecek. Her seçim öncesi Balkenende ve koalisyonu çıkan siyasi bir sorun için verilen gensoru önergelerinde darbe alarak seçime gitmek zorunda kalmış olsalar dahi, yine de her seçimden zaferle ayrıldılar. Ve ilginçtir, 2003 seçimleri gerçekleşmeden öldürülen faşist politikacı P. Fortuyn'un yerini her seferinde doldurmayı başardılar, daha evvel yabancılar bakanı olarak atanan R. Verdonk ve son iki yıldır dünya çapında söylemleri eleştirilen ırkçı ve islam karşıtı, birçok ülkede boykot gören G. Wilders.

Doldurmak istedikleri boşluğu anlamakta zorluk çekmiyoruz. Kitlesel hedef göstererek, ceplerine indirdikleri paraların asıl sahibi olan işçi sınıfına saldıran yasal düzenlemeler ve kemer sıkma tedbirleriyle politika yaptıklarını öne süren bu asalak sürüsüne cevap verebilecek maalesef çok az sağ duyu sahibi çevre ve siyasal bilinç hakim Hollanda'da.

Koalisyonunu ilk defa (Balkenende I-II/2002-2003) kurar kurmaz hemen sosyal güvenlik, eğitim ve sağlık gibi alt gelirli çalışanı daha da zor durumda bırakan Balkenende'nin zihniyetinin de onlardan pek farkı yok. Sanki Hollanda teokratik bir anayasaya sahipmiş gibi, burada İslam inanışına mensup halka demediğini bırakmayan bu adam, aslında seçmenlerine değil, ceplerini daha da fazla doldurmak için sırada bekleyen kodaman yandaşlarına selam çakıyor. Göçmenleri çağıran, sonradan kalmalarına ortam hazırlayan, topluma entegre ve asimile eden/edemeyen sanki başkasıymış gibi pervasızca davranıyorlar. Yukarıdan inmeci ve durduk yerde her şeyi sanki tarihsel hiç bir boyutu yokmuş gibi açıklamalarını kimse yutmuyor. Sadece işini oluruna koyma çabası için halkın bilincini öyle bir yöne çekiyor ki, planlama ve istatistik enstitülerinin verdiği cari hazine açıklarının ve gittikçe artan işsizlik oranlarının sorumlusu bu hiç günahı olmayan yoksul kitleymiş gibi gösteriliyor. Adamın kendiyle barışık olmadığını da, bir analize gerek duymadan belirtmek isterim. Hollanda'nın güney bölgesinden geldiği için olsa gerek daha esmer olan, ailesinin seceresinde Endenozya halkından insanlar da bulunan bu insanlık düşmanı, siyah saçlarını sarıya boyayıp habire solaryum yanığıyla derisine garip renkler vererek daha da 'Hollandalılaşmaya' çalışıyor…

HOLLANDA'NIN TARİHSEL GELİŞİMİ...

Aslında 9 Haziran 2010'de Hollanda'da gerçekleşmesine karar verilen genel seçim öncesi, kısaca hangi politik partilerin hangi söylemlerle neler yaptığına, daha evvel de kısaca Hollandalıların tarihsel yönetim biçimlerine göz atmakta yarar var…

20. Yüzyıl başlarında hem ülkeyi ve sermayeyi yönetenler hem de yaşayış ve fikir farklılıkları sebebiyle başka yaşam biçimleri benimseyen halk toplulukları özellikle Hollanda ve Belçika'ya has bir yönetim biçimi geliştirdi (pillarisation) (Irwin, 1993). Bu biçimleri daha iyi anlamak adına Lübnan örneğini verebiliriz. Bu farklılaşmış toplulukların temsilcileri tarafından yönetilmek istemelerinin yanında, durum o kadar kabuklaşmış bir biçim almıştır ki, her grubun kendine ait sendika, yayım kurumu, politik partisi, gazetesi, okulu ve hatta eğitim biçimi vs. oluşmuştur. Kısaca dört farklı saflaşma adı altında bu grupları en net biçimde birbirlerinden ayırabiliriz: Katolik, protestan, sosyalist ve liberal.

II. Dünya savaşından sonra ülkenin yeniden inşasında bu gruplaşmalar çözülmüş ve saflaşmalar netliğini kaybetmiş gibi görünse de, hâlâ bugün dahi bu farklılaşmalardan doğan ve yukarıda örneklendirdiğimiz biçimlerin kurum ve kuruluşları ayaktadır; sadece tek bir farkla: İsteyen herkes artık istediği sendikaya üye olmakta veya istediği okulda eğitim görmekte daha serbesttir.

Şimdi ülkenin sosyal yapılanmasının getirdiği bu kaybolmuş gibi görünen gruplaşma halinin yanında artık azımsanmayacak bir farklı dil ve inanca mensup, başta Fas ve Türkiye gibi ülkelerden çağrıyla getirilmiş bir işçi sınıfı ve iltica veya ülkesinden zorla göç ettirilmek zorunda bırakılmış sığınmacı nüfus vardır. Bu kutuplaşma halini daha derin, daha içinden çıkılmaz hale getiren karmaşıklaşmış nüfusun yönetim biçimi de ona göre şekillenmiş gibi görünüyor.

Son olarak, yaklaşan seçimlerde hangi partinin kaç sandalye alacağına dair yapılan kamuoyu yoklamalarından çıkarılan sonuçları vererek, Wilders ve partisi hakkında neden bu kadar uzun yazdığımı netleştirmek isterim.

16 Nisan tarihli son anketlerde, Özgürlük Partisi (PvV) gibi çok nüktedan bir isme sahip olan G. Wilders'ın partisinin, 21 sandalye sayısı ile meclisteki gücünü epey bir katlayacağı öngörülüyor -şu anda 9 sandalyesi var.

Sosyalist Parti (SP) sağlık sorunları nedeniyle bir dahaki seçimlerde yer almayacağını bildiren, siyasi yaşamı içinde en görkemli zaferini 2006'da 25 sandalye kazanarak yapan J. Marijnissen'ın 2008 sonunda liderliğini bıraktığından beridir epey kan kaybetmiş gibi gözüküyor. Son dönemde söylemleri farklılaşmış ve legal siyasetin sularında habire yön değiştirerek işçi sınıfına önderlik edeceği yerde, eleştiri siyasetiyle muhalif kanat oluşturmuş bu partinin kökleri Hollanda'da kurulan ilk Marksist-Leninist Enstitü'ye kadar dayanır ki, zamanında ve popülaritesi varken Maoist bir çizgi izlediğini de biliyoruz. Tabii legal anlamda bunu başarabildiğini söylemek gülünç olurdu.

Aslında seçimlere girecek diğer partilerin kemikleşmiş oylarını yine alacağını, İşçi Partisi'ni de (PvdA) dahil ederek yine liberalizmin ve serbest piyasacı kafaların galibiyet elde edeceklerini öngörmek için Marksist olmaya gerek yok. Biraz Hollanda toplumunu bilmek biraz da parayı veren değil de, parası olanın düdüğü her daim öttürdüğünü biliyor olmak yeterli. Wilders da tıpkı bundan önceki kendi benzerleri gibi, ortak pazarı dahada içli dışlı olmuş bir dünyada artık gelişmişlik seviyelerinin 1960-1980 yılları arasındaki gibi uçurumlarla farklılaşmadığı bu 2000'li yıllarda, yabancıları ülkeden kibarca defedemediğinden olsa gerek, salyalar saçarak söylemleriyle korkutmaya çalışıyor. Havlayan köpek ısırmaz gibi bir yanılgıya düşmemek, sağduyuyu kaybetmemek gerek. Yaşam kavgası verip, ötekileştirilmeyi kabul eden ve köşelerinden daha fazla dayak yememek için çıkamayan gurbetçi insanları ve onların yaşamlarını anlamak yerine onlara dünyalarını daha da dar etmeye çalışan bu siyasete, öyle seçimle, sandıkla falan da cevap verilmez.

Önce şu soru cevaplandırılmalıdır:

Nasıl oluyor da Hollanda'da 1 Mayıslarda sadece çoğunlukla Türkiye kökenli, daha sonra neredeyse sadece ezilen halkların mensupları yürüyor ve ülkenin esas sahibi olan işçi sınıfı hemen hemen hiç sesini duyurmuyor? Üç dernek, bilmem kaç sivil toplum örgütü ve belki de tamamen halkından kopuk tek bir partiyle bir şey değiştirilebilir mi sizce?

Demek ki, mesele dünyada üreten ve çalışan sınıfın sorunudur, sadece Hollanda'nın değil!

HÜCRE günlükleri...

../../... Sesler

(...) Hücrede duyabileceğiniz herhangi bir ses için, kulaklarınız hep kirişte olur. Siz isteseniz de istemeseniz de...

Çoğu zaman gözünüzü kapatıp, duyabildiğiniz seslere bir anlam, hareket, kahraman yakıştırırsınız.

Bir gece, usulca uyandırdı bir ses beni. Yattığım yerde, pür dikkat ne olduğunu anlamaya çalıştım bir süre... Yanılıyor olmalıydım! Sese yüklediğim anlam doğru olamazdı! Ürpererek, tepeden tırnağa titreyerek fırladım yataktan. İki metreye üç metrelik hücremde, hiç bir gürültü çıkarmamaya çalışarak, sesi en iyi duyabileceğim yerde kımıltısızca bekledim.

Evet! Yanılmamışım!.. Ama olanaksız bu! Yaprakların rüzgârda birbirlerine sarmaş dolaş olurken çıkardıkları sesin ne işi var hücremde?! Gözlerimi yumup, nefes dahi almadan sesi yakalamaya çalıştım... Evet! Bu ses, bir ağacın dallarında, rüzgârla oynaşan yaprakların sesi.

Bu sesin, özenle inşa edilmiş, ses geçirmeyen F tipi cezaevinin kalın beton duvarları arasından, koridorun en dibindeki hücreme kadar nasıl gelmiş olduğu zerrece önemli değil. Gelmişti ve hücremin konuğu olmuştu... Rüzgârın nazlı nazlı salındırdığı dalların yaprakları bir şarkı söyler gibi birbirlerine dokunuyorlardı... Hücremdeydi özgürlük.

Gardiyan, mazgaldan kontrol ediyor yine! Aşağılık herif! Korkutup kaçıracaksın yaprakları! Kapat mazgalı! Kapat! (...)

../../... Çekiyoruz türkülerin tetiğini

(...) Geceleri uykularımı bölen şiddetli ağrıları, diş ağrısıdır deyip önemsememiştim önceleri.

Defalarca dilekçe verdikten sonra edinebildiğim antibiyotikler iyi gelmemiş, ağrılar gittikçe şiddetlenmişti. Revire çıkmak için onlarca kez dilekçe verdim yine.

Cezaevi doktorunun endişeli bir yüz ile hastaneye hemen sevk yazmasına şaşırmıştım. Oysa çok acil durumlarda hastaneye sevk verilirdi sadece; o da cezaevi yönetimi onaylarsa.

Gardiyanlara iş çıkarmıştım! Hastane gidiş gelişlerdeki dayak fasılları, tamamen soyarak arama istekleri... yıllardan beri her sevkte yaşadığım bir şeydi. Yine boyun eğmeyecektim. Tek fark, bunu ağzımın içindeki korkunç ağrıyla yapacak olmamdı. Ring aracının tel örgülü küçük penceresinden dışarıyı görebilmek bu durumun ikramiyesi sayılabilirdi!

Dayak ve arama faslından sonra ring arabasındaydım... Gökyüzü, ağaçlar, evler, evlerin balkonlarında oynayan çocuklar; ring arabasının küçük penceresinden, aracın hızına göre görünüp kayboluyor... Cocacola, HSBC bank, City bank, Mc Donalds devasa reklâm panoları, betonlar...

Yoldaşım düşüyor aklıma. F tipi cezaevine nakiller yapılırken, son ring yolculuğunda beraberdik. Yazın sıcağında, güneşin altında kavrulan ring arabasına otuz kişi balık istifi doldurulmuştuk.

Aracın içi kavruluyor, nefes alamıyor, sıcaktan bayginlık geçiriyorduk. Oysa topu topu dört saatlik yoldu gideceğimiz yol; ama dokuz saattir ringin içindeydik. Cezaevine varmamıza rağmen kapıları açmıyor, ring arabasının içinde sıcaktan, havasızlıktan, nemden bayginlık geçirenleri kızgın güneş altında saatlerce bekletiyorlardı.

En zor anlarda bile gülebilen, güldürebilen yoldaşım, dışarıda gölgede bekleyen jandarmaların da duyabileceği bir sesle bağırmıştı ansızın, "Soğuk su isteyen var mı? Soğuk su!" Jandarmalar ring aracının kapılarını alelacele açtılar, "Soğuk suyu nerden buldunuz lan!" Açılan kapıdan giren taze hava ile beraber bütün yoldaşlar öyle bir kahkaha patlattık ki, dayak eşliğinde hücrelere götürülene kadar kahkaha atıyorduk hâlâ...

Aklıma düşen yoldaşım, gelip oturuyor yanıma; gülümseyerek ellerimden tutuyor, takılıyor gene bana: "Bakıyorum tek başına püfür püfür oturuyorsun. Oh! Ne güzel! Biz görmeyeli koşullarınız düzelmiş! Hanımefendiye özel olarak tahsis edilmiş ring arabası!"

Gardiyan sopalarının kan oturttuğu yerlere merhem sürüyor yoldaşım. Türkülerin tetiğini çekiyoruz beraberce. Sesimiz, sığmıyor ring arabasına; puslu penceredeki telli camı parçalayıp şehre yayılıyor. Ringin arkasından bağırıyor jandarma, elindeki ağaç sopayı tellere vurarak, "Kes ulan! Sus!" Yoldaşım gülümsüyor; devam ediyoruz türkümüze. Jandarma, kafesli bölmenin kilidini açıp elindeki sopayla saldırıyor üzerime.

Yoldaşım üstüme kapanıyor; kulağıma fısıldıyor: "Sen türküne devam et yoldaş" (...)

../../... Tütüncüler

(...) Hücremdeyim...

Gözümün algılayabileceği görüntü mesafesi en fazla üç metre. Günde yüzlerce, binlerce kez baktığım aynı duvarlar, aynı tavan, aynı taban, aynı eşyalar...

Gittikçe tekrarlayan günler, hep yenilenen ve daha da büyüyen yalnızlık duygusu karşısında direncimi ayakta tutmaya çalışsam da, gittikçe yetmemeye başlıyor. Kapatıldığım bu hücrede, yoldaşlarım olmadan, direnme gücümün aşındığını hissediyorum.

Güç kazanmak için yoldaşlarımla yolculuklara çıkıyorum. Hücrem büyüyor o zaman. Beyazdan yeşile dönüşüyor donuk duvarlar. Özgürlüğümün kanatlarını bilincimden çıkarıp, kuşanıyorum; firar ediyorum hücremden...

Bir köy çalışmasındayız; yemyeşil bir dünya içinde kurulu, tütün üreticisi köylülerin yoksul evlerinin konuğuyuz yoldaşımla. Bir hafta sonra yapılacak tütün mitingine katılmaları için çağrı yaptığımız köylülerle bir aradayız hücremde.

Devletin tütüne maliyetinden daha az fiyat vermesinden yakınıyor bir köylü kadın. Bir diğeri buz gibi bir ayranı tutuştururken elime, "Hadi tütünü düşük fiyata satın alıyor, bari parasını altı ay sonra ödemese ya devlet. 'Param yok!' diyor koskoca devlet! Paran yoksa ağanın traktörleri için nasıl verdin onca krediyi."

Yatağımda bağdaş kuran genç köylü atılıyor, "Tüccar, tütüne peşin para veriyor ama o da devletten daha düşük fiyata alıyor. Sonra iki katına satıyor yabancı şirketlere."

Yaşlı bir kadın elime peynirli katmeri tutuşturuyor, "Ye hadi, ye benim kızım; köy köy dolaşmaktan dal gibi kalmışsın kız sen!" diyor ve ben yerken ekliyor: "Gübreye, geçen senenin banka faizine veriyoruz elimizdekini. Ee, yetmiyor ki! Bütün sene çalış didin, elinde iki kuruş bile kalmıyor. Sonra, Tefeci banka geliyor bir çanta dolusu parayla, isteyene bir dünya faizle para veriyor."

Yoldaşım katmerimden bir parça koparıp ağzına atarken gözleri ışıl ışıl, "Bu köyde de doyurdun kamını, hınzır! Bu köyün hepsi katılır tütün mitingine..." "Biliyorlar nasıl soyulduklarını; elbette gelecekler!" diyorum.

Mazgalın açılma sesiyle konuklarım dağılıyor. Gardiyan kontrol ediyor yine hücremi.

Ağzımın kenarında içtiğim ayranın bulaşığı ile elimdeki katmerden koca bir lokma ısırıp dik dik bakıyorum gardiyanın gözlerine. "Bu köy de gelecek tütün mitingine. Tüccar, tefeci, bankacı korksun artık," diyorum lokmamı çiğnerken. Şaşırıyor ve ürküyor gardiyan; telaşla kapatıyor mazgalı...

Yaşlı köylü kadının hazırladığı, mis gibi güneş kokan yatağıma uzanıyorum. Yarın diğer köylere gideceğiz yoldaşımla. Tütün mitingi yaman kalabalık olacak ha!

Hücre yenemiyor beni. Bugün de ben kazandım (...)

../../... Tebdil ve ilga

(...) Bugün beklenmedik bir gelişme oldu. Gardiyanlar beni hücremden alıp, doktorun yanına götürdüler. Genç doktor, başımızda dikilen gardiyandan, sesindeki üzüntüsünü gizlemeye çalışarak, "Ne yazık ki ağzınızdaki apse değilmiş... İlerlemiş bir kanser!" dediğinde, gardiyanın yüzündeki o yılışık gülümsemeyi yakaladım.

Hücreme geri getirildiğimde, uzunca bir süre dilimin ucuyla ağzımın içindeki kanser yarasına dokundum. Bir cephe daha açılmıştı şimdi bana karşı. Bedenimde oluşan hastalık, bana karşı bir silah olarak kullanılmaya çalışılacaktı şimdi. Savaştığım hücrelere bir de kanser hücresi eklenmişti.

Hastalık nasıl seyredecekti? Gardiyanın yılışık gülümsemesini görünce sormak istemedim genç doktora. "Ne yazık ki!" deyişindeki anlam; sanki durumumun çok kötü olduğu şeklindeydi. Ne kadar ömrüm kalmıştı? Acı çekerek mi ölecektim? Halsiz, güçsüz, bakıma muhtaç mı olacaktım. ...

Yoldaşım yetişiyor yine, konuk oluyor hücreme. Elimden tutup bir grev çadırına götürüyor beni; sıcacık çaylarımızı yudumluyoruz şimdi grev işçileri ile ya da bir süpermarketin kamyonunu kaçırıp, yiyecek paketlerini gecekondu mahallelerinde halka dağıtıyoruz. Soyguncu düzenin yasalarını bir güzel 'tebdil ve ilga' ediyoruz!

Bedenimde oluşan bu hastalığın onların elinde bana karşı kullanacakları bir silaha dönüşmesini engellemeliydim. Gece boyu bu hastalığa ait neler bildiğimi hatırlamaya çalıştım. Neyle karşı karşıya olduğumu bilmeliydim. Beni güçsüz düşürecek, günden güne beni eritecek bu hastalığa karşı direnmeliydim. Ölümümü isteyen düşmanla işbirliği halindeki bu hastalığı yenmeliydim!

Ama yenemeyebilirim de! Bu da bir olasılık! Hastalık günden güne, direnmeme karşın beni teslim alırsa... Beni teslim alacaksa da kanserin yüreğine korku salmalıyım!

Hücrenin demir kapısını yumrukladım. Mazgalı küfürlerle açtı gardiyan. "Revire çıkmak; doktoru görmek istiyorum!" diye bağırdım. Mazgalı kapatırken yılışıkça sırıttı gardiyan, "Geber! Ama önce dilekçe ver!"

Ölebilirim, ama ölene kadar sizi ölesiye yoracağım! (...)

../../... Yaşasın 'Adalet'

(...) Öğleden sonra hücremin kapısı her zamankinden değişik bir özenle açıldı. Kapının ağzından saygıyla yana çekilen gardiyanın ardında cezaevi müdürünü ve diğer iki kişiyi gördüm. Duruş ve tavırlarından cezaevinden olmadıkları belliydi.

"Beyler Adalet Bakanlığından," dedi cezaevi müdürü; yatağımda dizlerimi bükerek oturuyor olmamdan rahatsız bir ifade ile. Adalet Bakanlığından 'beyler', gözlerini devirerek hücremi inceliyorlardı. Önünü saygıyla iliklemiş ve koca göbeği üzerinde ellerini saygıyla kavuşturan cezaevi müdürü, başıyla beni işaret edip tanıttı, "Efendim, işte, hasta olan hükümlü..." ve duyamadığım bir şeyler daha geveledi 'beyler'in kulağına.

Avukat görüşünde öğrenecektim işin aslını. Benimle ilgili olarak gazetelerde bir kaç haber çıkarmayı başarmıştı arkadaşlar. Hükümetlerinin işkence ve kötü muameleye karşı duruşlarında eksik görmeyen Bakanlık, iki müfettişini araştırmak için göndermişti hücreme! Ne soylu bir davranış!

Ee! Buyurun 'beyler', araştırın bakalım! Benimle ilgili ne öğrenmek istiyorsanız size yardımcı olmaya hazırım. İsterseniz en baştan başlayalım. Bir gece yarısı yoldan apar topar polis arabasına bindirilmem, sonrasında şubeye getirilmem ve orada üç ay boyunca gördüğüm işkenceleri anlatmamı ister misiniz? Yo Hayır! Şu ütülü takım elbise ve lale desenli kravatınızın altına giydiğiniz yavruağzı renkli gömleğinize yaraşmaz anlatacaklarım, ağır kalabilir! Saatlerce falakaya çekildikten sonra iltihap ve kan pıhtısıyla şişen ayak tabanlarımı, işkenceciler, kangren olmasın diye paslı jiletle özenle yararlarken, fışkıran kan ve irinden kirlenebilir gömlekleriniz.

O zaman size son cezaevi operasyonunuzu anlatabilirim. Gerçi sizler en az benim kadar iyi biliyorsunuz o operasyonu. Dilerseniz, hani o, bizlerin üzerinde kullandığınız gaz bombalarını solumanın nasıl bir şey olduğunu ya da teninize değen gazın elbiseyi yakmadan bedenimizi nasıl yaktığını, derilerin soyularak nasıl sarkıp, sallandığını anlatabilirim. Ha? Ne dersiniz? Ama siz buradan devlet erkânı ile yemek yemeye gidersiniz şimdi. Bu anlatacaklarım yemekte aklınıza geliverirse, birbirinizin üzerine kusabilirsiniz! Dinlemek istemezsiniz yemek öncesi bu hikayeyi.

Üç gün sonra hücremin kapısı açılıyor ve hastaneye tekrar götürülüyorum. Muayeneler ve testlerden sonra ameliyat olmama karar veriliyor. Ne kadar da iyisiniz! Peh! Yaşasın Adalet!(...)

../../.Toz şekerli bir dilim ekmek

(...) Mahkûm koğuşunun ücra hücresinde, ayağımdan yatağa zincirlenmiş geçirdiğim günlerden sonra 'cennet' hücreme geri getiriliyorum... Tuhaf! Sanki dün de bu hücredeydim. Hastane günlerim sanki çok geride kalmış kısacık bir an gibi. Aynı duvarlar, aynı tavan, aynı döşeme her şey aynı. Yalnızlık ile mücadelem yeniden 'merhaba' demişti bana.

Bir süre her şey eski seyrinde gitti hücremde. Ta ki! Hastalığım yeniden nüksedene kadar. Bu sefer boynumda bir şişlik! İçimdeki hücre yeniden canlanmıştı.

Hastalığımın tekrar nüksettiğini anladığım gün yeni bir mücadele öncesi, hücremde, 'gece' düzenlemeye karar verdim. Evet! Cezaevi koğuşlarında yoldaşlarımla beraber yaptığımız gibi. Birini uğurlarken ya da dışarıdan sevinçli bir haber geldiğinde düzenlediğimiz bir moral gecesi gibi.

Sevdiğim türküleri, marşları söyleyecek, akşam yemeğinden ayırdığım bir dilim ekmeğe toz şeker serpip tatlımı yiyecektim.

Yoldaşlarım! Bu gece kutlama için gelir misiniz hücreme? Hem, tatlı da var...

Operasyondan önceki gün son eğlencemizi düzenlemiştik cezaevinde. Neyi kutluyorduk sahi? Ya bir tahliyeyi, ya da dışarıdaki yoldaşlarımızın bir başarısını.

Sabaha karşı duyduğumuz o seslerle uyanmıştık! Cam kırılma ve içeriye atılan gaz bombasının sesi! Fıssssss! Gaz, koğuşu dolduramadan dışarıya savurmuştuk ilk bombayı. Koğuşun pencerelerinden; çatıda dolaşan ağır silahlı, kar maskeli özel timleri görebiliyorduk.

Bir megafondan yayılan mekanik bir ses, "Teslim olun!" Bir süre sessizlik hâkim oldu koğuşa. En genç yoldaşımız, tıslayarak içinde tuttuğu kahkahayı bırakırken seslendi çatıdaki askerlere, "Hey çatıdaki Rambo'lar. Yanlış yere gelmiş olmayasınız. Zaten bizi tutsak ettiğiniz cezaevinde değil miyiz? Zaten elinizdeyiz ya!" Bütün koğuş kahkahalarla gülüyordu.

Bu saldırıyı bekliyorduk! Bizleri birbirimizden ayırıp, F tipi cezaevlerinde hücrelere koyma planlarına karşı başlattığımız açlık grevi, ölüm orucuna dönmüştü. Önceki direnişlerimiz gibi, sonuç alana kadar ölüm orucu direnişini sürdüreceğimizi biliyorlardı. Panik ve telaşları bu yüzdendi.

Günler, aylar öncesinden hazırlanmış oldukları belliydi. Hücrelere bölünmüş 'modem' cezaevlerinin reklâmları yer alıyordu haberlerde. 'Modern mimari' ile yapılmış lüks cezaevlerini tanıtıyorlardı 'kamuoyuna.' Batılı dostları da bu cezaevlerini kullanıyormuş. Eh! Bizi de ehlileştirecek bu lüks hücreleri kabul etmeliydik!

Çatılardan sıkılan kurşunların sesleri ile birbirimizin üzerine kapandık. Bu seslere daha sonra, betonu ısrarla delen büyük matkapların sesi eşlik etmeye başladı. Onlarca gaz bombası yağıyordu koğuş pencerelerinden içeri. Bir kısmını geri atıyorduk; bir kısmını da ıslak havlularla, bulabildiğiz bezlerle, giysilerimizle örtmeye çalışıyorduk. Koğuş kapısının açılan mazgallarından uzanan namlulardan sıkılan kurşunlar vınlıyordu üzerimizde.

Soluk almakta oldukça zorlanan ölüm orucundaki yoldaşlarımızı daha rahat soluk alabilecekleri pencere yanına çekiyorduk.

Çatıdan açtıkları deliklerden sinir gazı atmaya başladılar üzerimize. Soluduğunuzda sinir sisteminizi altüst eder bu gaz. İstemsiz hareketlerde bulunur, yerlerde çırpınır, istemsizce çığlıklar atarsınız soluduğunuzda.

Nasıl buluş ama! Yaşasın 'bilim'!. Son operasyon, kara bilimin son icadı olan başka bir gaz ile tanıştırdı bizi.

Siyah sarı bir gazı, açtıkları deliklerden hortumlarla koğuş içine verdiler. Yakıcı bir gaz! Değdiği yeri, ama sadece ve sadece derinizi, etinizi kızgın bir alev topuna değmiş gibi yakan bir gaz. Elbiseleriniz, saçınız yanmıyor; deriniz yanıyor, soyularak sarkıyor. Soluduğunuzda; ağzınız, nefes borunuz, ciğerleriniz ateş değmişçesine kavruluyor.

Ve kuru, mekanik, metalik bir ses, "Teslim olun!"...

Biz hiç teslim olmadık ki! (...)

../../... Bugün günlerden ne?

(...) Günden güne halsizleştiğimi ve çok çabuk yorulduğumu hissediyorum. Beni saran uyuşuklukla, yatağımda geçiriyorum günün çoğunu. Uyku, hücremin sessizliği ile birleşip teslim alıyor beni.

Tuhaf mı? Hücrede ki sağlıklı günlerimi, revirden hücreme getirilirken yediğim dayakları özlüyorum. Hiç değilse direnecek kadar sağlıklıydım. Şimdiyse ayaklarım, zayıf bedenimi taşımakta zorlanıyor.

Bir kaç gün sonra beni hastaneye götürdüler. Cezaevinin bulunduğu şehrin adli tıp kurumunun hakkımda yazdığı raporu avukatım müjdeledi bana, "Hükümlünün hastalığı nedeniyle mahkûm koğuşunda tedavisinin mümkün olmadığı ve cezasının ertelenmesi gerektiği" yönünde rapor yazmışlar. Rapor kabul edilirse geçici tahliye demekti bu!

O gece değişik duygular içinde dönüp durdum yatağımda. İyileşene kadar serbest bırakılacaktım yani, öyle mi? Hastalığımın tedavisinin daha iyi koşullarda yapılması gerektiği için yasalar bu hakkı tanıyormuş!

Babam, alıp eve götürecekti beni. Yer evimizde, pencerenin önündeki sedire yatıracaktı beni. İstersem pencereyi açabilecektim; rüzgârı alacaktım içeriye. Ağaçları ve gökyüzünü seyredebilecektim. Bir saksıda fesleğen bile yetiştirebilirdim; canımın istediği an sürüp avucumu yapraklarına, canım kokusunu içime çekip dağ fesleğenlerini anımsayacaktım. İyileşebilirsem yoldaşlarıma, kavgaya yeniden kavuşabilecektim.

Sabahı zor ettim. Ama daha dinç, daha sağlıklı hissediyordum kendimi. Bu hücreden ve hastane koğuşundaki hücreden kurtulacaktım. Parçalanacaktı hücreler.

Avukatım, adli tıp belgesinin savcılığa gönderildiğini, en geç yedi gün içinde savcılığın yanıtlaması gerektiğini söylemişti.

Bugün günlerden ne? (...)

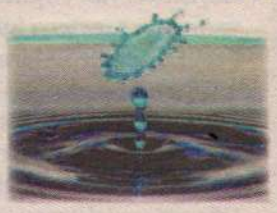
../../... Kavgadan uzak

(...) Boynumdaki tümör için ameliyat olmam gerektiği söylendi hastanede; sonra da mahkûm koğuşunda yer olmadığı için beni cezaevimdeki hücreme geri gönderdiler. Kırk gün bekletip, sonra hastaneye geri getirip ameliyata aldılar.

Yo! Hayır! Savcılığa gönderilen, sağlık durumum gereği infazın ertelenmesi ve daha iyi koşullarda tedavi olmam gerektiği yönündeki resmi raporu dikkate almadı bakanlık.

Yorulmamı, direncimin düşmesini istiyorlar. Benim üzerimden yoldaşlarıma güç gösterisi yapıyorlar.

Hücremden tedavi servisine götürülürken; yakınlarımı, arkadaşlarımı görmeyeyim diye jandarmalar etrafımda etten bir duvar örüyorlar. Etten bir hücre!

Sadece sıvıyla beslenebiliyorum şimdi. Yakında kemoterapiye başlanacak. Halsizim...

Ölüm! Bu hiç düşünmediğim bir şey değildi ki. Yoksullardan, ezilenlerden yana mücadelemizde, hemen bir adım önümüzde değil miydi ölüm? Ölümden değil kavgadan uzak kalmak korkum.

Yoldaşım düşüyor aklıma; apansız konukluğu ile geliyor hücreme. Ellerimden tutuyor. Rahat konuşamadığımı biliyor. "Olsun," der gibi gülümsüyor... Gece sessiz... Hücremin önünde jandarmalar. Hastane önünde yakınlarım ve arkadaşlarım. Bir ambulans sesi bozmaya çalışsa da bu sessizliği, beceremiyor.

Güçlükle doğruluyorum yoldaşımın yardımıyla. Arkama bir yastık koyuyor. "Yorma kendini, konuşma," diyor yoldaşım. Ellerini kavrıyorum; yoldaşımın gözlerinden bir damla yaş düşüyor elime. "Hani hiç ağlamazdın sen. Hani 'devrim' günü için saklıyordun gözyaşlarını"

"Hadi! Bana su damlasını anlat, hani sel olmak isteyen"(...)

../../... Duyuyor musun?

Bir su damlası...

Boranlar, fırtınalar içerisinde, kızgın güneş altında sele kavuşma isteğiyle çırpınıp durur su damlası. Kızgın güneş altında, buz ayazlarda, fırtınalarda... Bir sel gibi atan yüreğinde sele kavuşma isteği yanar durur. İnce ince, sızım sızım akmak ister. Sonra, dere olmak, ırmak olmak; giderek çoğalmak. Bentleri, köhnemiş çürümüş taş bentleri yıkarak akmak.

Doğa, yamandır ama dosttur! Yalımlanır bir top ateş dağların lacivert kayalarında! Bulutlar öper dağları. Maviş gebe bulutlar dolanır sarp, lacivert doruklarda. Bırakır umutlarını duman tütmez gerilla ateşlerine. Gönenir dağ damlalarla; gönenir ovalar, bozkırlar, şehirler.

İnce ince, sızım sızım akar karanlıkta damlalar, çoğalır;"Su damlasıyım ben! Selin özüyüm! Selin ta ki kendisiyim!"

Bilir su damlası, sel, yaman mı yaman, aman vermeyen taşkın olacak. Dağlarda kardelenlerin yuvası bir çığ olacak! Taşarak ovalardan, tepelerden, dağlardan! Katarak serin pınarları, büyüyerek, yıkarak bentleri; dağılacak ovalara, bozkırlara...

Damlalar! Damlalar!..

Çağıllaşıyorlar bir araya gelip...

Damlalar!..

Duyuyor musun?

‘Kar makinesi’nin 25. YILI

Bugün karşılıklı oturup 25. Yılını konuştuğumuz sadece müzik grubu değil bir gelenek haline gelen, kuşaklar yetiştiren, istisnasız hemen herkesin, devrimcilerin saygı duyduğu, sanatı hem sanat hem toplum için yapan bir ekibin temsilcilerisiniz. Çünkü bütün bir *Grup Yorum*’u biraraya getirmek hiç de kolay değil. Hâlâ tutuklu, yurt dışına sürgün edilmişler var ve kuşkusuz bu büyük ekibe katılacaklar var. Peki, *Grup Yorum* dünü, bugünü ve belki de en çok konuşmamız gereken yarınını nasıl değerlendiriyor?

İbrahim Gökçek: *Grup Yorum*’un çıkış dönemine ve çıkma amacına bakmak gerekiyor. Çıktığı dönem 1985. 12 Eylül 1980 darbesinin üzerinden geçen 5 yıl tek bir yaprağın kıpırdamadığı, bütün ümitlerin yok olduğu bir dönem. Ve bu dönemde kültür, sanat alanında yeni bir başlangıcın temelleri atılıyor. *Grup Yorum*’un kuruluş çalışmaları bir tiyatro oyununda başlıyor. Müzikal olarak yeni birşeyler yaratabilmek amacıyla ortaya çıkıyor.

Ali Papur: Mesela o zamanlar arabesk müzik vardır bunlar dayatılmıştır. *Grup Yorum* bu kültürün karşısında yer almıştır. Halkın kültürünün iyi yanlarını, güzel yanlarını geliştirip onu devrimci bir niteliğe büründürüp yeniden halka sunuyor. Bugün ‘baskı yok ya da az’ deniliyor ya, yanlış. Baskının şekli değişti sadece. Eskiden gözaltı vardı, tutuklama vardı. Açık şekilde yapıyorlardı. Bugün bunu gizli şekilde yapıyorlar. Örneğin iki yıl önce Edirne’de konser yapmak için salon bulamadık. Biz salon tutuyoruz, polis bizden sonra gidip salon sahibini tehdit ediyor, sözleşme yapmana rağmen adam vazgeçiyor. Yine bir elemanımız, Muharrem Cengiz Trabzon hapishanesinde 1 yıldır tutuklu. Tanık olarak gitti sanık olarak tutuklandı. Söylemek istediğim baskı hâlâ var ve demokrasicilik oyunu oynuyorlar.

Cihan Keşkek: Pir Sultan’lardan Ruhi Su’lara taşınan bir geleneği, Ruhi Su’lardan bu günlere taşımaya çalışıyoruz. Bu büyük bir tarih aslında. Bunun içinde aşıklık geleneği var, dünyanın çeşitli yerel motifleri var, halkların ezgileri var, enternasyonal bir anlayış var. *Grup Yorum* ilk kurulduğunda Latin Amerika’daki devrimci gruplardan devrimci damarlardan beslenmesi gibi.

Grup Yorum ilk kurulduğu dönemde farklı çizgilerde mücadele yürüten, farklı siyasetlerden insanlardan mı oluşuyordu?

İbrahim Gökçek: İlk oluştuğu andan itibaren düşünce anlamıyla değerler anlamıyla hepsinin ortaklaştığı bir fikir var. Baskıların yoğun olduğu bir dönemde ezilenlerin müziğini yapmak hedefiyle mütevazı bir çalışmayla yola çıkmıştı. Çıkış noktasında bile ortaklığı yakalamış bir gruptur. Ortak bir değer, ortak bir kültür, ortak bir düşünce olması gerekiyor, bu da sosyalizm çizgisinde devrimci müzik yapmaktır. *Yorum*’un elbette bir siyasi düşüncesi var ve biz örgütlü sanatçıyı savunan ve bunda ısrar eden bir müzik grubuyuz.

Protest müzik yapan solda duran müzisyenlerin örgütlü duruş sergileyen sanatçılara karşı eleştirileri var. Örgütlü mücadele vermenin sanatçıyı kısıtladığına, özgür üretemediklerine dair...

Cihan Keşkek: Örgütlü yaşam sanatçıya, hiçbir şirketin, hiçbir ticari kurumun, hiçbir ortaklığın sağlayamayacağı zenginliği sunuyor. Ufkunu genişletiyor, özgürleştiriyor. Çünkü örgüt denen şey kollektif denen yapıdır. Örgütlü yaşamın kazandırdığından, kollektifliğin kazandırdığından daha iyi bir kazanımı başka bir alanda görmedik biz. Estetik kaygılar ve içerik iyi harmanlandığı için şarkılarımız halkın gönlünde yer etmiştir. Her şarkıda en iyi başarıyı yakaladığımızı iddia etmiyoruz ama elimizden gelenin en iyisini yapmaya çalışıyoruz ve bu eserler halk tarafından benimseniyor. Tek işimiz slogan atmak olsaydı, bugün *Grup Yorum*’u nostaljik olarak anmak gerekirdi. Ama bugün halkın belleğinde *Grup Yorum* ezgileri dolaşıyor. Dolayısıyla yapılan eleştiriler yanlış. Örgütlü yaşam bireyin üretimini yok saymaz. Tam tersine bireyin üretimini üst düzeylere çekmeyi sağlar. On kişi aynı anda bir şiir yazmaz zaten.

Selma Altın: Bu eski bir tartışma. Biz örgütlü olmanın verdiği bir başka gücü savunuyoruz. O kadar büyük bir konu zenginliğiyle iç içeyiz ki biz, yetişememek gibi bir durum söz konusu. Bunların hangisini koyalım, hangisini işleyelim, hangisi daha acil kaygısına kapılıyoruz. *Baş Eğmeden* albümüne 60 şarkıyla girdik. Bunların içinde onlarca konu var. Artık bir yerden sonra kimisi düzenlemeyle eleniyor, daha sonra karşımıza şu geliyor: 25 şarkı var. 25 ayrı konu ve hepsi bizce acil, hepsi ifade edilmesi, anlatılması gereken konular. Geriye 15 şarkı kalıyor ama elimizde 25 konu var. Bunların kimileri bireyseldir, bireysel duygularla yansır ama zaten bunu reddetmiyoruz biz.

Caner Bozkurt: Örgütlülük güçtür, zenginliktir. Bizim kollektif çalışma içerisinde onlarca gözümüz oluyor. Sadece eylemlerde, konserlerde bir araya gelmiyoruz insanlarla. Biz onlarla birlikte yaşıyoruz. O acıları çok çok fazla hissediyoruz. Sevinçleri daha fazla paylaşıyoruz. Yani örgütsüz sanatçıdan çok daha fazla avantajlıyız bu konuda. Üretime döktükten sonra beraber işleyebilmek. Yani örgütlü sanatçı olmanın ne kattığına ne götürdüğüne dair verilebilecek tek cevap budur. Olabildiğince zenginleştiriyor. Yaratıcılığını artıyor.

Devrimci sanatçının üretim sürecinde mücadelenin seyrinin yüksek–düşük oluşunun etkileri neler? Bugün için eskiye oranla üretim süreçlerinde bir tıkanma yaşadığınızı düşünüyor musunuz?

İbrahim Gökçek: *Yorum* da ülkenin koşullarından mücadelenin iniş çıkışlarından etkilenmiştir. Bu ülkede ne yaşanıyorsa onu anlatıyorsunuz. 90’lı yıllarda müthiş bir baskı vardı, insanlar sokaklarda katlediliyor, tutuklanıyordu. Diğer taraftan askeri cuntanın korkuları atılıyor, devrimci hareket atılım yapıyordu. *Yorum* bunları anlattı. Şimdi ise müzikal olarak bir gelişim var. *Yorum*’un 90’lardaki müzikal yapısı ile bugünkü müzikal yapısı arasında farklar var. Müzik ilerliyor insanların müzik kulağı gelişiyor. Kullanılan enstrümanlar değişiyor..

‘Eski’ daha mı iyiydi?

Haklı olabilirsiniz ancak *Yorum*’un eski albümleri daha fazla özleniyor. Sadece müzikal açıdan söylersek mesela kullanılan enstrümanlardan davulun yerini bateri alamıyor...

İbrahim Gökçek: Farklı değerlendirmelere açık bir mesele bu. Konserde ilk albümlerden bir şarkı okuduğumuzda büyük sayıdaki genç dinleyici, “Yeni besteniz mi?” diye soruyor. Daha çok yeni şarkıları tanıyor. Bugünü yaşıyor çünkü. Yani kuşaklar değişiyor, duygular değişiyor, beğeniler değişiyor. *Grup Yorum* çok sesliliği esas alıyor. İlk çıkardığımız albümlerde davulun bile olmadığı şarkılar var. Sadece gitar ve bağlama ile yapılan şarkılar var. Ama orada kalmamalıyız. Müzik de canlı bir organizma gibidir, sürekli gelişir, büyür, değişir. Biz de bir duyguyu en iyi anlatacağımızı düşündüğümüz biçimi deniyoruz.

Caner Bozkurt: *Grup Yorum*’u tanımlayan en genel tanımlamalardan bir tanesi ‘kar makinesi’dir. Kar yolu açmak demek de şudur: İnsanların değişen müzik kulağına bir şeyler daha katmak, bir adım ileriye götürmektir. 90’lı yılların sonlarına doğru *Grup Yorum* enstrüman çeşitliliğine gitti. Armonisini biraz daha zenginleştirdi. Biraz daha yaylılara yöneldi, alt yapıyı çeşitlendirdi. Hem kulaklarda hem insanların yüreklerinde tutunmak

için bu gelişimi kat etmek zorundayız. İnsanların müzik kulakları, müzik deneyimleri gelişiyor. Hem bunu takip etmek, yakalamak hem de önünü açmak gerekiyor. 1970'lerde bizim ozanlarımız sadece bağlama ile kaset doldurur, gönülleri fethederlerdi, ama şimdi bu yetmiyor. Önce bunlara gitar eşlik etti, şimdi o da yetmiyor. Devamlı bir adımı ileri...

Cihan Keşkek: Bir kuşak eski albümlerden beslendi. O duyguları, o dönemde kalmış duygularla yorumluyorlardı. Ancak bugün mücadeleye ilişkin güçlü duygular hissetmiyorlar, o nedenle bu dönemde yapılan şarkılar yankısını bulamıyor. Geçmişte mücadelenin içinde bulundukları dönemde dinledikleri, şarkılar onlara çok daha farklı şeyler anlatabiliyor. Yeni nesil eski nesil kuşaklar, mücadelenin içinde oluş ya da uzak oluş, hepsi birer etken aslında. Yani ülke meselelerinden bağımsız değil *Yorum* meselesi.

Bir ilk...

Pek çok müzik topluluğu sizin tarzınızı benimseyerek müzik yapıyor. Fakat bir tane daha *Grup Yorum* çıkmadı bunun nedeni nedir sizce?

Selma Altın: *Yorum* bu yola çıktığında ilkti. Arkasından başka gruplar çıktı. Ama bu zamana kadar gelebilen, yani ismiyle değil de var olduğu çizgisiyle devam edebilen çok az grup var. Politik anlamda diyebilirim ki o günkü çıkışını ve çizgisini koruyabilen çok az grup var.

Peki sizce nedeni ne?

İbrahim Gökçek: En başta örgütlü bir müzik grubuyuz. İsimsiz ve resimsiz olarak yolumuza devam ediyoruz. Bir kişiye bağlı değiliz, kendi içinde bir okul olan ve elemanlarını yetiştiren bir müzik grubuyuz. *Grup Yorum*'un çizgileri var, ilkeleri var ve 25 yıldır ısrarla bunlardan vazgeçmiyor, taviz vermiyor. Bir sorun varsa orada mutlaka çözüm vardır. *Grup Yorum* çöze çöze ilkelerini yerine getirerek bugünlere gelebilmiştir. Müziğin sorunlarına kafa yoruyoruz, ve olduğumuz yerde saymıyoruz. Eğer sadece sloganların altına fon müziği yapan bir grup olsaydık bugün Harbiye konserlerinde binlerce kişiye seslenemezdik, İnönü Stadyumu'nda konser yapmaya cüret edemezdik.

Selma Altın: Ülkemizde esen rüzgarla birlikte hareket etmek gibi bir şey var. Bir dönem devrimci dalganın daha da yükseldiği dönemlerde, sanatçıların eylemi çok daha bu yönde olurken şimdilerde Amerika'nın peşinden koşmak, Avrupa Birliği hevesi var, açılım dalgası var. Rüzgarın seyrine göre sanatçılık da aydınlık da o yönde dalgalanıyor. Örgütlülük şöyle bir bakış açısı kazandırıyor. Önemli olan

sanatçının tavrıdır, ilkelerinden taviz vermeden devam edebilmelidir. Diğer grupları da eleştirmemizin nedeni bu.

Şarkıcıların, türkücülerin ve aslında oraya hiç yakışmayan sanatçıların açılım görüşmelerine katılımları için ne düşünüyorsunuz?

Cihan Keşkek: Açılım meselesinin kendisine inanmıyoruz. **RED**'de okuduğumuz bazı yazılar var bu meselelere ilişkin. O yazıları takip ediyoruz. Emperyalizme göbekten bağlı olan devletin politikası. Amerikan emperyalizminin politikalarını uygulamaya çalışıyorlar. Sanatçıların, aydınların bu politikaya alet olmaması gerekir. "AKP'den yana mı, ordudan yana mı?" diye halkı ve sanatçıları tercihe zorluyorlar. İkisi de yanlış. Sınıf bakış açısıyla bakmadıkları için iktidarın politikalarına alet oluyorlar. Ülkeye demokrasi geldi demek adına yapılıyor bunlar. Öte yandan temel muhalif damarlara karşı ise çok keskin savaşlar var. Kürt sorununun gerçek savunucularına karşı temelden savaş yürütülüyor. Ya da Alevi kesimler için dışlama, yok sayma var. Aynı durum yine devrimcilere yönelik. Hapishanelere tık, işkence yap, katlet, hak hukuk tanıma Avrupa Birliği yasaları deyip bir sürü yasa sayıyorlar ama bunların hiçbiri bu saydığımız kesimlerin yanından geçmiyor. Çocuklar öldürüyorlar, Romanlara linç girişimleri sürüyor. Muhaliflerin durumu ortada. Devletin temel yapısından bağımsız değil bunlar ve bu politikaların nereye dayandığını iyi bilmeliyiz. Düşmanı iyi tanıyabilmek için. Çünkü onlar bizi iyi biliyor. Öbürü de soldan bahsediyor güya ama öbürüne kapılar sonuna kadar açık. İnsanlar bunun farkına varmalı, ki biz insanların bunları algılayabildiklerini düşünüyoruz. Bütün dünya genelinde algı düzeyinin ilerlediğini düşünüyoruz. En genel anlamıyla bir sol damarın filizlendiğini düşünüyorum. Polise, devlete, baskıcı rejime, ırkçılığa karşı yeni yeni gelişen bir şeyler var diye düşünüyorum. Mesela örgütlenmeler, organizasyonlar. Son 10 yıldır uluslararası eylemler kitlesel yapılmaya başladı. G8 zirveleri, NATO eylemleri, savaş karşıtı gösteriler, gibi..

Dev 25. Yıl konseri

25. Yıl konser organizasyonunuz ne durumda? Nasıl bir orkestrayla çıkacaksınız?

Caner Bozkurt: Gayet yoğun geçiyor, çok az bir süre kaldı. Tanıtımlar başladı devam ediyor. Bilet satışlarımız başladı. Hedefimiz 30 bin ve üzeri.

Selma Altın: Konserimizin adı *25 Yıl Hiç Durmadan*. Hiç kimseye nasip olmayan 25 yıllık tarihi 25 yılın sonunda böyle bir konserle taçlandırmayı istiyoruz. Ülkenin dört bir yanında etkinlikler başladı. İçeriği iyi doldurmak istiyoruz. Hiç yapmadığımız bir şeyi yapacağız senfonik bir konser vereceğiz. Orhan Şallıel yönetiminde *İstanbul Senfonic Project* Orkestrası bizimle olacak.Yaklaşık 60 kişilik bir senfoni ekstrası olacak. Bizimle birlikte yaklaşık 85 kişi sahnede olacak. Repertuar aşaması çok sancılıydı. Çok değişik kaygılar oldu. Bazı şarkılar *Yorum* deyince olmazsa olmaz. Bazı şarkılar ise senfonik olacağı için olmazsa olmaz diyoruz. Yaklaşık 30 şarkıya kadar indirebildik.

Caner Bozkurt: Bazı şarkıları çıkarmak zorunda kaldık. Boynumuz bükük kaldı.

Konserde yer alacak sanatçılar kimler? *Yorum*'un eski elemanlarından katılacaklar var mı?

Selma Altın: *Yorum*'un ifade ettiği şey 25 yıllık basit bir tarih değildir. Bu ülkenin mücadele tarihinin ifadesidir. *Yorum*'la başlamadı bu ülkede devrimci müzik. Biz bayrağı devralanlarız. Pir Sultanlar'dan, Dadaloğlu'na, Köroğlu'na.... Ruhi Su'dan, İhsaniye, Mahsuniye... Onlar yanımızda olacaklar... Yorumcu olmayıp bizimle birlikte yanyana duran, albümlerimize sesini katmış olan arkadaşlarımız var onlarla olacağız yine. Nejat Yavaşoğulları, Suavi, Yasemin Göksu, Tuncel Kurtiz... Eski Yorumcular için ise bir zamanlar yorumcu olmalarının elbette bir değeri var bizim için. Ama böyle bir çağrımız olmadı. Bugün bizim için önemli bir konser bu. Hayati önemdeki noktalarda buluşamıyorsak, ki bir çok platform var yanyana gelebileceğimiz, oralarda buluşamıyorsak bu arkadaşlarla 25. yılda bir konserde buluşmak sadece nostalji yapmak olur. Bunu istemiyoruz.

İbrahim Gökçek: Bütün Türkiye'de araçlar kaldırmaya çalışacağız. Zaten istanbul'un heryerinde araç kaldırılacak. Yurtdışından tatillerini konsere göre ayarlayanlar var...

AYŞE PINAR

DÜŞBAZ ve 'güzel günler'

Biri albümün adı, diğeri müzik grubunun. Bilinçli mi seçtiler bunu bilinmez ama birbirine çok uymuş. Çünkü kimse kötü şeylere dair düş kurmaz, düşler 'güzel günler'e dair kurulur.

Düşbaz müzik grubu, sadece albümlerine verdikleri *Güzel Günler* ismiyle değil, tüm şarkılarıyla, ezgi ve düzenlemeleriyle de güzel günlerin müjdesini veriyor gibi.

Albüm kapağındaki yazıda her ne kadar, "Bütün sözcükler tükendi, bütün notalar çalındı" diyerek kısırlık ve üretimsizliğe işaret etseler de, kendi duruş ve üretimleriyle Türkiye'de müzik adına da güzel şeyleri vaat ediyorlar doğrusu.

Düşbaz'ın kuruluşu, çalışmaları ve albümünü çıkarması toplamda iki yıllık bir sürece yayılmış. Albümleri, geçtiğimiz Haziran ayında yayınlanmış. Albümde 16 şarkı bulunuyor. İlk dikkat çeken şey ise, genelde sanatın piyasa kaygılarına kurban verildiği bir dönemde hakim olan tek şarkının sürüklediği albümlerden oldukça farklı bir yerde duruyor olması. Genelde, beğenileceği düşünülen tek bir şarkıyı pazarlamak için bir albüm yapılır ve o tek şarkının dışındaki şarkıların işlevi, cd'de yer doldurmaktır. Oysa *Düşbaz*'ın albümündeki 16 şarkının her birinin hem müzikal hem de içerik açısından bir değeri var ve başka bir şarkıyı bekleyerek dinlemiyorsunuz, şarkının kendisini dinliyorsunuz. Bütün şarkıları birbirinden güzel ve nitelikli. Üstelik, kendi ifadeleriyle, 20-25 şarkıdan güçlükle eleyerek seçebilmişler bu 16 şarkıyı...

Albümde iki 'cover' şarkı ve bir de dışarıdan alınan şarkı dışında tamamının bestesi *Düşbaz*'a ait. Düzenlemeler ise zaten başta 'cover' şarkılara olmak üzere apayrı bir ruh ve anlam katmış. Örneğin geçtiğimiz yıl kaybettiğimiz Aşık İhsani'ye ait olan *Balta* şarkısı, içinde taşıdığı öfke ve başkaldırı unsurlarıyla bütünleşen, onu açığa çıkaran bir düzenlemeyle, rock formatında yapılmış ve adeta yeniden yaratılmış. Gülbahar Uluer'in bestesi olan *Tanrı ve Çocuklar* için de aynı şeyi söylemek mümkün. Ayrıca Düşbaz'ın 'cover' şarkıları kullanma mantığı da piyasada bilinenlerden oldukça farklı. Genelde, 'cover' şarkılar, zamanında tutulmuş, popüler olmuş şarkıları basamak olarak kullanma amaçlı yapılır. Ama *Düşbaz*'ın 'cover'ları öyle değil, geniş toplum nezdinde bir popülerliği olmayan, ancak grubun kendisini ifade etmek için gerekli gördüğü, kitlelerle buluşturmak için bilinçli olarak seçtiği şarkılar bunlar. Bu yüzden 'cover' denilip geçilmemeli. Ayrıca ilginç bir sürpriz olarak Almanca bir şarkı da seslendirmişler. Yine kendi besteleri olan, sözleri ise dünyaca bilinen komünist şair Bertolt Brecht'e ait. Brecht'in savaş karşıtı sözleri olan bir şarkısı bu, *Bir Pilottu Kardeşim*.

Buraya kadar verdiğimiz bilgilerle *Düşbaz*, klasik bir 'sol grup' izlenimini verse bile, bu söylenenler onun genel profilini çizmeye yetmiyor. *Düşbaz*'ın albümünde bolca aşk ve sevda şarkıları da var ve üstelik bunlar, hem sözleri hem de müzikaliteleri itibariyle, piyasadaki şarkılardan hayli farklı. Hem bu tür şarkıları da içermesi, hem de bunları oldukça üstün bir müzikal anlayışla yapmış olmalarıyla klasik 'sol grup' görünümünün dışındalar.

Onları bunun dışına çıkaran bir başka unsur ise kullandıkları düzenleme ve müzikal formlar. Ayrıca kullandıkları enstrümanlara değinmeden de geçemeyiz. Örneğin Güney Amerika ülkelerinden Ekvador'da kullanılan 'Çarango' çok ilginç ve güzel bir enstrüman. Sonra grup üyelerinden Ali Ekber Kayış'ın kendi üretimi olan 'Sazuki' adlı enstrümanın da ayrı bir yeri var ki üzerine müzisyenler camiasında oldukça geniş ve verimli bir inceleme yapılabilir. Çünkü Türk müziğinin önemli bir sorununa çözüm getiriyor ki bunlar ayrı tartışma konuları ve daha özel ilgi alanlarına giriyor.

Sonuç olarak, 16 şarkıdan oluşan bu albüme ve *Düşbaz*'ın genel çizgisine bakıldığındaysa, bu çalışmaların, iki yıla sığmayacak bir birikime dayandığı hemen anlaşılabiliyor. Gerçekten de *Düşbaz* üyeleri, müziğin bir çok alanında yıllar içinde biriktirdiklerini bu albümde dinleyicilerle paylaşıyorlar. Müziğin emekçileri onlar ve müziği yaparken tek amaçları bu şarkılarını kitlelerle beraber söyleyebilmek. Müziği bir para kazanma aracı olarak görmediklerini belirtiyorlar ve yıllar önce başlayan, bugün *Düşbaz*'la taçlanan ilişkilerinin başlangıcında da bu 'düş' onları bir araya getirmiş, öyle söylüyorlar. Bugün müziğin başka alanlarından para kazanıp, kendileri ve müzikseverler için müzik yapan *Düşbaz*, kirlenmiş ve yozlaşmaya yüz tutmuş müzik piyasasında tertemiz ve saf olarak kalan, her müzisyenin istediği şeyi gerçekleştirmeye çalışıyor; ve *Güzel Günler*'in ancak çabayla gerçekleşeceğini, kendi emeği ve üretimiyle de ortaya koyuyor. Yolları açık onların ve müzikseverlerin yolları onlarla her zaman kesişecek gibi görünüyor...

Victor Jara, General Pinochet yönetimindeki Şili ordusunun 11 Eylül 1973'te yaptığı askeri darbeden birkaç gün sonra binlerce kişiyle birlikte gözaltında tutulduğu spor salonunda işkenceyle katledildi. Diktatörlük Victor'u susturmak istedi. Çünkü onun gitarı zenginler için değildi, şarkısı devrimciydi. O şarkısını ezilenlerin, yoksulların ve yoksunların çığlığı gibi söylüyordu:

Gitarım zenginler için değil, / Hayır, hiç değil. / Şarkım merdivenindir / Yıldızlara ulaşmaya kurduğumuz. / Çünkü şarkı anlamlıdır / Damarlarında attığında / Şarkı söyleyerek ölen adamın / Şarkısını hakça söyleyen. / Şarkım ne alkışlar için / Ne de yad ellerde şöhret için, / Şarkım bu daracık ülke için / Ta toprağın derinlerine. / Orada dinlenir her şey / Ve orada başlar. / Cesur şarkı dediğin / Hep yeni kalacaktır. (*Manifiesto*)

Onun safı netti. Kendisini ezilenlerin toplumsal mücadelesinin bir parçası olarak görüyor, sanatını hareketin hizmetine sunuyordu. Siyasetin sulandırılması kadar sanat kavramlarının sulandırılmasına da tepkisini çok net ve açık sözlerle ifade ediyordu:

"Kültürel işgal, bizi kendi güneşimizi, göğümüzü ve yıldızlarımızı görmekten alıkoyan bol yapraklı bir ağaç gibi... Yani başımızın üstündeki göğü görebilmemiz için bu ağacı kökünden sökmemiz gerekiyor. ABD emperyalizmi müzik üzerinden iletişim kurmanın sihrini gayet iyi anlıyor ve gençlerimizi her türlü ticari zırvayla doldurmakta ısrar ediyor. Profesyonel uzmanlıkla belli bir takım önlemler alıyorlar. Bunların birincisi, 'protest müzik' denen şeyin ticarileştirilmesidir. İkincisiye tüketiciye yönelik müzik sanayisinin diğer putlarının kısıtlamalarına tabi, onlarla aynı kurallara boyun eğen protest müzik 'putları' yaratmaktır. Bu tipler bir süre ortada görünüyor, sonra yitip gidiyorlar. Ama bu arada gençliğin içindeki asi ruhu etkisizleştirmede kullanılıyorlar. 'Protest şarkı' terimi artık değersizdir çünkü belirsizleşmiştir ve yanlış kullanılmaktadır. Benim yeğlediğim terim, 'Devrimci Şarkı'dır."

Diktatörlüğün Victor'a karşı öfkesi çok büyüktü. Çünkü o sanatını ABD emperyalizmine ve Şili'deki egemen sınıflara karşı çevirmişti. Ölmeden birkaç saat önce yazdığı son dizeler o cehennem anlarının tanıklığıydı.

Beş bin kişiyiz burada / Bu ufacık yerinde kentin. / Beş bin kişiyiz. / Kim bilir kaç kişiyiz daha / Kentlerde ve ülkede? / Burada yapayalnız / On bin el, tohum eken / Ve fabrikaları çalıştıran. / İnsanlığın ne kadarı / Açlıkla, korkuyla, panikle, acıyla / Ahlâki baskıyla, terörle ve çılgınlıkla / Yüz yüze?

Ne zor şarkı söylemek / Dehşetin şarkısını söylemek zorunda kalınca. / Yaşadığım dehşetin / Ölmeye durduğum dehşetin. / Görmek kendimi bunca insanın ve / Bunca sonsuzluk anının, arasında / Sessizlik ve çığlıkların / Şarkımın sonunu getirdiği. / Gördüğümü daha önce hiç görmemiştim / Önce ve şimdi hissettiklerim / Doğurtacak anı...

Versus Kitap tarafından yayınlanan kitabında Joan Jara hem aşkı hem de yoldaşı olan Victor'u tanışmalarından başlayıp, Salvador Allende önderliğindeki Halk Birliği içindeki mücadelelerine kadar büyük bir tutku, cesaret ve samimiyetle anlatıyor. 'Darbelere karşı mücadele' üzerinden sapla samanın birbirine karıştığı bir dönemde hafıza tazeleyici bir kitap. Bir mücadele ve direniş anıtı...

ULAŞ BAŞAR GEZGİN

Düşünürler maçının uzatmaları...

"Çok heyecanlı bir maç oldu," dedi birinci arkadaş. İzleyenler, izlemeyenlere anlatıyordu:

'Alman-Yunan Düşünürler Maçı'ndan sözediyorum. Gerçi, Fransız-Arap Düşünürler Maçı'nın daha ilginç olduğu duydum, ama onu izleyemedim. Çinli-Hintli düşünürlerin maçı da daha sonra oynanacak; sonra, diğer takımların da katılımıyla, yenenler, kendi aralarında eşleşecek. (Ya da eşleşecekti.) En güçlü felsefe kiminkiymiş böylece göreceğiz. (Ya da görecektik.) Ne diyordum? Hah, izlediğim maçı anlatıyordum size. Alman-Yunan Düşünürler Maçı'nda, bir tarafta Hegel, Nietzsche, Wittgenstein ve Leibniz; bir tarafta Aristo, Plato, Sokrates ve Arşimed vardı. Almanlar, beyefendi giysileriyle; Yunanlılar, başlarında zeytin taçlarla, üstlerinde geleneksel giysileriyle katılmışlardı maça. Maç başlayınca, topa dokunan olmadı. Hepsini aldı bir düşünce. Almanlar'ın elleri çenelerindeydi, bir araya geliyor ardından ayrılıyorlardı. Yunanlı oyuncular da aynısını yapıyordu. Böyle bir süre geçtikten sonra, Arşimed, birden "Evraka!" diye bağırarak topa vurdu; Yunanlılar, hızlı bir atakla gol attı. Hegel, golün gerçekliğini sorguladı; Nietzsche ise sarı kart yedi. Taze kan arayan Alman teknik adamlar, oyuncu değişikliğine gitti. Ne başladıysa böyle başladı: Wittgenstein çıktı, Marx girdi.

Marx'ın oyuna girmesinden kısa bir süre sonra, Nietzsche'nin can sıkıntısından vurduğu top, gol oldu. Hegel, bu golü Alman takımı attığı için, bu sefer, golün gerçekliğini sorgulamadı. Marx ise, sahada, elinde bir kalemle, tarih yazmak ve tarih yapmak arasındaki farkı düşünüyordu. Gol olunca, hakeme sordu: "Bu gol, burjuvaziye mi, proleteryaya mı atıldı?" Hakem, "Bu gol, Yunanistan'a atıldı," diye yanıtlayınca, Marx, "Gol atan da, gol yiyen de burjuva!" dedi. Yunan ve Alman takımlarındaki düşünürlere baktı; içlerinden, ezilenlerin felsefesini yapan bir insan evladı bile bulamadı. Ayrıca, milli bir takımda oynamak istemiyordu. "Dünyanın tüm ezilenleri birleşin!" diyerek, tribünlerin kapılarını açtı; birçok işçi, köylü ve köle, Alman ve Yunan takımlarına karşı oynamak için, Marx'ın kaptanlığındaki takıma katıldı. Karşılarında işçileri, köylüleri ve köleleri gören Alman ve Yunan düşünür takımı, düşünmeyi bırakıp oynamaya başladılar; çünkü gördüler ki, ezilenler kazanırsa, ezilenleri görmeyen felsefeleri de, ezenlerin düşünürleri olarak tüm ayrıcalıkları da suya düşecek. İşte dişe diş, göze göz maç, bu noktada başladı. Ezilenlerin varlığı, ezenlerin düşünürlerini gerçekçi olmak zorunda bıraktı.

17. dakikada sahaya inen seyirciler, proleterler gol yemesin diye, proleter takımının kalesini söktüler ve binlerce emekçi, burjuvaların kalesini doldurdu; burjuva kalesinin ağları, bu kadar emekçiyi bir arada görmeye dayanamayarak yırtıldı. Bunu Marx'a sormaya gerek yoktu. Bu, burjuva kalesine atılmış en büyük goldü ama hakem, golü saymadı; yok

SAYILMAZ!.. SEN BU MÜSAMEREYE KARIŞMAYACAKTIN!.. BİZE ÖYLE DEMİŞLERDİ!

efendim, Marx, ofsayta düşmüşmüş.

23. dakikada, kimi yabancı oyuncular, sarı kart gördü. 55. dakikada, iki takımdaki Rum ve Ermeni oyuncular, sahadan uzaklaştırıldı. 60. dakikada, burjuvazi, kendi kalesine gol attı; ama hakem golü saymadı. 68. dakikada, proleterlerin şutu, direkten döndü. 71. dakikada, burjuvaların kalecisi, kalesine doğru roket gibi gelen topu son anda kurtardı. 75. dakikada, burjuvaların daha önce sarı kart görmüş Amerikan oyuncuları, Vietnamlı oyunculara yaptıkları faul nedeniyle, bir sarı kart daha görerek sahadan atıldı. 80. dakikada ise, proleter takımındaki bir oyuncu (Sokak Çalgıcıları Sendikası başkanı olanı), 'suçu saz çalmak' olduğu için, kırmızı kartla oyundan uzaklaştırıldı. 89. dakikada, tribünün duvarını yıkan burjuvalar, maçı, tribünden değil saha kenarından izlemeye başladı. O zamandan beri, onları, kimse, oradan uzaklaştıramadı.

Burjuvalarla proleterlerin maçı, çekişmeli olsa da 0-0 bitti. Uzatmalara gidilecekken, Marx, kazananı belirlemek için, oylama yapılmasını önerdi; ama toplum içinde bir azınlık olan burjuvalar, demokrasiye karşı çıktı; askeri darbe düzenleyip işçileri sahanın dışına, tribünlere geri oturttular. Orta hakemi general, yan hakemleri imam ve rahip yaptılar. Stadyumun her yanına da şöyle yazdılar: "En iyi işçi, seyirci olan işçidir."

Soyunma odasında kalan proleterler, Marx'ın imdadına yetişti. Darbenin kovalayıp seyirciştirdiklerinin yerine, bu idmanlı proleterler geçti. Uzatmalar başladı başlayacaktı; ama proleterlerin bu koşullarda kazanması, daha en başından bile, olanaksız görünüyordu. General olan orta hakem ve din adamı olan yan hakemler, bir araya gelip maçın kurallarını değiştirdiler; burjuvaların kalesini küçültüp proleterlerin kalesini büyüttüler. Ayrıca, burjuvaların her golü, beş gol yerine geçecekti. Proleterler, bu konuda ikiye ayrıldı: Kimisi, "Bu koşulları kabul etmeyelim, maça kendi kurallarımızı koyalım; kabul etmiyorlarsa, maçı boykot edelim; gollerimizi gizli gizli atalım," diyordu. Diğerleri ise, "Sahayı onlara bırakırsak, onlara herşeyi bırakmış oluruz; biz gidersek, burjuvalar, bizimle maç yapmak yerine, kendi aralarında maç yapar; böyle olursa, insanlar, asıl maçın bizimle burjuvalar arasında değil, burjuvaların kendi aralarında olduğunu sanır. Üstelik, bu durumda, burjuva amigolar, tribünlerdeki binlerce emekçi kardeşimizi kolaylıkla kandırabilir," diyordu. Aralarında anlaşamadılar ve kimisi maçı boykot etti, kimisi 'maça devam' dedi.

Burjuva-proleter maçının 1. dakikasında, işçilerin binyıllık emeklerini vererek kurdukları, yeraltından uzaya dek uzanan orak-çekiç heykelinin yıkıldığı haberi geldi. Burjuvalar, bunu fırsat bilip proleter takımına gol attı; gol, beş gol yerine geçti. Maçın 18. dakikasında, burjuvaların kimilerinin iflas ettiği haberi geldi. Moral bozukluğu içindeki burjuvalar, özellikle Fransız ve Güney Amerikalı yıldız oyuncuların yürüttüğü ataklarla, kalelerinde beş gol birden gördüler. Proleterlerin attığı beş gole sinirlenen general hakem, oyunu durdurarak, skoru yazanlara düzeltme yapmaları için haykırdı: "Bu saha da, top da, tribün de, hatta benim düdüğüm de, burjuvaların malıdır. O halde, burjuvaların attığı gol de yediği gol de burjuvaların hanesine yazılmalıdır. Skoru düzeltin! 5-5 değil 10-0." Skor düzeltildi; şaşkınlık içindeki proleterleri, yan hakemlik yapan imam ve rahip yatıştırmaya çalıştı: "Üzülmeyin, evet, bu maçta attığınız goller size sayılmıyor; ama öbür dünyada, tüm goller sizin hanenize yazılacak." Bu açıklama, kimi proleterleri rahatlattı.

Maçı izlemiş olan diğer bir arkadaş söz aldı:

Hah, bu konuyu açmışken, ben de, atladığın bir gelişmeyi aktarayım. Sen herhalde önemsiz bulduğun için anlatmadın bunu ama başkaları, önemli bulabilir. Marx'ın, proleter takımını kurarken, aklından geçirdiği bir düşünce daha vardı: "Bir de, materyalist düşünürlerden bir takım kurayım." Öyle de yaptı; materyalist düşünür takımıyla idealist düşünür takımı arasında kimi maçlar yapıldı ama bunların hiçbirisi, burjuvalarla proleterlerin maçı kadar heyecanlı olmadı. Yine de, bu materyalist-idealist takımlarının etkisiyle olsa gerek; idealistler, kendilerini materyalistlerden ayırt etmek için, kafalarına bir başlık geçirmeye başladı. Materyalistler, şapka takarken, idealistler başlık takıyordu. Bu 'şapka mı başlık mı' kavgası, proleterleri de burjuvaları da ikiye böldü. Örneğin, 98. dakikada, başlıklılarla şapkalılar birbirine girdi. Bunu da ben eklemiş olayım, maçı izlememiş arkadaşlar için. Bir de, 101. dakikada, burjuvaların kendi aralarında, başlık-şapka kavgasına benzer bir zıtlaşma oldu. Onu da analım ki tamam olsun.

Dinleyen arkadaşlardan biri meraklıydı: "Peki maç, kaç kaç bitti? Sonunda ne oldu?"

Maç bitmedi. Sürekli olarak uzatmalar oynanıyor. Kimisi, "Proleterler, general olan orta hakemi alt edip, yerine Hakemler Sendikası Başkanı'nı atamazsa, bu maç, böyle çok sürer," diyor. Fakat size bunu neden anlattım, ona geleyim: Burjuva-proleter maçının her hafta oynanan uzatmalarında, burjuva takımı, hep aynı oyunculardan oluşuyor; proleter takımında ise, herkes, burjuvalarla çarpışmayı öğrensin diye, her hafta başka oyuncular oynatılıyor. Spor yorumcularına göre, proleter takımının sürekli olarak uzatmaları oynamak istemesi, tüm proleterleri maçta oynatarak, onları, hakemin değiştirileceği o büyük güne hazırlama çabasından ileri geliyor. Proleter takımın oyuncuları her hafta değişse de, takım kaptanı değişmiyor: Marx. Çok yaşlı olsa da; burjuvalar onu, her hafta hacı sakalından çekiştirse de; ona, "Yaşlısın, emekliye ayrıl artık, biz sana para verelim, bu takımı bırak, gel bizim takımda oyna, gollerini bize değil karşı takıma at," deseler de, yeşil sahaların bu kramponsuz, yalınayaklı solaçığı, ataklarını sürdürüyor.

Bu haftaki uzatmalarda oynamak ister misiniz dostlar? Size bunları boşa anlatmıyorum. Desteğiniz gerekiyor; çünkü en iyi işçi, sahaya inen işçidir...

Not: Bu öykünün ilk bölümcesinde geçen Alman-Yunan Düşünürler Maçı, Monty Python adlı İngiliz topluluğun 'International Philosophy: Germany vs Greece' adlı kısa güldürüsünden alınma. Bu güldürü, "Düşünürler maç yapsa ne olurdu?" gibi yalın ve güzel bir düşünce üstüne kurulu. Ama bu, işlenmemiş bir güldürü. Örneğin, yedek oyuncu olarak Marx giriyor; ama hiç bir etkisi yok. Monty Python'un zayıflığı, gönderme yapmayan, düz bir güldürü biçimine sahip olmasından ileri geliyor. Bu öykü, bu düz güldürüye, Aziz Nesin'in memleketinden bir yazarın yanıtı olarak değerlendirilebilir. Monty güldürüsüyle, bu öykü arasındaki farklar, Aziz Nesin'in neden büyük bir gülmece yazarı olduğunu bir kez daha gösteriyor: Monty, içinde Marx geçen bir güldürüde bile gönderme yapmıyor; yüzeysel kalıyor. Aziz Nesin ise, sinekten yağ çıkarırcasına, küçücük bir ayrıntıdan bile taşlama çıkarabiliyor. Aziz Nesin'in izindeyiz...

Sayı 44, Mayıs 2010, Aylık süreli yayındır Yayımcı: LM Basın Yayın Ltd. Şti. İmtiyaz Sahibi: Tuncay Akgün Yazışleri Müdürü: Hakan Gülseven Müessese Müdürü: Ali Yavuz Tel: 0212 292 95 65 (4 hat) Faks: 0212 245 38 06 Abonelik: 0212 292 95 65 Baskı: Leman Matbaası-İstanbul. Tel: 0212 858 00 93 Genel Dağıtım: D.P.P. A.Ş. Adres: İmam Adnan Sok. No: 14 Beyoğlu / İstanbul

1 MAYIS ALANINI KAZANDIK!..

DEVLET PROVOKASYON YAPMADIĞI SÜRECE, İŞÇİ SINIFI KENDİ KENDİNE ZARAR VERMEZ!.. BİZ KAVGAYI DA İYİ BİLİRİZ, COŞKUYU DA...